

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSEI JÓZSEF.

Felelős szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR.  SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Tetemre hívás.

Budapest, március 16.

(v.) Másodszor és véglegesen temették ma el a marosvásárhelyi áldozatokat. A parlament tanácskozó termében állott az ő ravataluk, s a temetkezést megelőzte az ország színe előtt a tetemre hívás. Széll Kálmán odalépett a holttestek mellé s rátette ujját a halálhozó sebekre. Vér nem serkedt ki újra e sebekből, az áldozatok nem emeltek néma vádat az ország kormányzata ellen. A katasztrófa első hírére támadt keserű viharzást ma fájdalmas megnyugvás váltotta fel, mert ország-világ meggyőződött, hogy a vérontásnak nem hatósági erőszak volt az oka. A gyász, hogy polgárvér hullott, még sajog a lelkekben; de máttól fogva el kell nemúlnia a panaszos gyanunak, hogy a hatalom lelketlenségéből fakadt a szerencsétlenség.

A választások küszöbén fontos, tanulságos és megnyugtató a tetemre hívásnak ez az eredménye. Hogy tiszták legyenek a választások, arról a közönségnek kell gondoskodnia; hogy szabadok legyenek, az jórészt, noha nem egészen, a hatóságok alkotmányos lelkiismeretétől függ. A marosvásárhelyi tetemre hívásból kiderült, hogy az a boldogtalan emlékü választás a hatóságoknak legkorrektebb semlegessége mellett s minden felső nyomás nélkülolyt le. A tényállás, amelyet a vizsgáló-bizottság ellenzéki tagjai által is aláírt jegyzőkönyv foglal össze, ezt a nevezetes mozzanatot a leghatározottabban bizonyítja. Ki-ki úgy szavazhatott, ahogy lelkiismerete kívánta; a kormányzat és a hatósági közegek nem avatkoztak a tusába, hanem a legkifogástalanabb jogtisztelettel engedtek teret a politikai vélemények mérkőzésének. Ha mégis vérontásra került a sor, ez nem azért történt, mintha felsőbb erőszak az ellenzéki választók megfélemlítésére gondolt volna, hanem pusztán azért, mert az utcán összeverődött ellenzéki tömeg a rend megőrzésére kirendelt fegyveres erő közegeit oktalan szilajsággal megtámadta. A csendőrök azért voltak ott, hogy a választóközönség szabadon gyakorolhassa alkotmányos jogát. Ellenben az utcai tömeg azért volt ott, hogy a választók egy részét megcsufolja, lepökje és megdöbálja. Az utca szeszélye így hát összeütközésbe jutott az alkotmányos renddel s az ennek őrizetére alkalmazott karhatalommal. Ebből, csakis ebből származott a katasztrófa.

A marosvásárhelyi véres választásnál tehát igenis meg volt támadva e legfontosabb alkotmányos folyamat szabadsága. De nem felülről jött a támadás, hanem alulról. Vajjon ha Széll Kálmán helyett azok tettek volna ujjukat a tátong sebekre, akik igazgatóikkal heteken át szították a marosvásárhelyi nép politikai indulatait, a tetemre hívás ugyan miképp végződött volna? Vajjon nem vádolták-e volna a holttestek azokat a zabolátlan igazgatókat, amelyek a vérontást megelőzték? A közvélemény fontos tanúságot fog a fájdalmas esetből levonni: azt, hogy a választások szabadsága alulról is veszélyeztethető. Az állam legfőbb hatalmát, a törvényhozó hatalmat, király és nemzet együttesen s mint egyenlő jogu felek gyakorolják. Az a választópolgár tehát, aki az urnához indul, e pillanatban a törvényhozói szuverenitásnak egyik alkotó eleme. Amikor voksát leadja, a fejedelmi felségével egyenlő hatalmu népfelség funkcióját gyakorolja. Ez a funkció abban a percben és arra a percre őt magát is fejedelmé avatja. Legyen tehát a szavazó polgár független és méltóságos, akár maga a fejedelem. A népfelség vétkes csorbitását jelenti mindaz, ami alkalmas e függetlenség és méltóság csökkentésére. Azért tiltja a törvény — ujabban a lehető legszigorubb hatálylyal — a megvesztetést és a hatósági erőszakot. A nemzet

szuverén akaratát pénzzel bemocskolni s erőszakos nyomással megmáskítani azért tilos. De a visszaélés akkor is visszaélés, ha nem a hatalom, de a csöcselék követi el. Az erőszak akkor is erőszak, ha nem a szuronyok, hanem az utcai tömeg garázdálkodásaiban nyilatkozik meg. A választópolgár függetlensége és szabadsága alulról jövő merényletek útján is csökkenthető. A vizsgáló-bizottság megállapította, hogy Marosvásárhelyt az ellenzéki szavazókat a kormánypárti közönség nem bántalmazta, de igenis szidalmazta, köpdöste és dobálta a kormánypárti választókat az ellenzéki tömeg. Hát ez nem megfélemlítés? A politikai vélemények alkotmányos mérkőzésének szabadságát az utca terrorizmusa nem csorbitja? A választópolgárnak nem mindegy-e, akár a szolgabíró, akár a felbujtott tömeg üldözését kell elszenvednie? Az utca fenyegetése és inzultusa türethetőbb-e a hatalom embereinek fenyegetésénél és inzultusainál?

Felvetjük e kérdéseket. Feleljen rájuk a közvélemény lelkiismerete. De legyen a válasz igazságos és elfogulatlan. A terror feltétlenül kiküszöbölendő, akár felülről jön, akár alulról. A választóközönség megkövetelheti, hogy alkotmányos jogának méltósága érintetlen maradjon alulról éppúgy, mint felülről. Elvégre nem csupán a hatóságban van hatalom; a tömegeknek is megvan a maguk hatalma. Mindkét hatalomnak tiszteletben kell tartania a törvényes korlátokat.

Ime a lelkiismeretes és pártatlanul keresztülvitt vizsgálat nagy tanúsága. Hogy a kormány és a helyi hatóságok nem gyakorolnak pressziót a választóközönségre, ez kiderült a vizsgálat eredményeiből. De kiderült az is, hogy a hatalom legkifogástalanabb viselkedése sem elegendő arra, hogy elmaradjon minden vérontás és hogy csorba ne essék a választás szabadságán. Ehhez még

TÁRCA.

Az volt az üdv...

Az volt az üdv, mikor jöttödre vártam
S lépteid lestem az ablak alatt,
Mikor mosolygó arecal üdvözöltél
S én szótalanul átkaroltalak.

Az volt a kín, midőn a búcsuzásakor
Mosolygó arecal marasztottalak —
S utánad nézve, láttam, mint haladsz el
Szólanul, lassan az ablak alatt.

Erdős Renée.

Ötven forint.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta Thury Zoltán.

Glücknek, a kis handlész zsidónak, aki az Ormóvölgy-utcában lakott, már régóta beteg volt a felesége. Pedig úgy külsőleg roppant jó formájú asszony volt. Ha az utcán látta az ember, megcsüdült volna, hogy legalább nyolc gyermeke van s valamennyit maga szoptatta, pedig egy gyermeke se volt szegénynek soha. Szép, magas, izmos nőnek látszott, akinek a derekán megfeszült a szoknya és a keblén majd elrepedt a rékli. A betegség is csak lassan merő megtámadni. Körülalákkodta, mint a harapós kutya. Előbb a kezét soványította le, aztán az arca színt kaparta le, aztán bele-beleharapott, hogy

mindennap fogyott belőle valami... Valami sorvadásféle pusztította. Sokat furdoklott s olyankor valami orvosságot kellett beadni neki kanállal.

Egy reggelre azonban elfogyott az orvosság és amikor Glück észrevette, hogy most már megint nemsokára beáll a hörgés, amire fel szokott ébredni, hirtelen felugrott a szalmazsákjáról és papucsban, éppen csak a köpenyét kapva magára, elszaladt a patikába. Még öt óra se volt. Eppen csak derengett a hajnal, de messze, füstben, ködben s pompásan ragyogtak meg a csillagok. A patikába becsengetett, s összegubbaszkodva hallgatta, hogy az álmos segéd morog s megelégedéssel látta, hogy mégis csak előkeresi a porcellántégelyt és kavargat benne. Mikor már üveget is keresett, kirakosgatta a pultra a pénzt s rohanvást indult haza. Fura kicsi, vörös, szeplős ember volt. Löttyögött rajta a szegénység a mindenféle ruhákban. A kalapja ráesett a füleire, nyakából pamutsal lógott le s a megriasztott ember ferde pillantásával nézett erre-arra, míg sután ügetett hazafelé az orvosságos üveggel. Pedig hát egészen esendes volt az utca. Eppen csak itt-ott megnyílt a kapu s az udvarokból hallszott esoszogás...

Egy még bezárt kapu előtt hirtelen megállott Glück. Egy pólás gyerek feküdt a kövezeten és hadonászott a kezével. Mintha csak most hagyta volna abba a sírást, még félregörbült a szája s hajlandó volt rőtön folytatni a keserűt... A lépések azonban lekötötték egy pillanatra a figyelmét. Glück fölfeje hajolt, de csak annyit tudott mondani neki: — No, no... Iszonyuan bámult. Amikor erre ment, még nem volt itt a gyerek. Okvetlenül észrevette volna. Az forgott a fejében, hogy vajjon ki járt itt azóta. Ezt azonban nehéz kitalálni. Erről hamar meg is győződött s mintha haszontalanul lopott volna el a drága

időből pár percet, hirtelen nekivágott újra az utcának. Pár lépés múlva azonban visszafordult. Forgott, forgott a kis agyában valami. Hogy ha nyár volna, hát itt lehetne hagyni. Az idő azonban csipős... Igen is csipős... Visszaszaladt, fölkapta a pólát s most már szaladt haza.

Az ajtóban már ráta az orvosságot. Jó is volt sietni, mert az asszony iszonyuan szenvedett. Szederjesre vált az arca s a könyökére akart támaszkodni, de visszaesett s kidülledt szemekkel, hanyattfekve vergődött az ágyon. Glück hirtelen, csak úgy az üvegből beléöntött egy korty italt. Valami nagyon jó orvosság lehetett, mert mindjárt magához tért tőle a beteg. Nagyokat lihegett, aztán egész rendesen kezdett lélegzeni s talán el is aludt volna, ha az ura szalmazsákjáról föl nem hallzik a gyermekirás. Beszélni még nem tudott. Csak a meglepett pillantása kérdezte, hogy mi ez?

— Gyerek. Itt találtam az uton. Elhagyta valami cseléd. Bizonyosan cseléd... Azaz, hogy... A pólát nézegette Glück s arra mondta, hogy: — azaz hogy. A vánkos tudniillik még fehér volt, rendes, frissen vasalt szalagokkal átkötte s körül csipkés.

— Minek nyúltál hozzá? — kérdezte az asszony s most már fölkönyökölte maga is a gyereket nézve. — Add ide.

Az ura odaadta s a gyerek is ráeresztette a szeméit. Az asszony tapasztalatlanul babrált vele. Óvatosan tette rá a kezét, pedig sovány és könnyű volt már a karja s uras, vékony kéken érezett fehér bőre volt a keze. Borongós ellágyulás volt a pillantásában, s ahogy ráhajolt a gyerekre, összecsavarodott a szíve.

— El kell vinni a rendőrségre. — Ezt már úgy mondta, mintha nem volna egész bizonyosan meggyőződve arról, hogy ezt kell tenni. — El-

az is szükséges, hogy az ellenzéki pártok vezető embereiben szintén gyökeret verjen az erkölcsi felelősség teljes öntudata, amely hazafias gonddal ügyelni fog mindig arra, hogy a tömeg indulatai lángra ne lobbanjanak s hogy a nemzeti akarat szabad megnyilatkozását sem a hatalomnak, sem a felbujtott szenvedélyeknek az erőszaka ne korlátozhassa. Pártkülönbség nélkül az legyen az igyekvésünk, hogy ne a szenvedélyeket, hanem az igazságokat vigyük harcba egymás ellen. A mai tetemre hívásnak ez legyen a becses tanulsága.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, március 16.

Páder Rezső, aki komolyan pályázik Major Ferenc babérait a maholnap vitássá teszi a néppárti champion diadonját: ma a felhatalmazási javaslatnál hosszabb prédikációt mondott. A prédikáció hatása alatt mindenkinek elment a kedve a beszédétől s az általános vitát be lehetett kezdeni. S aztán már csak Lukács László pénzügyminiszter mondta el röviden megjegyzéseit a pénzügyekre vonatkozó kritikákról, miközben igen erőlesen ítélte el azt a gonosz és veszedelmes agitációt, melyet Ausztriában folytatnak ellenünk s azt a magyar irányzatot, mely mindenáron szét akarja szakítani a mai, jól bevált gazdasági kapcsolatot.

S dél sa volt, mikor a többség általánosságban már megszavazta az appropriációt. De azért a részletes vitánál, mely hétfőre maradt, még lesz néhány felszólalás.

A karzat zsufolva volt asszonyokkal. Ezek bizonyára nem az appropriáció kedvéért zarándokoltak el ilyen felhős, esunya időben a t. Házba. Jeleneteket vártak, amikre volt is némi kilátás, mivelhogy a napirend mára ígérte Széll Kálmán választását — a marosvásárhelyi véres választás dolgában.

Mozgolódott is a sok asszony, mikor az elnök pont délből bejelentette, hogy a miniszterelnök választani kíván négy interpellációra.

— Halljuk! — csinálta a hangulatot a választáshoz az egész Ház.

De Széll Kálmán hamarosan jelezte, hogy nem a publikum tetszésére akar vadászni. Száraz lesz, mint maga az a jegyzőkönyv, melyet a kiküldött vegyes bizottság terjesztett elébe a hosszú és fáradtságos vizsgálat eredményéről. S a minisz-

terelnök szigorúan tartotta magát a jegyzőkönyv anyagához. Semmit sem kommentált, semmit sem színezett. Egyszerűen publikálta, hogy mit jelent neki a vegyes bizottság egyhangulag, tehát a bizottságba meghívott két ellenzéki férfi hozzájárulásával. A jelentés pedig száraz, minden okoskodástól tartózkodó, higgadt, tárgyilagos, de kimerítő. Felsorolja, mit vallottak a tanuk, hányan erősítették esküjükkel, hogy a csendőrök csak többszörös felszólítás után s csak az ellenük intézett támadásra használták fegyvereiket; felsorolja továbbá, hogy a meghittelt tanuk, egy-kettőnek kivételével valamennyien megerősítik a felizgatott tömeg inzultusait.

Valaki az ellenzékről mégis tűzbe jött. Átkiáltott:

— Ha a nép hógolyókkal dobálózik, még nem muszáj közébe lőni.

A miniszterelnök e közbeszólásra abba hagyta a jelentés ismertetését. Fölvette a földről táskáját s kivett belőle két nagy darab követ.

— Hát kérem, ez két melléklet. Így néztek ki az ártatlan hógolyók.

Pedig jókora kövek voltak. Sulyos corpus delicti mind a két darab. A jobboldalról többen kérdezték most már:

— Kavicsok ezek, ahogy önk el akarták hitetni?

Bizony kavicsnak kissé testes volna az a két darab hegyes kő s ha a szélsőbal utja ilyen kavicsokkal volna kirakva, hát fájós lábbal jutna a Házba minden függetlenségi képviselő.

Az ellenzék a két melléklet láttára nem zavarta tovább a miniszterelnök választását, mert ki tudja, mi rejtezik még abban a táskában s Széll Kálmán képes rá, hogy az esetleges közbeszólásokra még sulyosabb bizonyítékokat is elővárázsol tarsalyából. Nyugodtan hallgatták tehát azontul s a miniszterelnök megint hivatalos szárazszóval konstatálta, hogy a csendőrség ügyét az illetékes hatóság a vizsgálat alapján el fogja intézni, de a marosvásárhelyi rendőrség s kivált a főkapitány ellen, aki — ugy látszik — elmulasztotta a kellő előintézkedéseket, pedig a szükséges erélylyel és elővigyázattal nyilván elejét vehette volna a sajnálatos esetnek: — a főkapitány ellen tehát elrendelte a fegyelmi vizsgálatot és állását is jelfüggesztette.

Ha már ez az egyszerű, színezetlen válasz is hatott, még erősebb hatása volt a beszéd befejező passzusának, ahol a miniszterelnök egyetlen figyelmeztetést mégis fűzött jelentéséhez. Mert

a jövőendő választásokra vonatkozott ez a figyelmeztetés.

— Én lelkemből kívánom a tiszta választásokat. Gondom lesz rá, hogy a hatóság választások alkalmával csak elkerülhetetlen szükség esetén vegye igénybe a csendőrség segítségét. Gondom lesz rá, hogy legszebb alkotmányos jogát mindenki legszebben gyakorolhassa. De aztán megkövetelem, hogy szabadalvópárti választót se inzultáljanak azért, mert szabadalvópárti. Ez is a tiszta választásokhoz tartozik.

Szólt és taps, éljenzés jutalmazta az egyszerűségében imponáló választást, mely a legkényesebb tárgyú interpellációkra a pártatlan vizsgálat leszűrt eredményével felelt.

Látványos volt, hogy ez a válasz meg is nyugtatja a t. Házat. Barta Ödön s aztán Buzáth Ferenc mégis próbáltak valami ürügyet keresni, hogy ne kelljen a választást tudomásul venniük. Barta Ödönnek ez sohogyssem sikerült s a végén megharagudott, hogy már hallgani se akarják. Akkor mérgesen beszélt, de hiába. Buzáth Ferenc azt hitte, hogy szerencsésebb helyzetben van. Ő ugyanis azt is kérdezte annak idején interpellációjában, hogy mit tesz a kormány az áldozatok hátrahagyott családjaiért? Mint hogy pedig Széll Kálmán erre a kérdésre nem válaszolt, Buzáth Ferencnek ez elég volt, hogy a választást ne vegye tudomásul. S mert már ilyen szerencsés helyzetben volt, felhasználta a kedvező alkalmat s ütött egyet a rendszeren, melynek megőlésére — mondta az igazi patikus szakavatottságával — nem elég a limonádé, mert arra választóvíz kell.

Mondott még egy szerencsétlen képet is arról, hogy micsoda szabadságra virradt most március tizenötödike.

— Oh, ha ilyen a szabadság, akkor ne csináljanak szabadságszobrot, hanem építsenek boldokháza! — figyelmeztette ijedten Major Ferenc. Buzáth tehát kikorrigálta később elszólását s ne essék róla több szó. Ugyis elég jó anyag volt az ő válasza Széll Kálmánnak.

Mert a miniszterelnök körülbelül így felelt neki:

— Buzáth képviselő ur nem veszi tudomásul választomat, mert nem feleltem arra a kérdésére, hogy mit szándékozom tenni az áldozatok hátrahagyott családjaiért. Igaza van. Elfelejtettem válaszolni erre a kérdésre. De már pótlom. Az áldozatok hátrahagyott családjaiért mely

vész az egész délelőttöd. Aztán még faggatnak...

— Ki kellene bontani. Valami irás csak akad mellette.

— Nem azért hagyta el az anyja, hogy irást adjon róla.

— Hát meg lehet nézni.

Az asszony felült az ágyban s maga elé fektette a gyereket, kioldozta a pólját. A gyerek rugdalózni kezdett s színes papírosok gurultak le mellőle a földre. Glück felszedte s elképpéve mutatta az asszonynak.

— Pénz.

Aztán megolvasta. Három tíz forintos volt, meg négy ötös. A mécsessel bevilágított még az ágy alá is, de több már nem akadt. Csak egy cédula. — Nézd csak — s odamutatta az asszonynak, ő maga pedig az asztal felé indult, hogy megkeresse a szemüvegét. Az asszony a mécses világánál elolvasta az irást. Két szó volt a zegész. — Az övé... — Ez volt fura nagy betűkkel rárajzoltva a papírosra. Aztán semmi, se elől, se hátul...

— Hát persze, hát persze — mondta Glück, a papíros vizsgálgva. Persze, hogy az övé. Nem veszi el senki. Az ágy lepedőjéről levilágították a bankók. Az asszony egy kis fészket gyurt az öklével a párnába s odatette a pénzt. A gyermek újra sírni kezdett s a kis vörös ember hol a pénzre nézett, hol meg rá. Egy kis irigység volt a pillantásában s méltánylás, hogy: — Ime, ilyen picit s már van neki pénzeeskéje.

Valami kis tejeskérő kellett azonban gondoskodni, mert a gyerek most már nem akart elhallgatni. Glücknek azonban semmi pénze se volt. Az orvosságra minden ráment. Kapupénzre se tellett már, amikor kiment. Az asszony huza-

kodva nyult a pénz után, de mégis kiadott a fészkekből egy ötöst. Az ura ránézett s csóválta a fejét.

— Az övé. Az van a cédulán s máris hozzányultunk.

— Majd visszateszed. Csak nem hagyjuk éhen veszni.

A kis félszeg vörös ember megint nekilódult az utcának. Bögrét lóbált a kezében. Visszafelé már eszozogva jött. Mind a két szemével a tejet vigyázta, hogy ki ne locsogjon s ügyetlenül magához ölelje a bögrét. Valamin azonban elmosolyodott, amíg jött s amikor benyitotta az ajtót, az volt az első kérdése:

— Fiu, lány?

— Lány.

Megint derűsen biccentett a fejével a pénz felé.

— Már van neki. Bizony.

Az esetben élénk részt vett az udvar is, de csak egy tíz óra tájban, amikor a kis leány felébredt az asszony mellett az ágyban és iszonyatos sírásban tört ki. Mig az asszony fölkel és megmelegítette a tejet, abba idő telt el s az alatt a gyerek visitva hánykolódott az ágyon. A hangja kihallszott, tulvergődött mindenféle gyereksírás, amivel pedig tele volt az udvar s a sok piszkos ajtó mögött asszonyok jöttek elő. Csodálatosképpen egy sovány se akadt közöttük. Csupa nagy, neki-szélesedett, közösen, egyformán piszkos, lompos asszony s aki máskülönbön alig beszél. Csak ténfereg erre-arra az udvarban, egyforma unalomban, egyformán hanyagul, valóságos belefásulva a nyomorúságba, ami már nagyobb se lehet, meg kisebb se. Eltek, hogy este elbujjanak, reggel mosdatlanul, fáradtan újra ébren szuszogjanak estig és hogy soha ne történjék a nap alatt

számukra semmi újság... Az új gyerekek riktottak ki egy-egy üveggel meg papirossal vegyesen beragasztott négy kis szemű konyhaajtó mögöl, az se újság. A nyomorúságban huaner megterem a gyerek. Hanem a Glückéknél... Erre összenéztek s délfelé egyik-másik be is kopogott a handléhoz, ámbátor hogy zsidók.

Az asszony önézetesen mutatta a pénzt.

— Valami egészen rosszféle még se lehet, aki elhagyta, — mondta. — Gondoskodott róla. Ha felesperedik, lesz neki valamije. Nem sok, de ha ügyesen forgatja...

Az asszonyok bólogattak, hogy: bizony, bizony s széles nagy képükön bizonyos megkülönböztetett tisztelet áradt el, ahogy a gyerekekre néztek. Megtapogatták a vánkost és a cihát, rajta meg a csipkét... A nagy nőstényok szeme tartózkodva, az állat hódolatával simogatta meg a kicsit s egy asszony foszolt, alig itt-ott összegombolt réklje alól kibuggyant a szép, nagy teli kebel.

— Adjá ide. Majd adok én neki egy kis igazit.

— Szegényke, — mondta egy másik asszony.

— Szegény a pokolba. Van ennek pénze.

Glücknek rossz napja volt. Semmi üzlete se akadt. Előbb el kellett volna adni a holmit, aztán aztán vásárolni mehetett volna szerte mindenfelé. De nem volt vásár. Hitelbe akartak venni egy s mást, de nem mehetett bele az alkuba. Mondta, hogy az asszony már régen beteg. Mindent főlesz a patika s most még ez a gyerek is itt van... S szorongva ment haza. Az asszony majd nem szól semmit, az asszony megérti, ha nem tud pénzt előadni, mert hát ismeretes az üzlettel. Tudja, hogy nem megy, sohogysse megy, hanem mégis van költség. Az orvosság is...

Ocskay brigadéros.

Színmű négy felvonásban. Irta Herceg Ferenc. Ara 2 kor. 50 fillér, diszkötésben 4 kor. 50 fillér. Kapható minden könyveskereskedésben, valamint a kiadó Singer és Wolfner cég-nél Budapest, VI. Andrásy-ut 10.

sajnálatomra semmit sem tehetek, mert az áldozatok — nem hagyják hátra családot. Ami pedig szakavatott tanácsát illeti, hogy limonádé helyett használják választóvizet: köszönöm. Már én csak a saját piruláimmal dolgozom.

Hatalmas nevetés csapott fel a találó megjegyzésre s most már hiába szólalt fel újra Buzáth is, Barta is, a t. Ház megmaradt vidám hangulatában.

Ugron Gábor keserűen szavalta:

— Vidám kis országgyűlés!

De hát volt is ok a vidámságra. A tulajdon többség a legnagyobb megnyugvással vehette tudomásul a miniszterelnök választát.

Az ülés végén még Pósz Sándor igazságügyminiszter válaszolt Ugron Gábor interpellációjára Hegyi Antal csongrádi plébános erőszakos elővezetése ügyében. A miniszter konstatálta, hogy az eljáró albiró mulasztást követett el s ezért a fegyelmi bíróságnak alkalmat is nyújt, hogy a mulasztás ügyében határozhasson.

Ezt a választ az interpelláló is tudomásul vette.

A képviselőház ülése március 16-án.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Perczel Dezső.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Lukács László, Wlassics Gyula, Darányi Ignác.

Belitska Béni előadó bemutatja a közigazgatási bizottság jelentését a Fiumében szervezendő közfokú közigazgatási hatóságról.

(A költségvetési törvényjavaslat.)

Páder Rezső nem fogadja el a törvényjavaslatot, mert a kormánytól mi jót sem vár a haza időre. A néppárt nem követeli a középkori intézmények visszaállítását; programja minden téren a tisztességet hirdeti; nem felekezeti országot óhajt, hanem az ország keresztény jellegének visszaállítását sürgeti. Nem tisztességes dolog egy pártot oly gyanúsítással illetni, melyeket magától elutasít. (Zajos helyeslés a néppártot.)

Major Ferenc: Perfid gyanúsítás! (Zaj.)

Páder Rezső: A néppárt nem érte el a parlamentben egyik főcélját, a gazdasági élet restitúcióját; tehát a parlamenten kívül indít ily irányú akciót. Az agrárius programnak is híve a néppárt, mert az a földadó leszállítását, a bürö megreformálását stb. célozza. Ezek a pontok küzdelemre szolgáltatták a merkantilizmus lovagjait s meglehetősen háborús volt a hangulat, midőn előállt a formulák atyavestere (Derűtség) s kijelentette, hogy a különböző gazdasági tényezők harmonikus összműködésére van szükség. Az agráriusok kénytelenésgből elfogadták a formulát, de a néppárt nem.

A többség képviselői sajtószertzen járnak el választóikkal szemben. Megígérnek mindent. Megígérik az önálló vámtérületet, a reviziót... (Nagy zaj a jobboldalon.)

Zeyk Gábor: Kik azok?

Esetleg még tart, de az is meglehet, hogy be kell adogatni. Aztán, aztán... megizzadt, amíg hazaért az Örmölvölgy-utcába.

Míg végigment az udvaron, az jutott az eszébe, hogy majd ad kölesön pár hatost a kis lány. Elvégre máris sokat bajoskodott vele. Hazacepelte, elszaladt tejért, holnap is fel kell majd kelní csak miatta, mert reggel bizonyosan megköveteli a magát, aztán meg az isten tudja, hogy mi lesz ezután. Az asszony nem képes a munkára. Talán mosni is kell majd arra a gyereke. Sok mindenféle rongyot. Csak kérhet tőle kölesön pár hatost. Visszaadja, amint lehet. Ha csak egy kicsit megengedi az üzlet...

Ugy vette el a pénzt, hogy az asszony nem is látta s mikor a tejet hozta, magának is vásárolt egy szivart. Amikor aztán végezt az asszonnyal is, meg a gyerekekkel is, kiült dohánnyozni az ajtó elé.

Holdvilág sütött le a pocsolyás, szürke négyzetre s körül a konyhából mások is kijöttek. Előli a házmesternél harmonika szólott s egy lány kacagott, mintha csiklandozták volna. Különbö komor, esend este volt, amiben átbeszéltek egymáshoz a lakók.

— Megszaporodtak, Glück ur? Meg? — kérdezte az az asszony, aki délelőtt enni adott a maga duzzadt kebeléből a gyerekeknek.

— Meg. Lányunk van. Most már csak egy kis jobb mód is kellene hozzá.

Az asszony úgy bólintott, mint aki érti már a dolgot. Mások is átszólltak.

— Van annak mire támaszkodnia...

Páder Rezső: ... Igenis, megígérik a reviziót, de midőn ide belekerülnek a terembe elfejték igéreteiket. A katolikus autonómiát nem akarják megvalósítani, bár a protestánsoknak és a tisztelt zsidóknak (Nagy derűtlenség) már rég megvan az autonómiájuk. A költségvetési törvényjavaslatot nem fogadja el. (Helyeslés a néppártot.)

Lukács László pénzügyminiszter: Páderrel nem kíván polemizálni becsoközni, miután egész beszéde fonálnál tulajdonképpen nem akart egyebet demonstrálni, mint hogy a szabadelpvűrtban nagy seccesszók vannak. Azt hiszi, Páder beenyugszik abba, ha a szabadelpvűrt a maga dolgát a saját körében intézi el. (Helyeslés a jobboldal.)

Barta Odön fölvetette azt a kérdést, mi oka van annak, micsoda alkotmányjogi törvény követeli azt, hogy az államban minden hivatal királyi jelzéssel látassék el s erős szemrehányást tett nekem azért, mert én költségvetésem megokolásában bejelentettem a törvényhozásnak, hogy a vasművek központi igazgatóságának szervezésére, mielőtt azt megteheti volna, a felség előleges beleegyezését engedelmét kértem. A t. képviselő ur mindkét eljárást kifogásolja és ebben, úgy látom, a királyi jogok túlterjeszkedését és az állam jogainak megszorítását látja. (Ugy van! a szélső baloldalon.) Hogy melyik törvényből származik az eljárás, hogy az országos állami hivatalok királyi jelzéssel láttatnak el, erre a kérdésre maga adhatta volna meg magának a választ, mert hisz ő nagyon jól ismeri az 1848: III. t. cikkeket, amelyek 3. szakaszából kiolvashatja mindenki, hogy az állam végrehajtó hatalmának egész tejjessége a király személyében összpontosul és a király ezt a végrehajtó hatalmat felelős minisztérium által gyakorolja. (Ugy van! a jobboldalon.) Így állván a dolog, a minisztériumok és az összes hatóságok és hivatalok, amelyek a végrehajtó hatalmat gyakorolják, csak átruházott hatáskörben, ő felségtől átruházott jogkörben gyakorolják ezt a hatalmat.

Ami pedig azt a szemrehányást illeti, hogy én hibát követtem el, amidőn egy hivatal szervezéséhez előzetesen a legelső engedélyt kértem ki, ez arra mutat, hogy t. képviselőtársam nem jártas az adminisztráció dolgában, mert különben tudná azt, hogy a mióta kormányhatóságok és minisztériumok léteznek, mindig meg volt alapítva az, hogy bizonyos dolgok ő felségéhez terjesztendők fel és az ő engedélye nélkül nem eszközöhetnek.

Gróf Zichy János t. képviselő ur beszéde tekintetében esakis egy pár tényleges tévedésnek rektifikációjára kívánok szorítkozni. Mindjárt beszéde elején bizalmatlanságnak megindokolására hivatkozott arra, hogy az állami költségvetés évről-évre folytonosan növekszik és hogy az állami kiadások e növekedése nincs összhangban a gazdasági élet állapotával és fejlődésével. Hát ha erre alapítja bizalmatlanságát, akkor bátran bizalmat szavazhatott volna ez alkalommal a kormánynak, mert ha csak a koronaértékben való számítást, amely a számokat megkétszerezi, nem tekintí költségemelésnek, ebben a költségvetési előirányzatban ugyan költségnövekedést nem találhatott. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.) Mert ha egyszerűen megnézte volna a kiadások végösszeget és összehasonlította volna azt a megelőző évek kiadásával: azt találta volna hogy nemcsak nincs emelkedés, hanem egyenesen csökkenes van.

Egy második tévedése az, hogy ez alkalommal az adóreformról megelégedtem. Emelti, hogy az 1900. évi költségvetési előirányzat belerjesztésekor foglalkoztam az adóreformmal, azóta megelégedtem róla és ez az egész dolog ma már csak a papírosan létezik. Ebben is téved, mert ha méltóztatott volna fáradságot venni magának arra, hogy végigolvassa expozémat, abban megtalálta volna azt, hogy ez alkalommal is számot adtam a t. képviselőháznak az adóreform munkájának menetéről s azokról az akadályokról, amelyek gátolták, hogy ezzel a munkálattal elkészülhessünk. Egy harmadik tévedése az, midőn azt mondja, hogy az egyenes adók nagyobb összegben vannak beállítva a költségvetési előirányzatba mint a múlt évben és ezt csak arra való tekintettel tehettem, mert számítottam arra, hogy az adósról jobban fog működni, mint eddig. It az argumentációnak oly terere tévedtem, mely egyáltalában nem méltó az ő személyéhez. Az adósról legendájról mindenki tudja, hogy esakis ignotus fallit. Kulmann János oly kérdésekkel foglalkozott, melyek tulajdonképpen inkább a pénzügyi tárca részletes vitája körébe tartoznának; panasolja a sörpár hanyatló helyzetét és ezt a törvényhozásnak és különösen az 1900. XXIII. törvényeknek tulajdonítja. Az 1900. XXIII. törvényekik abszolúte nem ártott a sörpárnak, hanem az a kedvezőtlen helyzet, melyben a sörpár van, tényleg nem a törvényhozási intézkedéseknek, hanem egészen más körülményeknek tulajdonítható.

Az adózás a sörre nézve, a sörpár helyzetére, a sörpár fejlődésére nem bír döntő fontossággal. Tagadhatatlan, hogy sörpárunk nincsen kedvező helyzetben. De ez a nép szokásaira és a bor árara vezethető vissza.

Sajnálattal észlelem — ugymond a miniszter — a felszólalt ellenzéki képviselő urak beszédeiből azt, hogy azért a közgazdasági kedvezőtlen helyzetért, amely tényleg uralkodik, a kormányt tessik felelőssé és minden bajnak kuttorrását a kormányban vélik feltalálhatni, mintha nem tudnák azt, hogy valamint a természeti törvényeket nem lehet megváltoztatni, ugy megvannak a közgazdasági életnek is a maga törvényei, amelyeket sem egyes kormány, sem a kormányok összessége nem képes utjukból eltérlni. Az ilyen bajokkal szemben kormányok és törvényhozások nem tehetnek mást, mint keresik az enyhítés eszközeit

és megteszik mindazt, ami a jobb jövő előkészítésére alkalmas. Hogy minálunk kedvezőtlenek a gazdasági viszonyok, az tagadhatatlan és csak az okok tekintetében van közöttünk eltérés, amennyiben a t. képviselő urak mindezen bajoknak okát és kuttorrását a rendszerben, a kormányban és a kormány eljárásában vélik feltalálhatni, mi pedig ezen okokat egész világosan látjuk és azt hiszem, látja minden ellogiatlan ember. Mindenki tudja, hogy a magyar gazdasági életet az utóbbi időben rendkívül sok csapás érte, a filoxera pusztításától elkezdve a legkülönbözőbb elemi csapásig, le a sertesvészíg. Mindenki tudja, hogy a rossz termésű, vagy nagyon közepes termésű éveknek egész sorozata összetalálkozott a buzaárak hanyatlási időszakával. Mindenki előtt ismeretes, hogy általunk el nem háritható okokból Európában a pénz rendkívüli mértékben megdrágult, megszükkít, a minek következtében legelsőrangú értékeinket sem voltunk képesek eladni és így bedugultak azok a hitel-törlesztők, melyekből közgazdaságunk évtizedeken keresztül alimantálta magát és melyekből a beruházások egész hosszu sorát létesítette. Már ezek az okok magukban véve is elegendő indokát képezhetnék a gazdasági depresszióknak. De, féjdalom, ez okokhoz még bizonyos más, társadalmi, sőt, mondhatnánk, politikai okok is járultak. Sajnos minálunk az a társadalmi fellegős uralkodik, hogy az ipari és kereskedelmi foglalkozásnem egyenrangú hanem valamiféle rendeltetbi foglalkozás a többinél, amire uri ember a maga gyermekekét rendszeren nem szokta nevelni, ami aztán a különböző gazdasági foglalkozások társadalmi összeolvadását is megnehezíti. (Elnök felszólal.) Ismeretes az is, hogy minálunk itt a t. Házban és a Házon kívül is a gazdasági foglalkozások egy egész sorozata, bankok, takarékpénztárak, ipari, kereskedelmi vállalatok, építési, közlekedési vállalatok stb. működése egy peraktatiták, úgy kéltetik meg, mintha az legalább is a magántulajdon ellen elkövetett merényletekkel egy színvonalon állna. (Elnök helyeslés a jobboldal.) Ha így gondolkozunk a gazdasági tevékenységek különböző ágairól, akkor ne esodálkozunk, ha az emberek óvakodnak ezekkel foglalkozni. És ez a magyarázata egyszersmind annak is, hogy az idegen tőke nem nagyon talokodik, hogy itt nálunk elhelyezést keressen.

Mindezek magukban véve is elegendő magyarázatát és indokát szolgáltatják a gazdasági hanyatlásnak. Ezekhez járul azonban még egy, az előbbieknél nem kevésbé fontos körülmény, legalább a mi momentán hatását illeti. Ez az Ausztriához való gazdasági viszonyunknak bizonytalansága, legalább a jövő tekintetében és az állandóságnak és a szilárdság elemeinek teljes hiánya ebben a viszonyban. Közudomású dolog, hogy minden gazdasági foglalkozásnál, ugy a mezőgazdaságnál, mint a kereskedelemnél és iparnál, elsőrangú fontosságu dolog a viszonyok stabilitása, az állandóság, amelyre az illeték számításait terveiket alapíthatassák, egy biztos basis, egy szilárd pont, amelyen lábukat megvethessék a körülmények változásai között. Ez a szilárd pont, ez a biztos basis, a biztonságai ez az eleme, az Ausztriához való gazdasági viszonyunkban ez idő szerint, lájdalom, hiányzik. Hogy miképpen fog alakulni ez a viszony a jövőben, azt a mai politikai viszonyok közt senki sem tudja megmondani; tisztán csak kombinációra vagyunk utalva e tekintetben, csak kombinatív uton konstrualhatjuk meg magunknak a jövő képét. Ha figyelembe vesszük a világgazdaság fejlődését és ennek a fejlődésnek irányait, ez a kombináció arra az eredményre vezet bennünket, amely eredmény mindenki előtt, azt hiszem, egyszerű és világos: hogy tudniillik minél inkább elzárkóznak tőlünk az idegen államok, annál inkább egymásra van utalva a monarchia két állama és minél magasabb védvámokkal zárkózik el tőlünk a külföld és teszi lehetőtlenné produktumainkna a külföldön való megjelenését, annál inkább rá vagyunk utalva arra, hogy legalább a monarchia, mint egységes és biztos piacot, a magunk számára megtarthassuk. (Helyeslés a jobboldalon. Zaj a szélső baloldalon.) En, tisztelt Ház nem is kutatom, nem is vitatom azt a kérdést, vajon Ausztriának-e vagy nekünk áll-e inkább érdekünkben az együttmaradás, mihibelt meggyőződtem arról, hogy nekünk elsőrendű fontosságu dolog, hogy nyereszterményeink részere legalább azt a piacot biztosítsuk. Epp ezért rövidítő, veszedelmes, és gonosz politika az (Zaj a szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk! a jobboldalon.), amely Ausztriában Magyarország ellen igaz és leg-ább a mi vitális érdekeinknek kockára tetele az az irányzat, amely minden körülmények közt és feltétlenül a gazdasági elszakadást kívánja keresztülvinni. (Zaj a szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk! a jobboldal.) Hogy miképpen fog alakulni ez a viszony tényleg, azt ma nem tudjuk megmondani. Sajnos, ma a bizonytalanság eleme uralkodik és éreteti káros hatását. Azonban, ha számba vesszük azoknak a tényezőknek nagy számát, amelyek a mi gazdasági életünkre hátrányos hatást gyakoroltak, akkor valóban bámúlattal és elismeréssel kell tekintenünk gazdasági szervezetünk szivósságára és kitartására, amelylyel ezt a sok súlyos csapást kibirta. Ez a szivósság, ez a kitartás nyújt nekünk reményt, sőt garanciát a jövőre nézve, hogy mihibelt a javulás jölet mutakozni fognak, rövid idő alatt ki fogja heverni gazdaságunk azokat a csapásokat, melyek a súlyos idők viszonyai közt érték. És én azt hiszem, hogy a láthatáron már jelentkeznek minden oldalról a javulás jelei.

Szarabás Béla: Bomlik Ausztria!

Lukács László pénzügyminiszter: Alig eszlódom, midőn azt állítom, hogy gazdasági fejlődésünk hullámvonalában abhoz a ponthoz érünk el, midőn már túl vagyunk a rossznak nagy részén és midőn már az emelkedésnek, a javulásnak időpontja következik be. Ily körülmények között az országnak sem-

MOLL SEIDLITZ POR MOLL-FELE FRANCIA BORSZESZ és SO
 felülmúlhatatlan hálszer mindama gyomorhajóknál, melyekből a rossz emésztés és székrekedés szokott keletkezni. A gyógyszerárakban MOLL készítménye kérendő eredeti dobozokban 2 korona.
 Legjobb féjdalomeslápító befűrésztől, esz, kőszvény és egyéb meglűdési bajoknál. A raktraktában ólommal zárt (plombirt) üvegekben 1 korona 80 fillérrét kapathat. MOLL készítmény kérendő.

mire nincs nagyobb szüksége, mint önbizalomra, bátorságra, megfeszített szorgalomra és takarékosagra. És meg vagyok győződve arról, (Halljuk! Halljuk!) hogy úgy a törvényhozás, mint a kormány, valamint a társadalom is, mindezt meg fogja tenni a kibontakozásra, azért szilárd meggyőződésem az, hogy nincs okunk desperálni és kétségbeeséssel tekinteni a jövőbe. Kérem a törvényjavaslat elfogadását. (Élénk helyeslés és éljenzés a jobboldalon és a középben. Szóknokot szamosan üdvözlök.)

Előnk: A Ház a törvényjavaslat általánosságban elfogadja s hétélóre halasztja a részletes tárgyalást.

A marosvásárhelyi választás.

Szóll Kálmán miniszterelnök: T. képviselőház! Azt hiszem, a t. képviselőház természetesen fogja találni, hogy miután mind a négy interpelláció, bár különböző érveléssel, a kérdésközömből szempontjainak kiemelésével, de mégis egy tárggyal foglalkozik, egyre van irányítva, tudniillik a marosvásárhelyi sajnós incidens kérdésére: én mind a négy interpellációra együttesen akarok feleletet adni. Az egyike, Hentler képviselő ur interpellációjára, már meg is adtam a választ így tulajdonképpen három interpelláció: tudniillik Bartha Odón, Vissontai Soma és Buzáth Ferenc képviselő urak interpellációjának anyaga fekszik előttem és arra fogom a magam részéről választomat kiterjeszteni.

En egészen szárazon, minden színezés, minden szó nélkül rajz nélkül fogok a kérdésben nyilatkozni. Igyeksem minél szárazabb lenni, hogy az igazságtól és a kérdésközömből teljesen tárgyilagos megítélésétől a magam részéről egy hátszínnyira se térjek el. Ez vezetett különben a kérdésben elejtőli fogva.

Mindenekelőtt fel akarom állítani a kérdést úgy, mint azt feltételezni kell. Egy vegyes bizottságot küldtem ki, amelyben helyet foglalt Possonyi Gábor kir. törvényszéki bíró és az ellenzék részéről dr. Sebes Dénes ügyvéd és lapszerkesztő.

Ez a vegyes bizottság február 10-ikén megkezdte működését és 14 napon át egész nap, reggeltől estig, délelőtt és délután, szakadatlanul tartva üléseit, február 24-ikén végezte be munkáját. Kihallgattak 132 tanut eskü alatt.

(A tényállás.)

Miből áll a tényállás? Egészen ahhoz tartom magamat, amit ennek a vegyes bizottságnak végső jegyzőkönyve, egyhangulag állapított meg.

A jegyzőkönyv szerint a tényállás ez: a marosvásárhelyi második kerület választási elnöke január 31-én megkeresést intézett a csendőrszárnyparancsnokhoz, hogy rendeljen ki a választás napjára, február 6-ára 24 csendőrt; a városi tanács azt a megkeresést intézte ugyanehhez a szárnyparancsnokhoz, hogy tartson nagyobb számú csendőrséget készletben. (Mozgás és felkiáltások a szélső baloldalon: Ez a törvénytelenség!) Ez meg is történt, a szárnyparancsnok összeszorgosított nem 24, de 22 csendőrt, ebből a 22 csendőrből nyolcat az első kerületbe, 14-et a második kerületbe vezényelték ki.

Itt mindjárt kitérek arra a tulajdairól épp most hallott ellenvetésre, hogy ez törvénytelen aktus volt, mert a csendőrséget választásoknál nem szabad felhasználni törvényhatósági joggal felruházott városokban. A képviselő ur hivatkozik egy 1881. évi törvényre, amely utasítást ad a belügyminiszternek arra, hogy szabályozza és pedig törvényhozási uton azt a kérdést, hogy mikor és mily esetben szabad a csendőrséget kivételesen vagy felhasználni. Az 1881. évi törvény ad ilyen utasítást, de az 1882. X. t.-c.-ben ez az utasítás teljesítve van, mert e t.-c. egyenesen megmondja harmadik szakaszában, hogy olyan egyes esetekben, a midőn a csend, rend és közbiztonság az illető városi rendőrség által fenn nem tartható, a városi hatóság főnöke vagy törvényes helyettese a csendőrséget segédkezsére igénybe veheti jogosult.

Thaly Kálmán: De nem előre kirendelni!
Szóll Kálmán miniszterelnök: Méltóztassék megengedni, hogyan lehet a segédkezsést, amelyet a törvény megenged, igénybe venni, ha előre nem rendelik ki, ha előre nem vezénylik ki? (Ugy van! Ugy van! jobboldal.)

Thaly Kálmán: Készenlétkben álljon a kaszárnya udvarán! Az a katonaregula!

Szóll Kálmán miniszterelnök: A törvény nem azt mondja, hogy készenlétkben álljon az isten tudja hol, hány kilométerre, hanem azt mondja, hogy segédkezsést igénybe veheti. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.)

De hagyjuk ezt. Meg kell vizsgálni, vajjon Marosvásárhelyen, a második kerületben beállott-e az az eset, amelyet a törvény kontemplál, melyben a törvény egyenesen megengedi a csendőrség alkalmazását, hogy t. i. a rendőrségi hatalom nem volt elégséges. Az előttem fekvő jelentések szerint az ottani rendőrség csekély létszámánál fogva és a választást megelőző napok izgalmai mellett igen sok irányban nagy excessusoktól kellett félni, annál is inkább, mert a rendőrség annyira ki volt fáradva, ki volt merülve, hogy a hatóság maga mondja át-iratban, hogy nem képes és nem akar felelősséget magára vállalni az iránt, hogy ezzel a csekély számú kifáradt rendőrrel fenn tudja-e a rendet tartani. Az indok tehát, amelyet a törvény megkíván, megvolt. En igenis azon nézetben vagyok, hogy törvényhatósági joggal felruházott városokban, amelyeknek rendőrsége van választásnál, a végső esetől eltekintve, lehetőleg ke-

rülni kell a csendőrség ilyen alkalmazását. Így fogok eljárni, akármeddig és akárhány választást vezetnek is. Mert a városi életnek, a városi foglalom mivoltának, az utcákban előálló tolongásnak, sokszor ártatlan kiváncsi emberek odatodulásának: mindezen körülményeknek a tekintetbevétele előttem nem teszi alkalmassá a csendőrségnek ilyen alkalmazását. (Helyeslés.) A csendőrséget nem ilyen pontokra kell állítani, hanem oly helyekre és oly módon, ahol a rend fenntartását úgy szolgálják, amint az hivatásuknak inkább megfelel.

Thaly Kálmán: Ezt mondom én is!

Szóll Kálmán miniszterelnök: ... A rendet fenntartani célszerűbb a rendőrséggel és ha kell a katonasággal.

(A zavargás.)

Már most tovább megyek a tényállás rajzolásában. Ez a 14 csendőr, akit kirendelték ide a második kerületbe, akképpen helyeztetek el, hogy 4 ember volt a választási helyiségben és egy pár a helyiség előtt volt az őrszervezővel; négy járőr pedig, vagyis két-két csendőrtársanoként, összesen tehát 6 csendőr az utcákon lett felállítva portyázásra. Már most déli 12 óráig, addig, amíg a tügéltelenségi választópolgárok szavaztak, jelentékenyebb rendezettség nem történt, 11 óráig fogva azonban, amikor a szabadelvű-pártiak szavazni kezdtek, a választókat egy néptömeg, — nem más választók, — amely az Iskola-utca és Kossuth Lajos-utca bejáró szegleténél képződött — itt van előttem a mappa, megmutathatom a t. képviselő uraknak, — tolyton kezdte inzultálni, és ezt az inzultust nemcsak szóval, hanem avval folytatta, hogy hóval, jéggel s ködarábakkal dobálózott és egy pár arra haladó kosiba be is köpött. Többek panaszra tolytán a választási elnök az utcát kiürítette, és így a tömeg odament ott torlódtól össze, ahol a Kossuth Lajos-utca és az Iskola-utca egy szögletben egymásba torkolnak. Az Iskola-utcából kiszorítottakkal együtt az összegyűlemlt néptömeg, azután, mely még megszaporodott az által, hogy ehhez a ponthoz annyira közel, mint ide a velem szemben levő fal, volt az ellenzék korostanya, itt van előttem a térkép, ez a néptömeg, amely így megszaporodott, a Petrásház előtt tolytatta ezt a rakoncátlan magaviseletet — mert ez rakoncátlanság és tiltott dolog; aki ezt teszi, az csőcselék számba megy, ha szavazó polgárokat, kik csendesen arra mennek, kövel megdöbálnak — (Ugy van! Igaz! a szélsőbalon és jobbról) tolyton ködöbásokkal és jégdarabokkal bántalmazták a nem szavazópolgárokat. Ezek a jégdarabok pedig úgy kerültek oda, hogy azt a vizgázatlanságot és hibát követék el, hogy az utca-tolyókáknak, kis csatornáknak a befagyott jégét felválták, halomra rakták és ott lévő, egy iv papiros nagyságú jégdarabok tiz-tizenegy halomban fektették és ezeket a jégdarabok igen közel fekték, alkalmas objektumok voltak arra, hogy azokkal dobálózni. Mikor ezt látták a csendőrök, kiknek az volt parancsuk, hogy ott portyázzanak, igyekeztek ennek elejét venni és a tömeget kibeb szorítani és a tömeg felé menni. Ugyanakkor kilenc honvédszázárt is detachiroztak a parancsnok arra, hogy a tömeget visszaszorítsa. A huszároknak a tömeg helyét adott, amint azonban a huszárak elmentek a tömeg helyét ismét elfoglalta. Így történt, hogy 12 óra tájban egy gyermek, ki nem ilyen jégdarabot dobott, ez egyik csendőr megfogott és elvitte őt, bántalmazás nélkül és átadta őt a rendőrnök. A rendőr kezéből a gyermeket a tömeg kivette, kirángította s kiszabadította. A tömeg fel lett szólítva arra, hogy tartózkodjék ilyen beavatkozsától; azonban nem engedelmessékedt. Hogy ez a felszólítás megtörtént, bizonyos hitel érdemi tanuk bizonyítják, ezt valjha — itt vannak a tanuvaldomások — 33 tanu.

Hogy inzultáltak azokat a szabadelvű-párti választókat, azt a 132 tanu, egy párnak kivételével, mind megerősíti. Ez 12 órákor történt; fél egykor az egyik csendőr egy ácslegényt fogott el, aki a kezében levő nyél nélküli fősbalával ütött a kosikra, amelyek a választókat a választási helyére vitték. Erre a tömeg felzúdult és így kiáltások között, hogy: *Erössze el! Nem szabad! Ne féljétek, nincs megoltva a puszkájuk! Nem szabad nekik ütni!* kivették a csendőr kezéből. Ezt valjha 28 tanu. Erre a csendőrök felszólították a tömeget a visszavonulásra és hogy felszólították, ezt valjha 27 tanu; részben ugyanazok, részben mások — hogy tartassék magukat féken, ilyeneket ne csináljanak, mert különben baj lesz. Ez mondták a csendőrök, de a néptömeg nem vonult hátra, hanem inkább előre nyomult ezen felszólítás dacára is; némely tanuk szerint azért, hogy támadják a csendőröket, némelyek szerint azért, mert hátulról tolyták előre a tömeget. (Mozgás és felkiáltások a szélsőbaloldalon; *Igy is van!*) Ez igaz lehet, de valószínűleg így is van. Ámdé tény, hogy a tömeg előre jött és előre jövén azt kiabálták a csendőröknek, akik szoronyt szegyezve várták őket: *Íde ne löjétek gazembereket!* Fenyegető kiáltások hallatszottak; többen tölemelét ököllel tenyegtetek s a tömeg hátulról sorából kövek röpltek a csendőrökre. *Elhúzzák nekem két ilyen korpusz deliktit,* (Felmutat két darab követ. Derűltségek) annak igazolására, hogy ezek nem voltak olyan ártatlan dobálódzások; ... látták, elég nagyok, elég kemények is; majdnem ökölnyi nagyságúak. (Derűltségek balfelől.) Agyon lehet ütni vele valakit! (Ugy van! Ugy van! jobboldal.)

Buzáth Ferenc: Tetszik ez önöknek?

Szóll Kálmán miniszterelnök: ... a ködarábak azonosossága verifikálva van a vizsgálati bizottság tagjai által, az ellenzék tagokat is beleértve. Ezek a dobálódzások folytatódtak és a kövek

három csendőrt érték; (Mozgás és zaj. Halljuk! Halljuk!) egyiket a mellén, másikat a fején és a harmadikat az arcán. A tömeg még előbbre nyomult és előrenyomulásában, rakoncátlanokodásában egy Lszák Abrahám nevezetű festőlegény megfogta Fábrián Dénes balról elő csendőrnök a szoronyát és azt el nem eresztette. Alliták a csendőrök és tanuk is, hogy ugyanakkor két-három más csendőrt mellén karjainál, fegyverénél fogva megragadtak és ezt igen sok hitel érdemlő tanu valjha. Derzsy őrszervező azt valjha és állítja, hogy őt vállánál és karjainál fogva megragadták és két férfi és egy nő arcul is ütötte őt! Baronyi csendőr azt állítja, hogy őt egyszerre két ember ragadta meg mellénél és vállánál fogva, kettő pedig karjainál fogva. Ez így van ebben a jegyzőkönyvben. (Egy hang a szélsőbaloldalon: Ki látta?)

(A lövések.)

Akkor Fábrián csendőr (Halljuk! Halljuk!) arra a szerencsésen festőlegényre lött, aki szoronyát el nem eresztette; most az ténre esett, némely tanuvaldomások szerint eleresztette, mások szerint nem eresztette el a szoronyt. Tény az, hogy ez a Fábrián Dénes csendőr meg egyszer rálőtt, és akkor a szerencsétlenség megtörtént, ez a szegény ember meghalt. Tett még egy harmadik lövést is ez a Fábrián. Azt állítja, mikor ez ránt kérdőre lett volna, hogy egy a tömegből elene támadóra lött. Ez volt a harmadik lövés. Ez egy pár szerencsétlen pillanatnak a műve volt. A másik csendőr, Baranyi Vendel, akinek a szoronyát szintén meglögték többen és aki a balszornny utolsó helyen állt. Ezt is körülvette a tömeg, mellén és karjánál megragadta egy ember. Többen fegyveréhez nyultak. Ez a csendőr a teleje tolyong népre őt lövést tett. A csendőr állítja, de csak egy tanu igazolta, hogy a tömegben feléje irányozva 3 emberrel nyitott zsebkéket látott. A két csendőr lövése gyors tempóban történt egymásután, úgy hogy a tanuvaldomások egyező állítása szerint öt-hat pernyi idő alatt történt az egész. Azonban mielőtt löttek, szoronydötséket tettek a csendőrök és pedig Fábrián Dénes egyet, Baranyi kettőt. Derzsi Károly őrszervező és Gráma János csendőr szintén szoronydötséket tettek; Derzsi négyet és Gráma hármat és az én és mindnyájunk mély sajnálatára bekövetkezett ezen szerencsétlen esot tolytan négy ember halála, és 10 embernek súlyos megsebesülése. A csendőrség ezen állítását, — mert most ezekről beszéltek, hogy ők tetleg meg voltak támadva és a leagyvezetetés veszélye alatt állottak, és súlyos testi sérteések és megtámadás veszélynek voltak kitéve, — több hitel érdemlő tanu igazolja. Mások azt mondják, hogy nem látták. Ez a részben kihallgatott tanuk száma 23. Ezek közül 19 tanu valjha, hogy a csendőröket megtámadva látta, a szoronyuk meg volt fogva és a csendőrök maguk is megváltak fogva. Tagadja ezt négy tanu. E négy tanu közül két tanu eskü alatt meg is lett hitelevé. A másik kettő nem boesájtottot csiküre, mert megbízhatlan vallomások tolytan a vegyes bizottság őket eskültreire boesáthatónak nem tartotta. Így áll a dolog.

A vizsgálóbizottság három tényt tekint megállapítottak, mert amiket most mondtam, azt úgy vették fel, mint amit a csendőrök és hitelt érdemlő tanuk vallottak. Megállapítottak tekintet azonban a bizottság először, hogy azok a csendőrök, akik a hatósági parancsnak teljesítésére oda voltak rendelve, ennek a parancsnak a teljesítésében tényleg meg lettek gátolva. Ezt megállapítja a bizottság, megállapítja a hatóság, hogy a rendeletnek a végrehajtásában a csendőrök meg voltak akadályozva mert támadás lött hátulról, a tömeg részéről, kövekkel és testi sértésre alkalmas tárgyakkal dobták őket és a tömeg a felszólítás után sem engedett, sőt a tömeg támadólag nyomult előre. Fábrián csendőr megtámadását és megrdolását több tanu egyenesen igazolja. Derzsi őrszervező és Baranyi csendőr állítása támogatásra talál több hitel érdemlő tanu által, mert sokan látták, hogy több csendőrt meglögték azon a helyen s bántalmaztak.

Szükségesnek tartotta a tényállás kiegészítésére a bizottság még egy momentumot felvenni. Ez az, hogy közvetlen közelben, 10 lépésre, vagy annyira se állott egy gyalog katonai kurdon, és több katoná. Több baka minden vezényszó nélkül kiugrott, kilépett a sorból, hogy a csendőröknek segítségére menjenek és csak a vezénylő hadnagynak vezényszavára vonultak vissza a sorba; a mi annak a jole, hogy a katonák valószínűleg nem a tömeget látták veszélyeztetve, hanem a csendőröket. (Ugy van! Ugy van! jobboldal.) (Mozgás a szélsőbaloldalon.) Ez nem okoskodás, abba nem boesákozom, mert amit már mondtam én semmiéle érvelést, semmiéle okjitést nem használok és tisztán csak azt adom elő, amit ebből a tényállásból és ebből a jegyzőkönyvből merítek.

Ez az első pont tehát, a miben egyhangulag megállapodtak, mint megállapított tényben.

A második, amit megállapítottak tekint ez a bizottság, az hogy a csendőrök fegyverüket a saját elhatározásukból használták. Nem vezényszóra löttek és nem célozva, de a derékon tartva a fegyvert. Tehát az, a miről itt azokban a napokban hallottunk és ami az interpellációban is benne van, hogy *vezényszóra* történt volna a tüzelés, nem áll, mert mindvégig csendőr a saját maga veszélyes szituációjának védelmére toly a lövéseket. Mert ha tüzet parancsoltak volna és vezényszóra tüzeltek volna, akkor mind a nyolc csendőr tüzelt volna, pedig csak kettő tüzelt, akik abban a veszélyes helyzetben voltak. (Ugy van! Ugy van! jobboldal.) Nagy zaj és mozgás a szélsőbaloldalon.)

Szájpadlás nélküli fogak.

Főlölegessé teszik az inylemez használatát. A szájból kivenni nem kell, nem is lehet. Számos elismerő levél. Jótállás.

Wellner Gyula

szpecialista a szájpadlás nélküli műfogak készítésében. VI. kerület, Andrássy-út 38. szám.

Barabás Béla: Először a levegőbe kell lőni! (Mozgás. Halljuk! Halljuk! jobbfelől.)

Szóll Kálmán miniszterelnök: A harmadik, amit ez a bizottság mint tényállást konstatált, az, hogy futó vagy menekülő emberekre lövés nem történt. Nagy embert — méltózatnak látni mily skrupulozok azok elő mindent — hátulról is ért lövés. De hogy oly gomolyán, mely akkor támadt, mikor több lövés ott egy óriási izgalom, egy panique állott elő, rögtön hátat fordított egy pár ember, lehet hogy ezeket hátulról érheti a golyó.

(A vizsgálat folytatása.)

Most ennek a tényállásnak alapján folytattatik az, amit a szabályok előírnak. Már folyik a vizsgálat a fegyverhasználat jogos volta felett. Ez a szervezeti utasításban megállapított tény és a csendőrségi bizottság, ennek értelmében dönt. — Ennek feladata a mérlegelés, hogy a fegyverhasználat jogával a megengedett mértékben éltek-e a csendőrök. A megállapított tényállásból a végleg elmondandó vallomásokból és a körülményekből bennem az a benyomás keletkezett és az a meggyőződés érlelődve — bár nem akarok prejudikálni, — hogy a két csendőr önvédelemből, a fegyvervezetési és testi sértés veszélyének elhárítására teite a lövéseket is, így a megengedett jogos fegyverhasználat esete íróg fenn.

Most át kell térnem arra, — és lehetőleg rövid leszek — hogy mit produkált a másik vizsgálat: nemcsak az a vizsgálat is, amelyet az iránt is elrendeltem, vajjon meg volt-e téve minden, nem történt-e mulasztás arra nézve, hogy ez a sajnós és szerencsés eset be ne következett. A bíróság a királyi ügyész indítványára, mint a t. képviselő urak is tudják az elővizsgálatot megindította és kimondotta a választási elnöknek és a rendőrfőkapitánynak bünvádi vizsgálat alá helyezését. Itt nincs mire beavatkozni. Ez a bíróság dolga. De én adminisztratív tekintetben vizsgálatot rendeltem el, hogy azok, akik hivatva voltak és kötelességük volt felügyelni a rendre és praeventív intézkedésekkel lehetőleg elhárítani az ily szerencsétlenséget, megtették-e kötelességüket. Azok a kiderített tárgyak és a kiküldött vizsgáló biztos jelentése alapján arra a meggyőződésre jutottam, hogy tervszerű és rendszeres óvintézkedésekkel valószínűleg el lett volna kerülhető a gyászos eset. Hiba volt, hogy ily módon engedték a csendőröket felállni. Nem voltak erre a pontra odarendelve: az események fejlődése csoportosította őket össze. Az elnök megbizta a rendőrfőkapitányt azzal, hogy a rendre felügyeljen és többször intette a rendőrfőkapitányt arra, hogy rendet csináljon. A főkapitány, úgy látszik, a biztonságot és rend fenntartására iránt sem hatáskörében kellően nem intézkedett, sem az elnök rendeletei folytán, aki ezzel megbizta. Körültekintéssel el nem járt; a választási bódéból csak egyszer ment ki, akkor is rövid időre; úgy látszik, hogy amikor volt még idő és meg lehetett volna talán akadályozni a csendőri beavatkozást, a kellő intézkedések nem tette meg a rakoncátlanok ellen. Tény az is, hogy még akkor is, amikor a lövések eldőrdültek, nem azonnal ment ki, hanem 10—12 perc mulva és nem gondoskodott a tényállásnak jegyzőkönyvi felvételéről abban a peroban, pedig rögtön kellett volna intézkedni. Ezek alapján, mert ez látszik — én ma csak látszatról beszélek, senkit elítélni nem akarok és nem fogok, mielőtt kellő vizsgálat nem történt — *Bernády főkapitány ellen, állásdától való felügyelés mellett, a fegyelmi eljárás elrendelése és a közigazgatási bizottságot utasítottam, hogy ezt lehetőleg gyorsan teljesítse és ennek eredményét a szokott uton hozzám terjesztesse fel. (Helyeslés.)*

En egyet tartok ebben a dologban kétségtelenül olyannak, ami graválja bizonyos mértékig azokat, akiknek hatályosabb óvintézkedéseket kellett volna praeventíve tenni és ez először is a hely, amelyről szó van. (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.) Ez oly természetű volt, amely miatt komolyan lehetett tartani már ab ovo attól, hogy ott esetleg baj történik. Egy nagy utcából, a Kossuth Lajos-utcából, mely ugyszólván tér, beszögellik egy kis térre egy nagy utca, ott kanyart képez. Azon a ponton másképp kellett volna intézkedni, mert a választást megelőző napokon kétségtelenül történtek olyan dolgok és merültek fel oly jelenségek, amelyek arra engedtek jogosan következtetni, hogy baj történhetik. Bocsanatot kérek, az már nem mutat normális állapotra, hogy a felvett jegyzőkönyvek szerint, — itt csak az extraktus van a kezében — igen sok választópolgárnak, akik véletlenül mind szabadelvűpártiak voltak, az ablakait beverték. Egy kereskedő azt állítja, hogy lakása ablakán. február 2-ikán, tehát a választást négy nappal megelőzőleg, éjjel 12 óra körül beverték, egy más alkalommal két kutyáját meglőtték és többször hallotta kiabálni ablaka alatt, hogy agyon kell verni mindenkit — még más epithetonok is vannak — aki a kormánypártra szavaz. (Nagy mozgás.) Egy másik kereskedő azt állítja, hogy nehezebb elment egy ismeretlen ember és azzal fenyegette, hogyha a Szakács Péter nevét viselő zászlót kitűzini nem engedni, a hitvány... zsidó férjét többé sem ő, sem gyermekeit meg nem látják és másnap ablakait beverték. (Egy hűg a szélsőbaloldalon: *Hallatlan!* Felkiáltások jobbfelől: *Bizony hallatlan!*) Egy másik azt állítja, hogy néjt avval fenyegettek, hogy ha férje szavaztatja a kormánypártra adja, agyonverik, a házat felgyújtják, s ablakait tényleg a választás előtt és után kétszer-kétszer beverték. Egyes kereskedőkből több aláírással ellátott oly levelek küldettek, melyekben megfenyegettek, hogy ha nem fognak az ellenzékre szavazni, üzeneteket többé nem pártolják. Itt van egy levél másolata, mely következőleg szól (olvassa): „Tiszelt Ur! Tudomásunkra jutott, hogy tisz-

telt ur nem akar pártunkra szavazni. Ennélfogva, mint vevői, tisztelettel felkérjük, gondolja meg az ügyet alaposan és szavazzon velünk, mert ellenesetben üzenet tovább nem fogjuk pártolni. Tisztelettel”, Sok aldirás.

(Nagy zaj és felkiáltások jobbfelől: *Tiszta választás!*)

Floher Győző: A kormánypártiak hogyan korteskedtek? (Nagy zaj. Halljuk! Halljuk!)

Olay Lajos: Mit fizettek egy szavazatért, azt mondja el. (Zaj.)

Szóll Kálmán miniszterelnök: Igen sajtáságos, hogy a t. képviselő urak azon bosszankodnak, amivel én éppen azt bizonyítom, hogy miért függesztettem fel Bernády főkapitányt. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.)

Olay Lajos: Majd felmentik, lesz rá formula! (Zaj.)

Szóll Kálmán miniszterelnök: Történt, vagy nem történt korteskedés, licitus, nem licitus, egyik oldalról, másik oldalról, én ezt nem vitatom, én csak azt vagyok köteles konstatálni az aktákból, hogy ezen sajnós eseménynek, amelynek következtése emberhalál volt, sem hivatalos presszióval, sem általában semmiféle politikával, semmi összeüggése nincs. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.) Ennél az eseménynél ezt nem lehet tagadni, hiszen ez egy utcai csődület volt, mely a felizgatott tömeg rakoncátlansága folytán állott elő és amely mellett egyetlenegy szavazó polgár sem lett szavazati jogának gyakorlatában megakadályozva.

En igen védeni fogok mindenkit, ki a törvény értelmében igazságatlanul vádoltatik, de nem kimélek senkit, vizsgálok, felügyeszek és megbüntetek a magam hatáskörében mindenkit, akit hibásnak, vagy vétkesnek fogok találni. En csak arra kérem a képviselő urakat, hogy ne csak azt tessék sérelemnek tekinteni, hogy ha valamely hatóság közege a maga súlyos kötelességének teljesítésében egy felizgatott tömeggel szemben ehhez a végső és erőszakos rendszabályhoz is kénytelen nyulni, hanem azt is tessék a választási szabadság megszorításának, a legszebb alkotmányos jog gyakorlata sérelemnek tekinteni, hogy ha bármi oldalról, bárki részéről a választópolgár terrorizmus alá esik. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) Ha akarunk tiszta választást, amint én azt lelkemből akarom, mérjünk egyenlő mértékkel. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) ne legyünk részrehajlók semmi tekintetben, hanem üldözzük azt ami üldözendő és ne tegyünk különbséget, hogy ha kormánypárti, szabadelvű párti választóról, vagy pedig ellenzéki választóról van szó. Ne tessék más mértékkel mérni, a mint én sem mérek más mértékkel. (Tetszés jobbfelől.) Mutatta az a pártalan eljárás, a főkapitány felügyesztése, hogy én ezen az uton megyek és igazságosan, elfogulatlanul keresem azt, ami való és nem engedem magamat semmi irányban sem befolyásolni; legyenek erről meggyőződve. De ugyanazt kérem a t. képviselő uraktól is, és ha ez meglesz, akkor meg fogják találni azt az utat, amelyen Magyarországot a tiszta választásokra lehet vezetni. (Élénk tetszés és éljenzés jobbról és a közepén.)

(Viszonzások.)

Barta Ödön: A szabadság ünnepéről beérkezett ellenzékét kellemesebben fogadni nem lehetett volna, mint azt a miniszterelnök válaszában tette. Nem nyilatkozott a miniszterelnök azon intézkedésekről, melyeket tenni kötelessége lett volna, hogy a jövőben hasonló eset meg ne ismétlődjék. A tényállás bizonyítja, hogy a rendőrség semmi előintézkedést nem tett, a rendőrfőkapitány ott sem volt a választás színhelyén s nem takarították el azon anyagot, mely a dobálásra alkalmas. Mi okozta az emóciót, amely a véres esetet előidézte. A korteskedés pénzzel vesztegetés, amely téren Csiky Miklós, a választási elnök volt a vezetőférfi. Mire kellett az ostromállapot, mely a várost forrongásba hozta? Ezekre választ nem kapott. A választ nem veszi tudomásul.

Buzáth Ferenc: A néppárt azt várta, hogy a miniszterelnök meg fogja tartani ígéreteit, amelyeket a rendszerváltozás iránt tett. Csaldódt. Mert a jelen esetben a bünsők megbüntetése sem várható. Pedig az interpellációk megtétele alkalmából ez kérdés tárgyát sem képezte. A marosvásárhelyi választás bosszu műve. A régi rendszer hívei rendezték azt. Ezek ellen pedig nem limonádéval, hanem választóvízzel kell dolgozni. A miniszterelnök nem tisztította meg a légkört a korrupció miázmáitól. Nem veszi tudomásul a választ. (Helyeslés a néppártan)

Szóll Kálmán miniszterelnök: T. képviselőház! Buzáth Ferenc azt mondja, hogy nekem vajmi kevés igényem van ehhez a székhöz, amelyet itt elfoglalom. (Élimentmondások balfelől.) Hát, kérem, hogy nekem mennyi igényem van vagy volt. azt én megírtáim nem akarom. sőt arról szólni sem akarok, hanem, ha a t. képviselő ur magának vindikálja azt a jogot és t. hetséget potestast, hogy e telett itékezzék: nos hát én tudomásul veszem ezt és majd tanácsolni fogom az én esetleges utódaimnak, hogy kérdezzék meg a képviselő urat, mert én, igaz, a képviselő urat megkérdezni elefedtem. (Derültség.) Hát, ha nekem nincs igényem, jól van, akceptálem.

Buzáth Ferenc: Mint követő párt fejének!

Szóll Kálmán miniszterelnök: De engedjen meg a t. képviselő ur, hogy azok után, amiket mondott és különösen aposztrofálásának végső passzusa után — tudniillik, hogy ha ilyen történhetik Magyarországon, a szabadságnak ilyen megsértése, hogy az a két sze-

reencsően zsanár kénytelen volt lőni — hogy akkor ez az ország vagy ez a Ház bolondok háza... (Élimentmondások balfelől.)

Buzáth Ferenc: Nem azt mondtam!

Szóll Kálmán miniszterelnök: ... ha valaki ezt mondja s hogy annak azután igénye volna e Házban prédikálni: (Élénk helyeslés jobbfelől. Zaj a bal- és szélsőbaloldalon. Felkiáltások balfelől: Nagyszerű! Felelség! Nagy zaj. Elnök csegett.) azt, bocsanat, még sem hiszem.

Az tudom a t. képviselő ur, hogy én az ő interpellációjára csak részben feleltem és azért nem veszi tudomásul. Először is t. képviselőtársam azt mondja, hogy tulajdonképpen nem azt kérdezte, hogy mi történt Marosvásárhelyen és mi okozta ezen véres eseményt, mi okozta a lövéseket és a halálosseket, és hogy szándékozom-e a vizsgálatokat teljesíteni és megtörtént alkalmazni, hanem politikai dolgokat kérdezett. Megnéztem ezen interpellációt, de abban a politikai dolgokból nem láttam semmit. Hanem úgy magyarázom meg magamnak a dolgot, hogy miután én arra, a mit a képviselő ur kérdezett, tölem tehetőleg megfeleltem, mert a képviselő ur azt kérdezte, hogy sorított adtak-e, ami nem is igaz és hogy szándékozom-e pártatlan vizsgálatot indítani stb., amikről a képviselő ur azt hitte, hogy engemet ezekkel sarokba szorit és hogy nem tudok majd elegendő módon felelni. Mint-hogy mindezekre megfeleltem, ő most subtrudál egy más tartalmát az interpellációnak és arra kért választ, amit nem kérdezett. Tetszett volna annak idején más tartalmat adni az interpellációnak, most ez új kérdésekre nem felelek. A képviselő ur ki akar bujni a tudomásvétel alól de a kezembe adta magát. A logika erejével fel fogom hívni és kíváncsi vagyok rá, hogyan eviekél ki ebből a dilemmából.

A képviselő ur azt mondja, hogy miután a miniszterelnök csak az interpelláció első felére felelt, a másira nem felelt nem veszi a választ tudomásul. Az első felére feleltem, ezt maga is beismeri, hogy pedig a második felére nem feleltem, az igaz. Felelek most. Azt kérdezi a képviselő ur, hogy az árván maradt áldozatok családjairól és gyermekeikről megfelelő módon szánpékozom-e gondoskodni? Igaz, erre válaszolni eltejejttem, megadom most a választ. Válaszom az, hogy azon szerencsétlen embereknek nem maradtak árvaik és családjuk és így ninosen miről gondoskodni. (Zajos derültség.) Már most feleltem az interpellációnak második felére is, már most teljesítettem, amit ígertem; meglátom most, hogy a t. képviselő ur is teljesíteni fogja-e ígéretét. (Derültség.) Azt mondja a képviselő ur, hogy hogyan lehettek volna azok a csendőrök ott veszélyben, mikor a miniszterelnök maga mondja, hogy tíz lépésre voltak a katonák. Igen tíz lépésre voltak felállitva, hanem azután a tömeg közéük szorult, — hát ezt a képviselő ur nem tudja elképzelni magának. De különben is az a dolog egy pár másodperc alatt történt, a katonaság nem avatkozhatott bele, mert nem oda volt posztírozva.

Olay Lajos: Tíz lépésre volt!

Szóll Kálmán miniszterelnök: Igen, de elválasztották tőlük. Ez azonban igen kicsi jelentőségű dolog.

Azt mondja a t. képviselő ur, hogy abból a 35—36 választásból, amelyekre én kijelentettem, hogy nem tudok közülük egyet sem, amely ellen politikailag kifogás tételt volna, — tízen kívül mind egyhangu választás volt, hogy tehát ez nem bizonyít semmit. Ha egy országban időközű választások ilyen nagy számmal történnek és ebből egyhangulag történi sok olyan, amelynek az eredménye aztán az, hogy a kormányt támogató képviselő jön ki az urnából, ez ellenem bizonyít, vagy mellettem?

Lukács Gyula: Egy választásnál voltam, ott is csalással győztek!

Szóll Kálmán miniszterelnök: Akármit mond is a képviselő ur, nem úgy áll! Jöttek volt ellenzéki egyhangu választások is. Hisz nem is túnek messze a képviselő urtól azok a képviselő urak, akik egyhangulag lettek megválasztva. Mit bizonyít ez? Azt, hogy ott, ahol a kerület választóinak kisebbsége azt látta, hogy nem lehet eredményt nyelni küzdeni, illicitus módon pedig nem akart zavart csinálni, ott megnyugszón abban, hogy ellenzéki képviselő választatik. Ellenem bizonyít ez vagy mellettem?

De tovább már nem foglalkozom a képviselő urral, kénytelen vagyok átmenni egy másik tárgyra és meglegszem azzal, hogy én már csak a magam pirálával dolgozom. (Derültség.) Azt mondja a képviselő ur, hogy amit én csinállok, hogy amivel én előállok, az mind csak limonádé. Hát abban a marosvásárhelyi esetben, mikor az a vegyes bizottság oly szigoruan vizsgált, mikor a főkapitányt állásától felüggeszttem és elene vizsgálatot rendeltem el: hát ez limonádé? Aki ilyet állít, az valóban a szavaknak horderejét és értelmét nem mérlegeli kellően, mikor ily vadakkal áll elő. (Ugy van! Ugy van! jobbfelől. Mozgás a bal- és szélső baloldalon.) Ezeket a vádakat a t. képviselő ur valaki mástól tanulta. Az az illető is megtanulta pedig, hogy ninosen ám igaza. Az is panaszkodott velem itt a Házban, hogy nem hallgatnak reám, bármit beszélek is. Méltóztassanak megpróbálni. Csináljon olyat, amit tiltótnak tartok, majd meg fogja látni. (Nagy zaj és nyugtalanság a bal- és szélső baloldalon.)

Azt mondja Barta képviselő ur, — röviden kell egy pár reflexiót tennem az ő előadására is — hogy az általa citált törvény nem azt mondja. En azt a törvényt az előbb fejből idéztem, majd fel fogom szórólszóra olvasni. A képviselő ur azt mondja, hogy nem lehet alkalmazni a csendőrséget kisegítőképpen sem.

Barta Ödön: Nem ezt mondtam! En azt mondtam, hogy a segédkezés nem működés.

Vass József könyvkereskedésének és minta-antiquáriumának Budapest, VII., Erzsébet-körút 38. sz. Éppen most megjelent GAZDAG KÉSZLETET FELŐLELŐ és mélyen leszállított áru könyvárjegyzéke kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

Széll Kálmán miniszterelnök: Bocsanatot kérek, eddig azt hittem magamról, hogy tudok magyarul. Több ízben tettem tanubizonyoságot arról, hogy tudok magyarul; tudok olvasni és írni és értek is. Nézzé meg a t. képviselő ur, — nem az ön idejében történt — nézze meg a képviselőház irományait 1869-től 1875-ig, mennyi nyomát fogja találni annak, hogy talán tudok magyarul írni.

Barta Ödön: És beszélni!
Széll Kálmán miniszterelnök: Beszélni is tudok! Felolvassom szó szerint az általam citált törvényt (Olvasza): „Oly egyes esetekben, midőn a csend, rend és közbiztonság az illető városi rendőrség által fenn nem tartható: a városi hatóság főnöke vagy ténnyes helyettese a csendőrség segédkezdését igénybe venni jogosult.” Mit tesz ez? Ez azt teszi, hogy ha nem tudja a rendet fenntartani a maga erélyével, a segédkezdést igénybe venni jogosítva van.

Barta Ödön: De nem működött!
Széll Kálmán miniszterelnök: A segédkezdés nem működés? Ezt még sohasem hallottam! (Ugy van! Ugy van! jobbfelől. Zaj és mozgás a szélső baloldalon.)

Azt mondja továbbá Barta Ödön képviselő ur, hogy nem volt a jegyzőkönyvből hozott határozat egyhangu. Így van értesülve erről. Ez azt értesítve nem vagyok, én arról vagyok értesülve, hogy a 14 napig tartó tárgyalások és vizsgálatok eredményeképpen mind a hat vagy hét kiküldött aláírta azt a jegyzőkönyvet, amelynek az elején ez áll: (Olvasza). „Az elnök kérdést intéz azután a vegyes bizottság összes tagjához, hogy a tényállás tisztázása érdekében kívánják-e még további bizonyítást és van-e e tekintetben valami előterjesztésük. A bizottság tagjai kijelentik, hogy a bizonyítás kiterjesztését semmi irányban nem kívánják és hogy e tekintetben semmi előterjesztést nem valók. Ezek után az elnök felhívta a bizottság tagjait, hogy a tanuvalomások alapján és a kiderített körülmények figyelembevételével állapítsák meg a fegyverhasználatra vonatkozó tényállást. A bizottság tagjai egyhangulag a következő tényállást látják kiderítettnek...” Erre következik az, amit én — természetesen kivonatosan — a Ház előtt ismerttettem és alá vannak írva a bizottság összes tagjai, Sebes ur is, Pozsonyi ur is.

Bocsanatot kérek, mily alapon mondja tehát t. képviselőtársam azt, hogy azok a bizottsági tagok mást írtak alá és nem ezt, amiben megállapodtak?

Barta Ödön: Nem mondtam!

Széll Kálmán miniszterelnök: Mily alapon mondja, hogy nem úgy állapították meg a tényállást, amint írt hivatalosan meg van írva, hanem úgy, amint a t. képviselő ur informálva van? Talán azt érte a t. képviselő ur és ezt megengedem, hogy a tizenegy nap tárgyalás folyamán egyik-másik esetben egyik-másik tanuvalomásra nézve történetet eltérés, mérlegelés, megbeszélés, valami kis nézetkülönbség előadhatta magát. De ez nem teszi azt, hogy abban, amiben megállapodtak — és én csak azt adtam elő — a legkisebb eltérés lett volna, nem hiszen egyhangulag hozták meg a határozatot és valamennyien aláírták. Azt mondja a t. képviselő ur — és még csak ezt legyen szabad előadnom, — hogy ha a miniszterelnök a főkapitányt csak azért függesztette fel állásától, mert az ügyész és a bíróság elrendelte a bűnvádi vizsgálatot, azáltal nincs megelégedve.

Barta Ödön: A nyomozást!

Széll Kálmán miniszterelnök: Bocsanatot kérek, én eléggé distinkte beszéltem. Amikor elmondtam, hogy a bűnvádi nyomozás el van rendelve és jogerőre emelkedett, felhoztam folytatódólag, hogy én a jelentésből azt a benyomást kaptam, hogy ezért, meg ezért — és öt dolgot hoztam fel — az a látszat forog fenn, az a kelteves látszik jogosultnak, hogy a rendőrfőkapitány súlyos mulasztást követett el; ezért rendelt el ellene a fegyelmi vizsgálatot és ezért függesztetem fel.

A tisztelt képviselő ur megnyugtatására különben itt van a rendelt másolata. Nem olvasom fel, de tessék megnézni, hogy milyen hosszú, mert indokolva van. Ha csak azért függesztetem volna fel és azért rendelt volna el a fegyelmi eljárást, mert hivataloztam a bíróság határozatára, három sorban is megírható lett volna ez a rendelet. De megírtam öt-hat nagy pontoztatban az indoklással együtt, amiben szó sincs a királyi ügyész és a bíróság eljárásáról.

Barta Ödön: Akkor helyes!

Széll Kálmán miniszterelnök: Kérem a t. Házat, méltóztassék válaszomat tudomásul venni. (Élénk helyeslés a jobb- és baloldalon.)

A Ház tudomásul vette a választ.

(A csongrádi plébános.)

Flósz Sándor igazságügyminiszter: Mielőtt Ugron Gábor interpellációját megtette volna, a hírlapokban felmerült hírek alapján gondoskodtam arról, hogy a csongrádi járásbírósg ebben a kérdésben nyilatkozzon a tényállásról. Időközben az interpelláció megtétele után Hegyi Antal csongrádi plébános is adott be hozzám egy kérvényt, személyes szabadságán elkövetett sérelem ügyében vizsgálat elrendelése iránt. Ezen kérvény folytán és mert a csongrádi járásbírósg részéről beérkezett nyilatkozat is több irányban kiegészítésre szorult, a szegedi kir. ítélőtábla elnökét hívtam fel, hogy ez ügyben a felügyeleti vizsgálatot tartsa meg. Az ítélőtábla elnöke Dalmay Pál szegedi kir. ítélőtáblai bírót bízta meg ezen ügyben a felügyeleti vizsgálat megtartásával. Meg kell itt jegyezni, hogy nem igaz, amit némely hírlapban olvastam, mintha Dalmay Pál Hegyi Antalnak iskolatárs lett volna, nem is ismerte Hegyit. A kiküldött kir.

ítélőtáblai bírő a felügyeleti vizsgálat alkalmával úgy az iratokból, mint a kihallgatott személyeknek vallomásaiból a következő tényállást állapította meg. A szegedi vizsgálóbíró megkeresette a csongrádi járásbírósgot, hogy sajtó útján elkövetett rágalmozás vétségével terhelt Hegyi Antal ügyében a vizsgálat elrendeléséről szóló végzést Hegyi Antalnak hirdesse ki, továbbá őt ugyanezen ügyben a vad tárgyra nézve hallgassa ki. Ugyancsak többrendbeli igazgatás vétségével terhelt Hegyi Antal ellen folytatódólag vizsgálat is elrendeltetett a szegedi vizsgálóbíró által és e részben hozott határozatának kihirdetésére, valamint ebben az ügyben is, folytatódólag kihallgatására nézve megkeresette a szegedi vizsgálóbíró a csongrádi járásbírósgot. Ezen megkeresés következtében a csongrádi albiró, akinek ez az ügy kiosztott, január 21-ikének délelőtti 9 óráját tüzte ki a kihirdetésre és kihallgatásra határnapul és erre Hegyi Antalt zárt borítékban foglalt idézéssel — amint azt a törvény rendeli — megidézte. Hegyi Antal azt az idézést nem fogadta el, az aláírást megtagadta, de az idézés nála hagyott. A kitűzött határnapon Hegyi Antal nem jelent meg pontosan, hanem csak déli fél 12 óra előtt néhány perccel. Az albiró akkor figyelmeztette őt késedelmére (Halljára! Halljára!) és véghez akarta vinni a cselekményt, t. i. meg akarta ejteni a kihirdetést és a kihallgatást. Azonban Hegyi Antal eltávozott, dacára annak, hogy figyelmeztetve volt, hogy, ha eltávozik, karháttalommal jog elvészeti. Késégtelenül joga lett volna a bűnvádi perrendtartás 97. és 124. §-a alapján az albirónak Hegyi Antalt, mint aki bírói engedély nélkül eltávozott a vizsgálat helyéről, letartóztatni. Ez különben mellékes dolog. Másnap azután a vizsgálóbíró megkeresette a csendőrszereparancsnokot, hogy Hegyi Antal 28-ikára, reggeli 8 órára vezesse elő. Ez az elővezetés meg is történt és pedig erőhatalommal. Hegyinek ellenkezése dacára. A terhelt elmozdított, kihallgatott, illetve a kihallgatás nem sikerült, mert Hegyi nem adott választ, de azért kihirdették neki a határozatot; továbbá, mivel a bírósággal szemben tiszteletlenül viselkedett, egy külön jegyzőkönyv készített föl és ennek tanúsága szerint 100 korona pénzbüntetésre ítélte el. Ez a tényállás, amelyből kitűnik, hogy az albiró részéről késégtelenül hiba történt, ami abban állott, hogy a bűnvádi perrendtartás 131-ik §-a értelmében elővezetőparancsot nem állított ki és azt nem kézbesítette Hegyinek. Ez ezen hiba folytán, amely nézetem szerint, mivel személyes szabadság megsértéséről van szó, elég fontos, intézkedtem, hogy a fegyelmi bíróságnak alkalm legyen, hogy ezen kérdésben határozhasson.

Ez röviden válaszom, kérem azt tudomásul venni. (Helyeslés jobbról és a közepén.)

Ugron Gábor nagyon rövidnek találja a miniszter válaszát. Információkat szerzett az ügyről s azt találta, hogy az egész üldözés Hegyi ellen az ottani rendszer műve. Utal azon közleményekre, amelyek ez ügyben a sajtóban megjelentek, melyek Hegyit örültek mondták. Szegény a sajtóra, mely annyira sülyedt, hogy egy embert üldözni képes. Milyen lehetnek a csongrádi állapotok, ahol egy miszós papot a templomból csendőrkök kihurocnak. Hegyit azért idézték meg, hogy megkérdézzék tőle, elvállalja-e egy cikkért a felelősséget.

Csongrád vármegyében hajtóvadászatot rendeznek az ellenzéki polgárok ellen. Maga az egyik téhivatalos, az Országgyűlési Értesítő is folytonos tendenciós rágalmakat közöl Hegyi ellen. Szegény, hogy annyira sülyedt a magyar sajtó, hogy e közleményeket átveszi. Megvándorolták Hegyit kiskasszátért és mind egyébről ártatnak. Hát csoda-e, hogy ilyen körülmény közt valaki igaztolt? És szabad-e egy papot akkor letartóztatni, mikor oltárhoz megy. Hegyit azért tartóztatták le, mert lapjában egy cikket közölt és a szerző nevét akarták tőle megtudni. Hát ez a sajtószabadság. A választ tudomásul veszi.

Flósz Sándor igazságügyminiszter: Én a tisztán igazságügyi kérdésbe nem akartam politikát belekeverni. 16049—1900. szám alatt a szegedi vizsgálóbíró a járásbírósgot az iránt kereste meg, hogy ugyancsak Hegyi Antal ellen a büntető törvénykönyv 12. §-ában meghatározott, több rendbeli igazgatás miatti vétség ügyében 1901. évi január 7-én hozott folytatódólag vizsgálat iránti végzést nevezett terheltnek szintén kihirdesse és ugyanőt az evedigjéleg beküldött alapijegyzőkönyvből foglaltakra nézve folytatódólag szintén kihallgassa. Tehát nemcsak arról volt szó hogy az iránt kérdeztessék meg, hogy a szerzőséget elvállalja-e. Egyébiránt én nem akarok arról beszélni, hogy Hegyi Antal hogyan viselkedett a vizsgálóbíró előtt. (Zaj a szélsőbaloldalon.) Én nem akarok erről beszélni, sőt még arról se beszélek, hogy olyan időre idézték-e, amidőn hivatalosan el volt foglalva vagy nem; habár nagyon provokáló, hogy Hegyi Antal az ő beadványában határozatlan állítja, hogy január 21-én 8 órára volt idézve és hozzáteszi, hogy ő akkor szokta a misét tartani, holott az iratokból kitűnik, hogy 9 órára volt idézve. De mondom, ezeket nem akarom felhozni. Én nem akarom Hegyi Antalban a papot semmiképpen sem érteni és talán azok, amiket ő mondott, az ő papi híreinek nem volnának előnyére.

De arra kérem a képviselő urat, ne méltóztassék a bíróságot se bántani. Hogy Csongrád megyében misecoda állapotok vannak, azt én hivatalosan nem tudom, hallottam róla egyeimást. Annnyit azonban tudok, hogy a bíróságok politikai üldözletésre fel nem használtak és én nem is fogom megengedni, hogy

arra felhasználtassanak; de viszont azt sem fogom megengedni és eltűnni, hogy bármely irányban terrorizáltassanak. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) Kérem, méltóztassék válaszomat tudomásul venni. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Ugron Gábor viszonzalása után a Ház a választ tudomásul veszi.

Élénk indítványozza, hogy a legközelebbi ülés hétfőn délelőtti 10 órakor tartassék s annak napirendjére a költségvetési törvény tárgyalását tüzte ki.

BELFÖLD.

A magyar sajtó és Ugron Gábor. Ugron Gábor ma a magyar sajtó sülyedéséről beszélt a képviselőházban. Hogy a magyar sajtó, még az ellenzéki is, közli a Magyar Távirati Iroda című félhivatalos lap tudósító kommunikációját: ebben látja Ugron Gábor a magyar sajtó sülyedését. Ezzel szemben először is azt kell megjegyeznünk, hogy az ilyen félhivatalos közlemények a kormányköröknek bizonyos kérdésekben való véleményét, vagy információját fejezik ki, ami kétségtelenül érdeklí a közönséget pártkülönbség nélkül, a sajtónak pedig kötelessége az olvasó közönséget tájékoztatni mindenről, ami érdekelheti. Ezen az alapon egyáltalán nem szabad a magyar sajtó sülyedéséről beszélnie senkinek, legkevésbé pedig Ugron Gábornak, aki a magyar sajtó lovagiaságáról és korrektségéről nagyon alaposan meggyőződhetett. Végre pedig a Magyar Távirati Iroda hírforrásnak mindenesetre hasonlíthatatlannul tisztességebb, mint például — a Vaterland.

Dr. Radó Sámuel, a Magyar Távirati Iroda igazgatója felkért bennünket a következő sorok közlésére:

Ugron Gábornak a képviselőház mai ülésén az Országgyűlési Értesítő ellen felhozott vádjával szemben a nevezett könyvnyomatos szerkesztője annak a konstataására kér fel bennünket, hogy az Országgyűlési Értesítő Hegyire vonatkozólag csak elővezetésének híret és a csendőrség ellenéből folyólag indított fegyelmi vizsgálatnak az eredményét közölte minden kommentár nélkül. A Hegyi-afférré a lapokban sürűn megjelent hírek nem az Országgyűlési Értesítőből származtak.

As új esztergomi főispán. Esztergomból táviratozza tudósítónk, hogy a kormány már legközelebb kinevezi az esztergommezei új főispánt. Ez állásra Horváth Béla bontmezei főispán az egyedüli jelölt.

A szabadelvű forrás. Egy estilap ma erősen megkommentálja a bécsi Information című lap tudósítóját, hogy híresztelését, amely Szulágyi Dezső állítólagos frondörködéséről beszél. E híresztelés maga nem elég komoly arra, hogy egy szót is vesztegessünk rá. De van egy rövid megjegyzésünk a lap tudósítójára, amely egyebek közt azt mondja, hogy az Information a szabadelvűpárt köréből kapta ezt az értesülését. Legyen szives a lap tudósítóját megköszönni, hogy az a bécsi hírforrás köztes tudomás szerint klerikális körökből táplálkozik. Ez a híre is éppen annyiszor szabadelvű, mint a többi.

A képviselőház pénzügyi bizottsága ma Falk Miksa előktele alatt ülést tartott, amelyen letárgyalta és elfogadta a magyar-horvát társasággal kötött szerződésre és az állami beruházásokra vonatkozó törvényjavaslatokat.

As appropriáció. A képviselőház hétfőn, március 18-án d. e. 10 órakor ülést tart, melynek napirendjére az appropriációs javaslat részletes tárgyalása van kitűzve. A javaslat második szakaszánál fel fog szólni gróf Tisza István, aki ma erősen jegyzett.

A hibás mandátum. A marosvásárhelyi második kerület mandátumát, amelyet az állandó igazoló bizottság alaki hiba miatt kifogásolt, 28-án fogja tárgyalni a Ház kilencedik bíráló bizottsága, amely erről a következő végzést hozta:

A marosvásárhelyi II. választókerületben megválasztott Bedőházy János megbízólevelének, illetőleg az igazolási állandó bizottság által ez ellen a házszabályok 12. §. b) pontja alapján tett kifogásoknak bizottsági tárgyalása azennel f. évi március hó 28-án d. u. 4 órára a képviselőház II. oszt. tanácskozó termébe tüzetik ki. A bizottság ezen elhatározásáról Bedőházy János országgyűlési képviselő ur azonnal a hozzáadással értesítette, hogy magát akár a házszabályok 41. §-a értelmében képviselhetni (,azon esetre, ha választását védeni akarja, azt a bizonyítási eljárás

belejezték bármikor megteheti, azonban személyesen nem, hanem csak a bizottság előtt megnevezendő egy vagy két meghatalmazottja által.) akár pedig a házszabályok 81. §-a szerint a jelen esetben egy írott nyilatkozatot adhat be. Erről a bizottság tagjai is ezen végzéssel — mely egyúttal meghívó is szolgál — értesítettek.

Kelt a képviselőház IX. bizottságának Budapestén, 1901. évi március 11-én tartott üléséből.

Kovács Pál s. k. Dr. Szivák Imre s. k.
bizotts. jegyző. bizotts. elnök.

19,203,531.

— A népszámlálás eredménye. —

Budapest, március 16.

(Dr. K. J.) Ötvenhárom esztendővel a nagy március után, amelynek idusán néhány lelkes, magyar ifjú sajtószabadságot csinált, elkövetkezett ismét egy nagy március. Akkor hevülő, lázas arcokat talált mindenütt az ébredő tavasz, amelyeken kigyultak a forró hazaszeretet lángvörös rózsái. S a lázban égő ország képzetében ott ragyogott egy hatalmas, virágzó Magyarország képe.

A mostani március is lázban találta az országot. De nem a szenvedélynek, hanem a munkának láza ez, amely most hevit. S a fölébredt tavasz megtalálta azt is, ami a márciusi ifjak képzetében égett. A fejlődésnek, gyarapodásnak, nemzeti erősbítésnek útjait ragyogja be az országban a tavasz verőfénye, amely ma szívesen szívesen szép volt, mert föltárta azt a képet, amelyről a márciusi ifjaknak csak álmodozniok lehetett.

A népszámlálás eredményét ma tette közzé Hegedűs Sándor kereskedelemügyi miniszter. S ezért méltó a mai nap arra, hogy följegyezzük. Mert nagyon beszédes az a néhány szám, amely a cikk élén egymás mellé került. Szózatuk megérdemli, hogy minden magyar ember szívéhez hasson, emelje öntudatát, hogy merítsen belőle buzdítást és lelkesítse a kintarsára. Tizenkilencmillió kétszázharmincezer ötszázharmincegy ember lakja ezt az országot. Ennyi hű polgára van a magyar királynak, akinek először vitte hírül minisztere az örömhírt, hogy tíz esztendő alatt egy millió hétszázötven emberrel szaporodott az ország lakossága.

Ez mátló kezdve nincs miért csüggednünk. A természetes fejlődésnek hatalmas próbaköve ez a rideg számesoport, mely nekünk annyira kedves. De nemcsak befelé hatalmasak ezek a számok. Kifelé még nagyobb a hatalmuk, ahol barátaink rokonszenvét fokozzák a ellenségeink agyarkodásait elnémítják.

Mert legbecesebb tanulsága ennek a népszámlálásnak az, hogy az ország legmagyarabb vidéikén legnagyobb a szaporodás. A tiszta magyar vidékek gyarapodásának százaléka jóval felülhaladja a nemzetiségek által lakott vidékeket. S igen erős a gyarapodás a városokban is, amelyek ezuttal tulszárnyalják a vidék szaporodását. És nincs baj ott sem, ahol a kívándorlás réme ijeszttet. A felvidék megyéiben mindenütt nagy a gyarapodás százaléka, ami azt mutatja, hogy a szaporodás jóval nagyobb, semhogy azt a kívándorlás mélyen érintené. Talán épp a nagymérvű gyarapodása a lakosságunk okozza a tömeges kívándorlást.

A gyarapodás százaléka csak a dunántúli megyékben kedvezőtlen, amit azonban hatalmas ellensúlyoz az ország többi részeinek örvedes gyarapodása.

Néhány hete, hogy beérkezett a központi statisztikai hivatalba a népszámlálás eredményének óriási anyaga. Lázos munkássággal fogtak hozzá az anyag feldolgozásához, amelyet Vargha Gyula aligazgató vezetése alatt kezdtek rendezni. Fogalmat ad az anyag nagyságáról, hogy kilencszáz métermázsát nyom a népszámlálási gyűjtőlapok papirosanyaga.

Közel ötezer ember foglalkozott azzal, hogy összeírja az ország népességének állapotát, úgy, amint az a múlt esztendő december 31-én a tényleges viszonyoknak megfelelt.

Sok tanulságot hozott a népszámlálónak az elmúlt évtizedek tapasztalása. A statisztikai tudomány haladása sokat könnyített az óriási és felelősségteljes munkán, amelynek eredményét érthető érdeklődéssel várja az egész ország.

De nagyban megkönnyítette a munka szabatos és pontos teljesítését Hegedűs Sándor kereskedelemügyi miniszternek néhány bölcs és előrelátó rendelkezése. Újítás volt például a jelenlegi népszámlálásnál — és hozzátehetjük, hogy nagyon bevált — a miniszternek intézkedése, hogy a központi statisztikai hivatal embereit a népszámlálás megkezdése előtt szerteküldte az országba s ezek ott a megyei és járási központokban megbeszéléseket tartottak az egybegyűjtött közigazgatási tisztviselőkkel, akik aztán a népszámlálás munkáját vezették. Sok becses tanulság és rendelkezés pattant ki ezekből a megbeszélésekből.

A lefolyt népszámlálás adatait vizsgálva, azt a statisztikai tudomány szempontjából bíráló is kedvezőnek kell mondanunk.

Az egész magyar birodalom népessége a népszámlálás előzetes eredményei szerint a lefolyt évtized alatt 1,739,740 eggyénnel szaporodott minék következőkben népességünk száma 19,088,720-ra, a katonasággal együtt 19,203,531-re emelkedett.

A tíz évi tényleges szaporodás az egész birodalomban kerek tíz százalékot tett, amely szaporodási százalék, habár némileg alatta marad is a megelőző tíz év szaporodásának, mégis igen kedvezőnek mondható. A magyar anyaország szempontjából a szaporodás arányszáma különösen azért kedvező, mert most megszűnt az a nagy különbség, amely az 1800-1890 évtized szaporodásában Magyarország és Horvát-Szlavonországok között az anyaország rovására mutatkozott. Akkor ugyanis Horvát-Szlavonországok szaporodása majdnem másfélszer oly magas volt, mint Magyarorszáé, most ellenben Magyarország szaporodása meg is előzte Horvát-Szlavonországok szaporodását; az anyaország ugyanis a katonasággal is, tehát az összes népességet véve alapul — 10/03, Horvát-Szlavonország pedig 9/50 százalékkal emelkedett.

Az anyaország egyes részei közül legkedvezőbb szaporodási százalékok tüntetnek fel a Duna-Tisza köze: 17/91%-ot és a Tisza balpartja (11/87%), legkedvezőtlenebb pedig a Duna jobbpartja (5/28%) és a Tisza-Maros szégye (7/07%). Erősen az országos átlag alatt maradnak még a Duna balpartja (8/31%) és Erdély is (8/76%), míg a Tisza jobbparti országgrész 9/60% os szaporodásával meglehetősen megközelíti az országos átlagot.

Népszámlálásunknak jellemző és a magyarság szempontjából mindenesetre igen kedvezőnek tekinthető eredménye, hogy a városok általában sokkal erősebben szaporodtak, mint a vidék. Olyan törvényhatósági jogú város, melynek szaporodása az országos szaporodási átlagon alul marad, csak 5 van, ugymint: Selmedobánya (7/34%), Baja (2/46%), Zombor (9/75%), Hódmezővásárhely (9/59%) és Páncsova (3/24%), az összes többi városokban ellenben az országos átlagnál nagyobb és pedig rendszerint jóval nagyobb szaporodást látunk. Az anyaországban első helyen áll a székesfejváros negyvenöt százalékos szaporodásával, továbbá kiváltképp Kőszvár (30/91%), Fiume (29/31), Arad (27/94%), Debrecen (27/43%), Szatmár-Németi (26/67%), Pécs (25/43%), Kassa (25/31%) és Temesvár (25/31%), — összesen 9 oly törvényhatósági jogú városunk van, amelyekben a szaporodás huszoneg százalékok meghaladott. Horvát-Szlavonországokban a városok közül Zágráb szaporodott erősen, 49/51 százalékos szaporodásával még a székesfejváros szaporodását is meghaladva.

A mostani népszámlálás a magyarságra nézve nemcsak a városok kedvezőbb szaporodásának révén, de a vármegyékben is előnyösnek látszik, amennyiben — a Dunántúl kedvezőtlen népnövekedésétől eltekintve — éppen az országnak magyarságlakta részei, az Alföld és a Tisza mindkét partjának túlnyomóan magyar népességű vármegyéi szaporodtak legjobban. Legerősebb volt a népesség növekedése Pest vármegyében (20/09%), továbbá Borsod (18/85%) és Szabolcs vármegyében (16/98%). A szaporodás tekintetében első helyen álló három vármegye szaporodása tehát majdnem egészen a magyarság javára esik.

Érdekes a kívándorlás hírében álló megyék szaporodásának áttekintése. A felvidéki kívándorlás nem hagyott ezeken nyomot, mert ize összeállítva az 1890-iki állapot, összehasonlítva a jelenlegivel:

| | 1890-ben | 1900-ban |
|---------------|------------------|-------------------|
| Szepesmegye | 5-1/4% csökkenés | 4/38% szaporodás. |
| Abauj-Tornam. | 0/96% | 3/38% |
| Sárosmegye | — | 8/31% |

Természetesen a statisztikai hivatalban most következnek csak az igazi munka. Mert ez csak a nyers eredmény, amelyet részleteiben a gyűjtőlapok kérdőpontjainak felhasználásával csak most szednek rendbe.

Itt közöljük még a népszámlálás eredményének összehasonlító táblázatát könnyebb áttekinthetős okáért:

| | 1890-ben | 1900-ban | Szaporodás %-okban |
|------------------------------|------------|------------|--------------------|
| Magyarország: | | | |
| Polgári népesség | 15,162,988 | 16,691,471 | — |
| Katonai népesség | 68,876 | 100,928 | — |
| Összesen | 15,261,864 | 16,792,399 | 10/03 |
| Horvát-Szlavonország: | | | |
| Polgári népesség | 2,186,410 | 2,397,249 | — |
| Katonai népesség | 15,517 | 18,883 | — |
| Összesen | 2,201,927 | 2,411,132 | 9/50 |
| Magyar birodalom: | | | |
| Polgári népesség | 17,349,349 | 19,088,720 | — |
| Katonai népesség | 114,393 | 114,811 | — |
| Összesen | 17,463,791 | 19,203,531 | 9/96 |

KÜLFÖLD.

Marokkó elfoglalása. A hármasszövetség megújításával kapcsolatban újabb diplomáciai kérdés izgatja a közvéleményt: Marokkónak Franciaország által való meghódítása. Több, Párisból hozzánk került hír szerint Delcassé francia külügyminiszter komolyan foglalkozik ezzel a tervvel, amelyhez, hír szerint, megkapta Olaszország és Anglia beleegyezését. Hogy mi igaz ebből, azt egyelőre nem lehet ellenőrizni. Párisban egyelőre szkeptikusan tekintenek erre a tervre, sőt a Gaulois hosszabb cikkben arról akarja olvasóit meggyőzni, hogy a marokkói kalanddal egyszerűen becsapják Franciaországot. Szerinte Anglia és Németország ösztökéli Delcassét e terv végrehajtására, hogy így oly kalandba keveredjék Franciaország, amely néhány száz millió frankjába kerülne s hadi erejét legalább három évre lekötne. Ez alatt az idő alatt Anglia és Németország végrehajtán ambiciózus terveit. A Gaulois azt is állítja, hogy Oroszország mit sem tudott eddig a hódító tervről, most hogy tudomást szerzett róla, a cár mindenképp vissza akarja tőle tartani szövetségését.

A délafrikai szabadságharc.

(A béketárgyalások.)

London, március 16.

A Manchester Courier szerint Botha azt a feltételt kötötte ki, hogy Transvaal jövődöbeli kormányának tagjai ne lehessenek oly egyének, akik a Jameson-féle betörés szervezésében részesek voltak. Lord Kitchener e tekintetben táviratiag érintkezett a kabinettel s azt a választ adta Bothának, hogy Transvaal oly állampolgárokat kap, akiknek kormányzása alatt az összes békeszerető emberek egyenlő jogokat fognak élvezni. E válasz kielégítette Bothát, ki e választ De Wettel is közölte. Erre vezethető vissza, hogy De Wet beleegyezett abba, hogy Bothával személyesen beszélje meg az ügyeket. A találkozó ma van.

London, március 16.

A Times jelenti Kaalspruitből tegnapi kettel: Hír szerint Botha, Delarey és De Wet boer vezérek ma összejönnek, hogy a helyzetről táncskozzanak.

Newyork, március 16.

A Newyork Herald-nak azt jelentik Washingtonból, hogy az Egyesült-Államok hivatalosan, noha közvetve, elismerik a délafrikai köztársaságok annektálását. Ez az elismerés kitűnik a külügyminisztériumnak az Egyesült-Államok külkereskedelméről szóló évi jelentéséből.

London, március 16.

Az alsóház tegnapi ülésén Davies Alfréd azt kérdezte, hogy fognak-e Délafrikában olyan szervezet létesíteni, amely a békekötés után lehetővé teszi, hogy a háboruban károsodott és így inségbé jutott boerokn rögön segítsenek s hogy ennek a segítő akciónak a költségei transvaali és oranjei garmatot terhelnek-e? Chamberlain azt válaszolja, hogy a kormány foglalkozik ilyen segítő akciókkal a tervével, de egyelőre nem mondhat többet annál, mint hogy ez az akció tervbe van véve.

(Kl a hibás.)

London, március 16.

A felsőház tegnapi ülésén Wolsley Landsdowne külügyminiszternek az 6 főparancsnoki működésére vonatkozó bírálatára azt válaszolta, hogy egészen a legutóbbi időkig azt hitte, hogy teljes bizalmat bírja a kormánytól. Tagadja, hogy 6 nem gondoskodott segítőcsapatokról. Sohasesem gondolta, hogy Ladysmith olyan hely, amelyet tartani lehet, de igenis ajánlotta, hogy ezt a várost eleséggraktáru használják a Biggarsberget vívó csapatok számára. Igaz, hogy kevése becsülte a boerok harci erejét, de ezt a tévedést nem az okozta, hogy semmibe sem vette offenzív terveiket, hanem az, hogy makacsabbak voltak, mint a milyeneknek az angolok őket eddig ismerték. Ha Anglia a háború kitörésekor aránylag nem volt eléggé felkészülve, ennek oka nem az, hogy 6 nem sürgette, hogy segítőcsapatokat küldjenek Dél-Afrika. Ó 1899. július 8-ikán egy hadtest mozgósítását ajánlotta és azt hitte, hogy ez a mozgósítás jelentékeny hatással lesz a dél-afrikai helyzetre s hogy Anglia így hajózára kész haderővel fog rendelkezni. Wolsley azt kívánja végül, hogy bocsássák nyilvánosságra azokat az iratokat amelyek a vita folyamán tett megjegyzéseire vonatkoznak.

Landsdowne külügyminiszter azt válaszolja, hogy mikor a háború már küszöbön volt, Wolsley nem mondta, hogy Ladysmith helyzete veszélyes. A

glenoei verezés után Walseley azt kívánta, hogy vonuljanak vissza a Tugelán át. Ez a tanács elkésett. Ha korábban jött volna, egy nagyon kellemetlen incidensből menekültünk volna meg. Az ellen a szemrehányás ellen, hogy az ellenség erejét kevésre becsülte, nem akar védekezni a miniszter. De ha valaki megrovandó, Walseley teljes mértékben megérdemli. A kormány nem fogadhatta el Walseleynek 1899-ben tett javaslatát, mert a kormány politikája a béke és nem a provokáció politikája volt. Walseley egyebek között azt tanácsolta, hogy szálljunk meg a Delagoa-öböl és intézzünk felhívást a gyarmatokhoz. Végül kijelenti a miniszter, hogy nem járulhat hozzá a Walseley beszédében említett iratok közreadásához.

Élénk vita után, amelyben Rosebery támogatta Walseleynek az iratok közzétételére vonatkozó indítványát, a ház az indítványt 62 szavazattal 88 ellenében elvetette.

(A pestis.)

Fokváros, március 16.

Mint hogy a betegség a pestis terjedésének megakadályozása végett a kaffereket kiutasította a városból, a Fokvárosban lakó malájok, akik hasonló bánásmódtól tartanak, gyűlést tartottak és elhatározták, hogy a kiutasításnak, ha kell, erőszakkal fognak ellenszegülni. A városban több ezerre rug a maláji férfiak száma.

A kínai bonyodalom.

London, március 16.

Sanghaiból jelentik: Egy szingánui főhivatalnok azt beszéli, hogy a cészár újdorvánál újra felülkereskedett a reakciónárius párt. Ez a párt halogatja a békefeltételek tárgyalását s nem engedi, hogy az udvar Pekingbe visszatérjen. Ez a párt mindent elkövet, hogy az ügyeg császárnál az orosz-kínai szerezés aláírására bírja. Azokat a kínai hivatalnokokat, akik a szövetséges hatalmak feltételének elfogadását ajánlják, messze vidékre helyezik át.

London, március 16.

A Standard ezt írja: Lansdowne orosz külügyminiszternek az angol nagykövét előtt tett nyilatkozatai nem nyújtanak bizonyosságot arra nézve, hogy az orosz tisztek nem szeretik-e olyan koncessziót, amely angol tulajdon is magába zár. Ez egyszerűen agresszív tény, amely, ha szembe nem szállunk vele, csak kárunkra íthet ki. Ennek az eljárásnak tehát erősen ellent kell állani s ezt az ellenállást Pétervárot határozott nyilatkozattal meg kell erősíteni.

Tienzin, március 16.

Mint hogy az oroszok és angolok között a pekingi vasut tulajdonának határai kérdésében differenciák támadtak, az oroszok elédncöltek magukat a vitás területen. Az angolok segítségét kaptak. A hongkongi ezrednek két százada őrségre van kirendelve, két század másféle katonaság pedig tartalékban van. Mind a két fél kormányát uszításait várja.

London, március 16.

A Reuter-ügynökség jelent Pekingből: Az idegen követei az este tartott ülésükön ismét a vidéki hivatalnokok megbüntetéséről tanácskoztak. Az orosz követ határozottan ellenez minden halálbüntetést s azt mondta, hogy inkább levágja a jobb kezét, sem hogy beleegyezzen újabb letartóztatásokba.

London, március 16.

Az esti lapok a tiencini vasuti töltésnél történt angol orosz konfliktusról érkezett jelentéseket tulzotaknak mondják.

A Pall-Mall Gazette Bülow beszédéről cikkezve, ezzel kapcsolatban azt írja, hogy a tiencini összeütközést méltóképpen kell megtorolnia Angol- és Németországnak Japánnal együttesen. Ilyen tiltakozást Oroszország nem ignorálhat.

A Westminster Gazette szerint az oroszok ellenállás nélkül foglalták el a vasuti töltést s ezzel ez az ügy be van fejezve.

Berlin, március 16.

A birodalomgyűlésben ma a kelet-ázsiai expedíció céljaira kért 123,822,000 márka póthitel tárgyalásán Gossler hadügyminiszter hosszabb beszédében ismertette a kínai katonai viszonyokat. Waldersee főparancsnoksága alatt 64,000 ember van, még pedig 17,760 német, 14,050 francia, 12,860 angol, 9000 orosz, 6000 japán, 2850 olasz, 1600 amerikai és a 260 főből álló osztrák-magyar különítmény. A rablók garázdálkodása a csapatok föllépése következtében lényegesen csökkent. A német katonák kitűnően beváltak. A miniszter számos nehézséget sorol fel, melyeket le kellett győzni és ismerteti az egészségügyi viszonyokat Kínában. A csapatok egészségi

állapota általában kedvező. Gróf Waldersee főparancsnok táviratilag közölte, hogy az ugynevezett hunlevelek legnagyobb részét csak fantasztikus tulzásokból erednek. Gróf Waldersee közlései szerint továbbá a békés lakosság enyhén bánnak és csak a rablók és boxerek ellen járják el szigoruan. Az állítás, hogy hatvan kínai katonát, akik a boxerek elnyomásával voltak megbízva, agyonlőttek, egy mandarin hazug előadásán alapult, aki szabadulni akart a rárótt kontribuciótól. E közlések alapján büntető följelentést fog tenni azok ellen az újságok ellen, amelyek ugynevezett hun-leveleket közöltek. A miniszter kijelenti, hogy számos levél van a kezében a Kínában időző németektől, akik panaszkodnak amaz enyhe eljárás miatt, melyet a katonák a kínaiak ellenében tanusítanak.

Richter különösképpen tartja, hogy Anglia csapataival harmadik sorban áll, míg Kínában kiváló módon érdekelve van. Ugy látszik, hogy a portyázásokhoz csak németeket alkalmaznak.

Einem vezérőrnagy kiemeli, hogy az angoloknak vannak tartalékaik Hongkongban és azonkívül abban a helyzetben vannak, hogy Indiából hozzanak csapatokat. A portyázásokban olasz, osztrák-magyar, francia és amerikai csapatok is résztvettek.

A birodalmi gyűlés ezután elfogadta a kelet-ázsiai expedíció részére kért póthitel egyes tételeit és ezután folytatta a belügyi költségvetés tárgyalását.

HIREK.

Könyv a máglyán.

A spanyol dominikánusok régi inkvizíciómódját elevenítette fel Barcelonában a *Független Ifju Nők Titkos Társasága*. Parázs kis könyvpörkölést rendeztek, elégették Marcel Prévostnak *Les Vierges Fortes* című művét. A rémes hangulatu esetről a következő adatokat szerezte meg a barcelonai könyvnyomtatás: Szürküllet volt. Sötét öltözékben gyűltek össze a *Független Ifju Nők Titkos Társaságának* tagjai. A szolgálk lebocsátották a terem függönyeit. Éjjeli sötétség támadt, csak az asztal négy sarkán lobogott egy-egy gyertya rőt lángja. Erre előlépett egy fekete ruhás szolgálólány s Prévost könyvét vörös fogóval az asztalon álló bronzedénybe helyezte. A tagtársak erre a gyertyalángokkal meggyújtották a könyvet, amely lobogva égett.

Az asztalt a jelen voltak diadalmas rikkanatással táncolták körül, mignem az előnkő kijelentette, hogy a nyomorult könyv immár hamuvá égett. Erre a szertartás véget ért. Ezeket a hivatalos adatokat szerették meg a barcelonai tudósítók. Lehet, hogy az autodafé még sokkal rémesebben folyt le, mindenesetre megvolt benne a spanyol stílus, a Torquemada-idők patinája. A kései utódok csak annyiban tértek el elődeik híres hagyományaitól, hogy nem magát a szerzőt porkolták meg.

De hát mit vétett Prévost e tüzes hölgyek ellen, vagy mi lehet abban a könyvben, hogy ily szörnyű bosszura gerjedtek Katalína szép leányai? Megsértette-e őket, vagy az egész női nem nevében forraltak bosszút?

Amennyire a könyv tartalmáról tudunk, sokkal mélyebb s messzebbjáró oka volt az autodafének. Bizonyos tekintetben ugyanaz a szenvedély vezette a barcelonai ifju hölgyeket, amely a boxer-forradalmat zúdította a Kínában élő európaiakra. Hittérítők akarták a kínaiakat az egyedül üdvözítő vallásra téríteni, bármint szabódtak is tőle a sárga emberek. De Európa nem hagyta őket békén, mert a kínaiaknak üdvözülniök kell, ha bármibe kerül is.

Marcel Prévost is ilyenfajta misszionárius. Ő egy idő óta csakis és kizárólag a feminizmus kérdéseivel foglalkozik. Száz és ezer cikkben, vastag kötetekben küzd a nők egyenjogúsítása mellett. Emancipálni akarja a nőt, hogy egyforma rangu legyen a férfival.

Nos, a barcelonai nők nem akarnak a Prévost tanításai szerint üdvözülni. Meg akarnak maradni asszonyoknak, olyanoknak, mint amilyenek eddig voltak. Nem kérnek sem új

jugot, sem semmiféle reformot. Hagyják őket békén az ő asszonyosságukban.

Amde nehéz egy apostol száját betömní. Prévost csak tovább ír és tovább üdvözít. Akadnak hívei is, fölös számmal, leginkább az olyan országokban, amelyekben a női nem inkább lelki tulajdonságai révén nevezhető szép-nemnek. Az áramlat nagy arányban foglalkoztatja a művelt népeket. Fanatikus hívei izgatva, prédikálva tartják a népgyűléseket, az összecsküvéseket. Csak a feminista-párt mozog, ír, dolgozik, prédikál, prűszköl és siránkozik. Akik meg vannak elégedve a moétani állapotokkal, hamis mosolyal hallgatnak.

Ki tehet róia, hogy a kataluni ifju hölgyekben hevesebben lüktet a vér, mint az északi szőke asszonyokban? Ők elhatározták, hogy nem türék ezt az oktrofált megváltás-munkát. Ők nem akarnak a Prévost feminista paradicsomába jutni.

Ugy látszik megtalálták azt a maguk házi tizhelye körül. Es így talán épp ők járnak az igazi feminizmus utján.

Budapest, március 16.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Március 15-én

uj előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatásuk a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Lapunk legközelebbi száma hétfőn délelőtt jelenik meg.

— A király és a német trónörökös. Münchenből táviratozzák, hogy Ferenc József király nagyon megszerette a német trónörökösöt s meg is mondta neki, hogy örülne, ha mihamarabb Bécsbe jüna. Frigyes Vilmos herceg megígérte a királynak, hogy ha Vilmos császár megengedi, akkor elmegy a nagy hadgyakorlatokra s megelőzőleg vendégre lesz a királynak Bécsben.

— Frigyes főherceg. Cannesből érkezett hírek szerint Frigyes főherceg pár nap óta betegeskedik és 30 éves szolgálati jubileumát is ágyban fekvő ünnepelte. A főherceget e hó 20-ára várják Pozsonyba. Állapota állandóan javul.

— Vilmos császár állapota. A berlini *National Zeitung* jelentése szerint Vilmos császár sebe a legszelben gyógyul. A köteleket már változtatták és könnyebb köteleket alkalmaztak. Az arc daganata lelehadt, a seb már heged és bőr képződik rajta. A sebek ugyan még kissé sztállanak, de dr. Bergmann titkos tanácsos reméli, hogy még összelórraszthatja s csak egy vékony vonal alakú sebhely marad, mely az arcot semmiképp sem fogja ékteleníteni. A császár jökedvü, minden nap meghaligatja az előterjesztéseket és igen sokat dolgozik. Egy hét alatt a seb előreláthatólag teljesen begyógyul. Az orvosoknak már most sem lenne kifogásuk ellene, ha Vilmos császár kocsikázni járna.

— Podmaniczky Frigyes báró üdvözlése. A Belvárosi szabadelvű demokrata kör ma küldöttségileg tisztelt barto Podmaniczky Frigyesnél abból az alkalmából, hogy ma ünnepelte képviselői mandátumának 40-ik évfordulóját. Ágoston József országgyűlési képviselő, a küldöttség vezetője, meleg szavakban ecsegtelte azokat a nagy érdemeiket, melyekre báró Podmaniczky hosszu politikai pályáján szert tett s kijelentette, hogy a körnek minden tagja tántoríthatatlanul ragaszkodik képviselőjéhez azzal a kivánsággal, hogy a legközelebbi országgyűlésen is képviselje a Belvárost. Báró Podmaniczky Frigyes korára utalva arra kérte a küldöttséget, hogy legyenek iránta elnözők, mert ha nem is képes minden tekintetben kötelességeinek megfelelni, amint azt maga is akarná, egyben tántoríthatatlan marad egész életében s ez: a liberalizmus és a demokrácia iránti ragaszkodása. Epp ezért jól esik neki, hogy az a kör tiszteleg nála legelőszőr, mely a liberalizmust és a demokráciát tüzte zászlájára. Büszke erre a mai kitüntetésre és kéri a küldöttséget, hogy tolmácsolják a kör iránt való igaz érzelmeit. A küldöttség ezután báró Podmaniczky Frigyeset zajosnól éljenzve távozott.

— A Rajna kinosé. A német lapok sokat írnak mostanában arról, hogy ki kellene aknázni a Rajna kinosét. Basel és Wissemburg közt, mint ezt *Daubré* tanár már régebben kimutatta, a Rajna homokja aranyport tartalmaz. A tanár szerint körülbelül 166 millió frank értékü aranyat lehetne ezen a vidéken a Rajna medréből mosni.

— **Porfirio Diaz.** A mexikói köztársaság beteg elnökéről hivatalos forrásból ma megnyugtató hírek érkeztek, másrésről azonban megerősítik, hogy az elnök elméjébe gyöngyhatáttal. Porfirio Diaz *üldözési mániában* szenved, attól fél, hogy *gyilkosok körülményezik*, akik irgalmatlanul ki fogják végezni. Ez az állapota már néhány hónap óta tart, de államédekekből eltöltölkél úgy, hogy most is csak az elnök bizalmasabb emberei tudtak a bajról. Néhány nap előtt elutaztatták a fővárosból az elnököt s azt állították, hogy barátai kíséretében vadászatra megy. A tény pedig az, hogy az orvosok sürgősen légváltozást ajánlottak, nehogy a baj az őrgöngösiség fokozódjék. Attól félnek, hogy elégedetlen elemek ezt az állapotot nyílt zendülégek rendezésére fogják felhasználni. Az elnök megőrülésének híre new-yorki tőke körében nagy izgalmat keltett, mert ezek óriási összegekkel vannak Mexikóban érdekelve. A new-yorki mexikói követ a kérdésközlésekre azt a felvilágosítást adta, hogy az elnök állapota lényegesen javult, s néhány nap múlva már vissza is térhet fővárosába.

— **Fodor tanár betegsége.** Fodor József egyetemi orvostanár állapota tegnap óta nem változott. A nagybeteg tanár tegnap este meggyónt, megáldozott és fölvette az utolsó kenetet. Az éjszakát nyugodtabban töltötte. Háziorvosai Müller és Dollinger tanárok ma sem találtak sok vigasztaló tünetet a beteg állapotában.

— **Tisztelgés a földmívelésügyi miniszternél.** A kaposvári kerület tizennyolc községének küldöttsége, közöttük Kadarkút delegáltjai, Vörös László országgyűlési képviselő vezetése mellett tisztelgett ma Darányi Ignác földmívelésügyi miniszternél, hogy a Kaposvár—barcsi helyiérdekű vasút építéséhez a szentimrei földmívelésiskola érdekeltsége folytán törzsrészesvények jegyzése útján hozzájáruljon. Darányi miniszter a küldöttséget nagyon előzékenyen fogadta és kilátásba helyezte a törzsrészesvények jegyzését. Vörös László megköszönte a miniszter lekötölező ígéretét, aztán a küldöttség tagjait benutatta a miniszternek.

— **Crispi balesete.** Rómából jelentik, hogy Crispi elesését — amikor Margit királynénál volt kihallgatáson — nem hirtelen rosszul lett, hanem egyszerű baleset okozta. Véletlenül eleszett és elesett, miközben a fején kis bőrhorzsólat szenvedett. Crispi a baleset után nem sokára folytathatta rendes tevékenységét.

— **Sajtószabadság-lakoma.** A Budapesti Újságírók Egyesülete holnap (vasárnap) március 17-én délután két órakor (és nem este hat órakor, mint eredetileg tervezték) tartja meg a Hungária-szálló díszteremben sajtószabadság-lakomáját, melyen az ünnepi beszédet a Jókai-bilikkommal Vési József, az Egyesület elnöke fogja mondani. A lakomán jelen lesznek a kormány tagjai, a képviselőház elnöksége s az irodalmi és tudományos társaságok vezetői. A lakomára szóló jegyeket az egyesület tagjai még holnap délelőtt vehetik át az Egyesület helyiségében.

— **Haiázolás.** Gróf Pejacevich Albertné, született Csibáry Jeanne grófnő ma reggel Rákospalotán meghalt. Alig féltéve, hogy a szép grófkisasszony felesége lett gróf Pejacevich Albertnek, a kitűnő sportmanak. Egy hete döntötte ágyba az agyhártagyuladás a grófnét s a veszedelem folyton fenyegető volt. Ma reggel aztán bekövetkezett a katasztrófa, amely fájó gyászt és részvételt kelt mindenfelé. A temetés hétfőn lesz. Egyelőre a rákospalotai új templom kriptájába teszik nyugalomra, később intézkednek, hogy melyik családi sírboltjában adjanak neki örök nyugvóhelyet.

— **Bezeredi Bezereád** István nagybirtokos e hó 14-én 61 éves korában Méninon meghalt.

— **Nagy Sándor** e hó 10-én 64 éves korában Budapeston meghalt.

— **Bádyás Bálint** posta- és táviráti főtitár március 14-én 55 éves korában Budapeston meghalt.

— **Nagyvárdi Kóblós Johanna** e hó 12-én 37 éves korában Magyar-Ígenben meghalt.

— **Szocialisták Petőfi-szobránál.** A szocialisták holnap, vasárnap délután 3 órakor felvonulást rendeznek a Petőfi-szoborhoz. A menet a Kálvin-térről indul el a Múzeum-körúton, Kossuth-utcán át a szoborhoz, ahol a munkásdélalárdá énekel. Ezenkívül lesz szavalat és beszéd. A főkapitány a bejelentést tudomásul vette s a rend fenntartására kirendelte Czujlik Alajos, Splényi Ödön tanácsosokat, Boda Dezső kapitányt, Csobánczy, Pálos, Kureggia fogalmazókat s Császár Pál tisztviselőt. A felvonásnál csak nemzeti színű zászlókat szabad hordozni.

— **A Figaro párbaja.** Fernand Rodays, a Figaro szerkesztője és gróf Boni de Castellane között ma ment végbe a párbaj. Rodays-t jobb combján találta ellenfelének golyója. Rodays sebe nem veszedelmes, de legalább egy hétig ágyban kell fektünie.

— **Automata a postán.** Fodor Antal gépész-mérnök ur annak a közlésére kér bennünket, hogy az automata ideáját nem tartja sem a magáénak, sem Steiner Sándorénak, hanem csak a megoldás tulajdonjogát ősméri el. Es Stevertől ő nem kapott megbízást a találmány elkészítésére.

— **A képviselők alapítványa.** A képviselőház január 25-án tartott ülésében egyhangulag elfogadta azt az indítványt, hogy a képviselőház tagjai az országos gazdasági munkás- és cselédséggyűlés pénztárjára alapítványt egy napra eső illetményeiket fölajánlják. A képviselőház elnöke már be is fizette az 5330 koronát a segélypénztárba. Ma délután egy küldöttség, amelynek vezetője gróf Keglevich Gábor, tagjai pedig dr. Fáy Gyula, Könyig Gyula és Gál Jenő voltak, átnyújtották az alapító oklevelet Perczel Dezső képviselőházi elnöknek. Az alapító levél régi magyar stílusban kiállítva és valóságos remeke a magyar nyomdaiparnak, a magyar címer arany dombornyomata díszíti és az iniciálé betűi gyönyörűek. A levél a Franklin-társulat műtermében készült, a műintézet alapítótagja a pénztárnak és az oklevelet ingyen készítette. Az oklevél szövege a következő:

ALAPÍTÓ OKLEVÉL

Az 1896—1901. évi országgyűlés

képviselőháza

magyarországi tagjai

az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédséggyűlés pénztárjára 5330 korona, azaz:

ÖTEZERHÁROMSZÁZHARMINC

korona összeget mint alapítványt lefizettek, miről jelen alapító oklevél kiállított.

Kelt Budapesten, 1901. évi március hó 12. napján.

Az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédséggyűlés pénztár központi igazgatósága:

Dr. Fáy Gyula, Gróf Keglevich Gábor, ügyvezető igazgató, igazgatósági elnök.

— **Megvadult pápa.** Arról szól az utóbbi levél, hogy egy apró oláh pap milyen kihívó vakmerőséggel csufolta meg a magyar államhatalmat, amely tudvalegileg elnyomja a nemzetiségeket. A levél Orsováról jött és ezeket mondja el:

Orsován már hetekkel ezelőtt kiszűgezték a község emberei a nemzetiszin szegélyű új házszámjelző táblákat. Popovics Mihály gör. keleti esperes azonban nem engedte, hogy az ő házára is felszűgezzék az új táblát. Meg is mondta, hogy miért nem tetszik neki a jelző tábla: azért, mert magyar nemzeti szín szegélyt. Az itt nagy számban levő magyarságot ez nagyon sérti és többen felkérték az illetékes hatóságok tisztviselőit, hogy szerezzenek érvényt az általuk kiadott rendelkezések. Ezt a hatóság megpróbálta ugyan, de minden kísérletet meghiusított az esperes elleneségülése. Az új 489. házszám helyett még mindig a régi 383. házszám hirdeti az esperes házán, mennyire el vannak nyomva az oláhok.

A levél eddig van. Mi csak egy kérdést teszünk hozzá: micsoda hatóság az olyan, amelyen így kifoghat egy megbokrosodott dákóromán pap? Ki parancsol Orsován? A város, az állam, vagy a pápa?

— **A bolond. Candiano** Sándorról, aki olyan borzalmas módon gyilkolta meg Bukarestben Jaros Juliát, sokat írnak a külföldi lapok. Mindenütt nagy feltűnést keltett ez az érthetetlen romlottság, s orvosok is foglalkoznak az esettel, hogy megtalálják az okát ennyi életveszélyességnek. A husz esztendő fiatalembernek nagyon kalandos a múltja. Két esztendővel ezelőtt beleszeretett egy galaci úri leányba és mivel reménytelen volt ez a szerelem, öngyilkossá akart lenni. A golyó csak könnyen sebesítette meg, de azóta az elméje nem egészen normális. Bécsi orvosok akkoriban megvizsgálták, de nem tartották szükségesnek, hogy gyógyító intézetbe zárják, nem gondolták, hogy baja veszedelmessé fejlődhetik. A bukaresti orvosok pedig úgy vélekednek, hogy a gyilkosságot beszámíthatatlan állapotban követte el... Öngyilkossági kísérlete óta Candiano nagyon sok gondot okozott szüleinek. Kalandos kirándulásokra támadt vágya, s anélkül, hogy csak szólt is volna otthon, nagyon kevés pénzzel egy ízben a Congo-államba ment, ahonnan csak fél év múlva került haza. Apja akkor beadta egy magán gimnáziumba, de az igazgatót megkérte a tábornok, hogy fának a lehető legnagyobb szabadságot adják meg. Így aztán Candiano Sándor sokszor ékezett a városban és éjszaka is elmaradt. Bement az intézetben a szobája falai felé voltak ledér képekkel és képes levelezőlapokkal, s minden sarokban egy csomó rémregény és egyéb selejtes tartalmú könyv hevert. Szünetek alatt Candiano a legnagyobb gyönyörűséggel mesélgetett osztálytársainak kongói kalandjáról, hogy hány embert üt meg, s az emberöléseket a legnagyobb részletlenséggel színezi ki. Társai rendkívül félték tőle és csak a bolondnak nevezték. Egyik társának egy ízben a nyakát akarta elmeszenyi késével. Apja nagyon kedveli a madarakat, s kalitkában sokat tart mindig a lakásán. Candiano Sándornak az volt mindig a legnagyobb gyönyörűsége, hogy kiszedte ezeket a madárkakat a kalitkájukból és tízes kötéssel kiszúrta a szemüket. A szülei ellen

brutális volt. Az apját egyszer megölésével fenyegette egy éteremben, mert nem volt megeledve egy fogással. Az anyját is megfenyegette. Egyáltalában nagyon könnyen bánt a megöléssel. Azelőtt jó ideig sokat foglalkozott az öngyilkossággal, de később meggondolta magát, és kimondta, hogy inkább másokba dől bele a törté. Egyszer egy erdőbe vette meg magát, s banditának öltözve, yatagánnal és három revolverrel följegyverkezve csavargott jó ideig. És volt neki egy einkostásra is: Vladoianu István. Kis természetű fiu, akiről maga Candiano így nyilatkozott:

— Amilyen kicsi ez a fiu, olyan bestia. Ő esnáltta meg a gyilkossági tervet és biztatott. Megvárt Jarou asszony háza előtt és mikor mondtam neki, hogy menjen, adjon fel egy rendőrnök, mert meg akarom ölni azt az asszonyt, nem akarta megtenni. Ha szót fogad, megmentelt volna.

Valóságos véd- és dac-szövetségben volt egymással a két fiu, még meg is tetoválták egymást. Tervük az volt, hogy főként özvegy asszonyokat megölnek és kirabolnak. A kis Vladoianunak jegyzőkönyve volt, amelybe beírta a meggyilkolásra szánt nők nevét és az összeget, ami neki járt volna a végrehajtás után. És kabalisztikus jelek is voltak az egyes tételek mellett.

— **Házasság.** Étiás Ferenc upesti kereskedő eljegyezte Goldfahn Aranka kisasszonyt Zomborban. Dr. Dezső Pál győri ügyvéd, március hó 24-én vezető oláhhoz Neubauer Lonka kisasszonyt Győrött. Dr. Balassa Béla fővárosi fogorvos tegnap tartotta eljegyzését Mandl Ferike kisasszonnyal, Mandl Miksa nagykereskedő leányával.

Meisel Sándor, a Standard Biztosító Társaság levelezője eljegyezte Löwinger Margit kisasszonyt.

— **Letartóztatott bécsi bankár.** Kinos szencziója van Bécs városának. A rendőrség, mint tudósítónk jelenti, ma délelőtt letartóztatta Vogel Albert bankárt, a Meyer és Vogel bank-éggel volt főnökét. Vogel azzal vádolják, hogy meghamisította egy Taubin nevű dugzagdaz orosz ember végrendeletét s birtokába vette egy milliónál többre rugó vagyonát. Taubin rokonai azt állítják, hogy Vogel az elhunytnak nem volt rokona, de még csak közeli ismerőse sem. Ismeretségiik mindössze abból állott, hogy Taubin az ő üzletébe szokott menni, hogy szelvényeit beváltsa. Taubin sokkal nagyobb vagyonot hagyott hátra, mint a mekkorát a bankár bevall s bebizonyították, hogy Vogel néhány ismerősének a Taubin halála után következő napon nagyobb ajándékokat adott így Taubin utolsó szolgálója vilát kapott tőle. Ez az asszony kihallgatásakor minduntalan ellenmondásba keveredett. A rendőrség megállapította, hogy Taubin, aki hirtelenül betegedett meg, s mindössze négy napig volt beteg, betegségének egész ideje alatt eszméletlenül fektött. Vogel négy órával Taubin halála előtt elhívatta egyik alkalmazottját, egy ügyvédet és egy orvost, bevezette őket a beteghez, aki az ő jelenlétükben kijelentette, hogy minden vagyonát Vogelnek hagyja. A rendőrség megállapította továbbá, hogy két nappal Taubin halála után lakását egészen kiürítették, az örökösödési illetéket lefizették és az egész hagyaték Vogel birtokába ment át. Számos tanu azt vallotta, hogy Taubinnak nagyon sok ékszere volt, amely óriás értéket képvisel. Vogel tagadja a tanuknak ezt az állítását. A rendőrség már most különösen annak a kérdésnek a kiderítésével foglalkozik, hogy miként nyilatkozathatja ki Taubin utolsó akaratát, hogyha betegségének egész ideje alatt eszméletlenül fektött. Erre vonatkozólag a tanuk azt állítják, hogy Vogel nagyon furcsa módot használt arra, hogy a magával vitt tanukkal elhitesse, hogy csakugyan Taubin volt az, aki hozzájuk beszélt. Vogel ugyanis ugyanabban az ágyban, amelyben Taubin fektött, elrejtett egy másik embert, aki az utolsó akaratát nyilatkozatot tette.

— **Furfangos betörők.** Tegnap este fél hatkor Raber Alfréd Batthyány-utca 3-ik szám alatt lévő ékszerüzletét feltörték. A tulajdonos az egyik tolvajt észrevette s hosszas hajszá után elfogta Katrinesak József budapesti születésű, többször büntetett nap-szamos személyében. Ma reggel Lisay Sándor husz éves bajai születésű erőfenyező és Kovácsics Gyula budapesti születésű tizenhat éves szobrász-íjas elment a II. kerületi kapitányságra s abban a hiszemben, hogy Katrinesak ott van fogva, a rabzárkák előtt elkilátották:

— **Silber Sándor az erdőben van!** Ez tolvaj nyelven azt jelenti, hogy a lopott holmi biztos helyen van s csak tagadni kell. Erre a kiáltásra az ott álló Euday János rendőr figyelemmel lett s mind a kettőt elfogta. A lopott tárgyak nagy része náluk volt. Mind a kettőt a vizsgálóbíróknak adták át.

— **Milhomos ajándékok.** New-Yorkból jelentik, hogy Carnegie Andras felajánlotta, hogy 5.200.000 dollárt ajándékoz New-York városának közkönyvtárak lártállítására, ha erre a célra 65 teltet szerez és kötelezi magát, hogy a könyvtárak fenntartására 500.000 dollárt fordít évenként. Carnegie St.-Louis városnak is (Misszouri) egy millió dollárt ajánlott fel könyvtár alapítására, ha a város kötelezi magát, hogy évenként 100.000 dollárt fordít a fenntartására.

— Szabadság-ünnep. A Tiszviselőtelep közönsége szép szabadság-ünnepet rendezett ma. A Ganzgyári Dalkör karénekei Zilahy Gyula szavalata, Lakatos Sándor hírlapíró emlékbeszéde tisztították ki az ünnep döntőni sorozatát, melyet este ünnepi lakoma követelt. Az ádomást Mátyus Arisztid mondotta a szabadságszereléggel. Hindy Kálmán ürített poharat a jelenlévő öreg honvédekre, végül dr. Muraközy Károly köszöntötte a fiatalokat. Asztalbotlás után a magyar rubás fiatalok délelőzött járta a palotást és a körmagyart.

— A pesti jogász. Mulatságos kis eset történt a minap az egyetemen. Az egyik szigorlati teremben körözött valakit a professzor. Hátul a hallgatóság sorosaiban izgatottan ültek és jegyzették a kérdéseket azok a jogászok, akiket már csak néhány nap választott el a szigorlattól. A jelölt akit a tanár éppen kérdézt, egy kérdésre nem tudott felelni; kínos hallgatóz lett a teremben. S ekkor a nagy esőndben hallhatóvá vált az utolsó sorban ülő két jogász beszélgetése. Az egyik éppen ezt mondta:

— Kolléga ur, mielő szokott pövizsgám?

Persze harsogó derültségben tört ki erre hallgatóság, jelölt, tanár...

— Egy munkás ünneplése. Egy derék munkást ünnepelt a M. A. V. éjszakai főműhelyének szerelő osztálya, Tuschek Lőrincet, akinek tisztelőre a napokban banketet rendezett. Nemesek munkástársai jelentek meg nagy számban, hanem az osztályvezető főmunkás és mérnökök is. Ellböng Ferenc és Beer Adolf beszéddel köszöntötték fel az ünneplést és társai nevében értékes ajándékok nyújtottak át a jublánsnak. A szép és kedélyes ünnepély a hajnali órában ért véget.

— Az edlachi gyógyintézet megnyitása. A Rax tövében van dr. Komrad Albert edlachi gyógyintézet, Reichenus szomszédságában. Ez az alsó-ausztriai szanatórium a legkedveltebbek közé tartozik, hatásában valóságos páralán. Minden tekintetben modern a berendezése, a fekvésre pazar és a tavaszal már rendelkezésre fog állani a betegeknek és az üdülőknek. A gyógyintézet központi iúttal és villamos világítással van ellátva. Április elsején megnyitlik Komrad szanatóriuma, amelynek évről-évre nagyobb a közönsége.

— A regnapi tüntetés. A Nemzeti Színház előtt tegnap tüntetés alkalmával tíz fiatal embert bekísértek a VIII-ik kerületi kapitányságra. Krecsányi Kálmán kerületi kapitány a vonat kérdésre az illetőket s alapos lecke után valamennyi elbocsátotta.

(x) Kéltetés fehérnemű kelangyékben, melyek műtermekben készültek és ugyanottan megtekinthetők. Cészeri összeállításokkal készítték szolgálók: Felár József IV. Váci-utca 23, I. emelet.

(x) T. olvasóink figyelmébe ajánljuk a Schwarz elsőrangú illatszert és pipere szappangyáros (Budapest, Damjanich-utca 28.) által készített Thymol fogkrémet, mely a legjobb és legkelemesebb fogtisztító szer tubusban. E törvényileg védett hazai gyártmány páralán tulajdonságánál fogva jótímul minden más fogtisztítószert.

(x) Kérjünk mindenütt Emke-gyújtót!

Lord Roberts parádéja.

— Jegyeztek a délafrikai háborúból. —

Felhő nem volt az égen, fényes, tiszta arau nap ontotta derűs sugarait szerte, a természet kacagott a pompától — mikor tavaly június 5-én átvette Lord Roberts Pretória kulcsait. Az aktus egy nagy katonai parádéhoz fűződött, amelyen Roberts be akarta mutatni győzelmét katonáit a lealázott köztársaság fővárosának. De a természet e nagy igazsága nem tudott öröme hangolni senkit, kivéve pár angol családót. Mindenki szomorú volt, s Lord Roberts, a diadalmos hadvezér látszott a legszomorúbbnak... Igen ő! aki két szabad országot fűzött rabláncra, aki épp most forgatta meg vértől párolgó kardját a két ország szívében, aki diadalmi torra jön — épp oly szomorúan jelent meg, mintha halotti torra jönné. És Lord Roberts tényleg temetésre jött. Temette azokat a katonáit, akiket nem látott az elvonuló sorok közt s akiket semmiféle diadal nem adhat vissza többé, és temette az ellenséget.

Kora reggel nagy tömeg lepte el a parádé központját, a református templom előtt levő teret (Kerkplein). A pretoriai angolok a Grand Hotel terrasszait szállították meg, míg a boerok s a sok külföldi a téren foglaltak helyt.

A térség közepét katonai kordon zárta el, ezen belül állott fel Lord Roberts a vezérkarral, hátul a református templomnak, szemben a kormányzósági palotával. (Gouvernements gebouw.) Ugyancsak itt helyezkedett el egy katonai zenekar is, amely a „God save the queen” akkordjaival tarkította a parádé egyes kimagaslóbb jeleneteit. Nyolc órákor megharsantak a kürtök s a Grand Hotel terrasszain felzúgott az üdvívalgás, jelentve, hogy a győzelmes hadvezér megérkezett. Gyönyörű sötét pej lovon ült (ugyanazon, amely pár hónappal később olyan csúnyán leteremtette) — amely jókedvűen bólingatott fejével az üdvözlők felé. Nyomában a vezérkar, de tag-

jai közül sokan hiányoztak, mert Pretória külvárosában, az — Eerste-Fabriek-ban hadakoztak Bothával, a boerok soha sem nyugvó főparancsnokával. A társaság megérkezése után azonnal kezdődött a parádé. A kormányzósági palotára felhúzták az „Union Jack”-et (angol nemzeti lobogó), ez jelképezte a főváros elfoglalását. Az Union Jack hatalmas lobogó, a kormányzósági palota tetején kitétt rud környéki a sulyától. Midőn szétbontotta tarka színeit Lord Roberts s a vezérkar szalutált neki, a zenekar rázendített a „God save the Queen”-re, s az angolok sorából kitört a háromszoros Hippi! Hippi! Hurrah! A lobogó pedig lengett a szélben s hirdette az angol fegyverek dicsőségét, a diadal mámorát, örömet. Az angol himnusz hangjainál a „Tömegből” senki sem vette le kalapját és hiábavaló volt az angol katonák minden erőszakoskodása, ha le is ütöttek néhány kalapot, a tulajdonos ismét fejére tette. Nem akart itt senki sem angol alattvaló lenni.

Délelőz, ruganyos léptekkel haladtak el a katonák a Marshall előtt, de arckörük és kopott, viselt ruházatukról leritt a háború sok nélkülözése. Először a gyalogság vonult el, azután a lovasság, mely sajnálatra méltó állapotban volt, végül a tábort, majd az ostromló tüzérség. Az utóbbiak közféltűntést keltettek nehézség, Armstrong-féle ágyúikkal, melyek mindegyikét egy egész ökrösorda, 32-43 ökrös húzta. Önkéntelenül fölmerült az a kérdés: Mi lesz ezekkel az ágyúkkal, ha az angolok megéheznek? Kétségkívül nem az ágyúkat fogják elküldeni, hanem az ökröket. Több felvonuló ezred előtt ötven lépéssel egy katona lépdelt, aki egy kutyát vagy kecskét, vagy más fajta állatot vezetett. A pórázon vezetett állat a legyőzött ellenséget szimbolizálta. A Grand-Hotel terrasszain felzúgott a tetszés moraja, amidőn egy-egy állatot elvezettek előtte. Különösen tetszett, ha egy-egy kecske felmondva az engedelmességet, serkentésül hatalmas rugásokat kapott a katonától, aki így vélte a legjobban mutatni, mit érez a legyőzött ellenséggel szemben. Örültek és tapsoltak neki, csak Lord Robert nem tudott örülni, pedig ott vezeték el előtte pórázon Transvaal, Oranjet, Krügeret és még csak egy mosoly se jött az arcára... Ő csak azt az időnkénti tempa, mennyőrgésszeri morajt hallotta, ami az Eerste-Fabriek felől jött s néha úgy hallatszott, mint valami távoli harangzúgás, sok-sok lélekharangnak csengése-bongása. Botha ágyúi voltak ezek s hangukat nem tudta elnémítani sem az üdvívalgás, sem a zenekarok ünnepi himnusza. Lord Roberts legjobb katonái állottak ott velem szemben, hogy feltartóztassák, mert Botha Lajos erőnek erejével el akart jönni a nemes lord parádéjára. Tudta ezt Roberts nagyon jól s tudták a katonái is. Erezték azt is, hogy ennek a parádénak s a város elfoglalásának nincs semmi jelentősége. A boerok csak azért nem védelmezték, mert nem akarták összelövetni; hanem odakint a gyártelepen, ahol az ágyugolyók csak a gyárakban tesznek kárt, — amikor nincsen szükség egy leigázott nemzetnek — ott lölni fog a harc a legvégsőig. És érezték azt is a katonák, hogy mennyivel könnyebb itt Lord Roberts előtt parádézni, mint ott, ahol a halál tart szemlét a csapatok fölött. Itt nincs hiba a rendben, a sorok egyenesek, mint a tó síkja, az egyesek ruganyosan, biztosan lépdolnak, — de a halál parádéján, az ágyúk bömbölése, a puskák ropogása, haldoklók hörgése között nincsen rend, nincs biztonság, csak egy van, amit féltünk, az — élet!

A szemle ahogy sem akart véget érni. Már a kettőt is elűtötte a református templom órája s a csapatok csak egyre nőttek. A tömeg már türelmetlen kezdett lenni. Úgyesebb fejszámolók kiszámították, hogy ennyi idő alatt az angol menet-ütemben, (mely tán a leggyorsabb menet-ütem az összes armádiákban) több száz embernek is kellett elvonulnia. Már pedig az köztudomású dolog volt, hogy az itt lévő angol hadsereg nem rugatott többre 40-50.000 főnél, mert Roberts csapatjainak legnagyobb része Bothával és De Wet-tel volt elfoglalva, Transvaalban és Oranje Vrystaaban széjjel oszolva. Kitént tehát, hogy az angol sereg olyan, mint a Heine kisasszonyának napja: elől eltűnik, s hátul visszajön. Vagyis Lord Roberts, hogy elkábítsa a népet fegyvereseinek sokaságával, egy egész délkeleti körmenetet járattatott valamely negyvenezer emberrel.

Végre még is elfogytak a csapatok és a szemle véget ért. Épp az utolsó sorok lépdelték az ősz hadvezér előtt, midőn a kormányzósági palota környékéről éles reccsés hallatszott. Mindenki odanézett s ott feküdt a beözögött Union Jack a porban. Egy erősebb szélroham eltörte a rudat, amely tartotta.

Dat is de hand des Allemachtigen! (Isten ujjá ez!) — kiáltott fel egy mellettem levő boer anyóka, akinek két fia szenvedett vértanúságot a szabadságért. A tömegből sokan helyeslőleg bólingattak az anyóka felé.

Lord Roberts is csóváltotta a fejét, mert az Union-Jack afrikai kirándulása alatt immáron harmad-

szor került a porba. Először Bioemfonteinben és másodszor Johannesburgban.

Nem tetszett a nemes lordnak, hogy ennek a zászlónak nem tudnak a két köztársaságban elég erős rudat találni! A katonák babonás félelemmel sandítottak a zászló felé, tekintetük önkénytelenül az Eerste-Fabriek felé fordult, ahonnan újabb ágyuzás hallatszott. Néhányan felsóhajtottak: — Istenem! megint rossz jel! Ezzel a kellemetlen incidenssel ért véget a fővezér parádéja. Fáradtan, kimerülten vonultak tábortukba a katonák, de nem pihenni, hanem fegyvereket javíthatni, előkészíteni magukat a további harcokra s elgondolkodtak, hogy mirevaló volt a mai parádé? Bökébe való multság ez s nem háborúba.

Amikor az est leszállt, hosszú kocsisor érkezett a városba, — volt ott ötven kocsi is. A dűbörgése behallatszott a lakásokba; ki-kínézték az ablakon, s amit láttak a homályban, az többet mondott el, mint Lord Roberts ünnepi parádéja. Megmondotta a valót: az Eerste-Fabriek-ből hozták a halottakat és sebesülteket. A vereskeresztes kocsi mellett némán, komoran lépdelt a katonák, nem oly délelőz, mint a délkeleti. A kocsiból mély sóhajok törtek elő, itt-ott egy különös hörgés, mint mikor a haldokló bucsut mond a világnak s oda kívánczik, oda száll a lelke, ahol nincs számára többé parádé, szemle — csak mély csend, örök nyugalom! Ez a szomorú menet volt Lord Roberts parádéjának méltó befejezése.

Báró Bornemissa Kálmán.

A pénzről, ami nincs.

Olaszországban az új király képevel új pénzt vernek.

Egy hír szögdült a hazán keresztül,
Egy röpke szóban nagy szenedció,
Uj pénzt veret — becsültemre mondom —
Uj pénzt veret az olasz náció.
Nem kérték, hogy értékes-e, szép-e,
A fő, hogy rajt' lesz Viktor Manó képe.

A főminiszter izgatottan ugrált,
Az államtitkár szólni se mert,
Megdöbben állt mindenknek arcán —
Mert pénzt az állam ah, oly régen vert!
A pénzüminiszter faldokolta s írta:
„O dio mio”, lesz hát végre líra!

A pénzverésbe hírnök men' tihogva,
Egy más futár meg szobrászért siet
„Kedves mester, ha van hozzá kedve,
Faragjon lírát, ámde épp ilyet,
Hogy meg legyen majd éldeleg vele
Il re: Vittorio Emanuele.”

Munkához lát a szobrász és a vésnök
A pénzverésbe dolgozik a gép,
Tolongni a kiváncsiak se kének,
A pénzverő körül szöng a nép.
S e kérdés hangzik a tömegbe'szerzte:
„Mert ver az állam pénzt, ha már elverte?”

S a kényen füstöl, izzik a kemence,
Fényes patakban folydogál a réz,
Kélt a nép künn: — „Oh mi nagy szerencse,
Közel az óra, hogy less végre péz!
Hisz eteit már nem egy, sok emberöltő
Hogy nem akadát köztünk líraköltő!”

Igy szól a nép.

S minden marad a régi

Eddig Umbertót ábrázolt a kincs,
Most uj profillal újat vernek neki
Most uj profillal új pénst újra ninc.
Hogy mért nincs, ezt ön hitálatia:
Mert inszolvens szegény Itália...

FŐVÁROS.

(*) A főváros kölesőne. A négyszáz városatya közül mindössze százhatvan ketten jelentek meg a mai rendkívüli köngyűlésen, pedig ma kellett dönteni a felett, vajjon számít-e a főváros a polgárság nemes felbuzdulására. Vaszilievics tanácsos adta elő a harminó millió kölesőre magánaton gyűjtött aláírások történetét és lelkes eljenzés zúgott föl minden oldalról, amikor harminó millió névértékű kölesőnköztvénynek nyilvános aláírásra való bocsátását ajánlotta. Együttal bemutatata az aláírások módozatait és feltételeit.

— Elfogadjuk! Elfogadjuk! — zúgta az egész tábor s már úgy látszott, hogy vita nélkül fogadják el a tanács javaslatait, amikor felállt Wagner Géza és szép szavakkal ajánlja, hogy az aláírások kezdeményezőinek és a sajtónak is közönséget szavazának akciójukért. Majd azt bizonyítja, hogy ez idő szerint huszonöt milliónál többre nincs szüksége a fővárosnak,

tehat azt indítványozza, hogy csak ennyit boosássa-
nak aláírásra. Még *Sármegi Vilmos*, *Zsigmond Béla*,
Halmos polgármester és *Kásics* kétszer is beszélt
a kérdésben. A polgármester kimutatta újra, hogy a
fővárosnak most 80 millióra van szüksége és *Zsig-
mond Béla*val együtt ő maga is kívánatosnak mon-
dotta, hogy a bankok ne vegyék igénybe az ő op-
ciójukat. De kéri, hogy ezt ne mondja ki határozati-
lag a közgyűlés. *Kásics* másodszor már nem fejez-
hette be mondani valóját, mert a türelmetlenkedő vá-
rosatyák a szavazást követelték. Az meg is történt
eredménye az lett, hogy a közgyűlés 157 szótól 5
ellenében elfogadta a tanács javaslatait és ezzel elesett
Wagner indítványa. A szövetkezett bankokat a nyil-
vános aláírás előtt felhívják a kölcsönkötvények
87%-os árfolyam mielőlt való átvételére.

A polgármester hétfőn fogja a szövetkezett
pénzüntözeteket a kölcsönkötvényeknek a 87-es ár-
folyamra való átvételre megkínálni. A közgyűlés
mai határozatáról a következő átiratban fogják érte-
síteni a szövetkezett pénzüntözeteket:

A törvényhatósági bizottság mai közgyűlése el-
határozta, hogy a százmillió koronás kölcsön terhére
80 millió koronát aláírásra bocsát.

Arra való tekintettel, hogy az 1900. évi március
14-ikén 870. sz. alatt kelt közgyűlési határozat c)
pontja szerint, a főváros részéről 1902. évi március
hó végéig eszükendő kölcsönműveletekre nézve,
pénzüntözet egynéljüztételek mellett, a szövetkezett
pénzüntözetek részére előbbi bizottságtól — amely-
ben az idővontakozó értesítéstől számított öt napon
belül azt igénybe veszik — ennél fogva a közgyűlés
mai határozatáról azzal a felhívással értesítjük a t.
igazgatóságot, hogy a kikötött határidőn belül ben-
nyűnköt értesíteni sziveskedjenek, hogy a szövetkezett
intézetek az előírt joggal élni akarnak-e, vagy nem.

(*) **Képviselőválasztók összetétele.** A székes-
fővárosi tanács sürgősen utasította a fővárosi hivatal-
nok fejeit és az iskolák igazgatóit, hogy a képviselő-
választásra jogosult tisztviselők és tanárok névlegyű-
lézékét személetes közzétételük terhére a jövő hét
elejéig terjesszék be.

SZÍNHÁZ, ZENE.

Rigoletto. Ma este az Operaházban Verdi
Rigoletto dalműve került színpadra, amely ötven év előtt
ezen a napon érte meg első előadását. A címszerep
Takács Mihály legnemesebb alakításai közé tartozik,
amint az ösmeretes, és ma este is a legnagyobb elismer-
mést váltotta ki a közönségtől. *Blätterbauer Gizella*,
akit gyöngékedése miatt ebben a színpadon alig
láthatunk a színpadon, kiderült és megerősült orga-
nummal nagy tetszés mellett énekelte *Gildát*, akit
ragyogó megjelenésével valóban illuzióknak elő vará-
zsol. *Broulik*, mint herceg, zenei biztonságával egyik
oszlopa volt az összejátnak, amelyből *Szendrói* ismert
Sparafucileja mint kabinetalakítás emelkedett ki.
Monterone kevés taktusból álló kis szerepének
Ney Dávid művészi adottságát, *Semsey* kis-
asszony pedig énekben és játékban egyaránt kitűnő
Madaléna volt. Az előadást *Benkő* karmester lendü-
lettel dirigálta.

A Nemzeti Színház bemutatója. A Nemzeti
Színházban szombaton, 20-ikán lesz *Sundermann: Moritur*
közös cím alá foglalt három egyfelvonásosának bemu-
tatója. A *Sundermann* darabok sorrendjére és szerep-
osztására a következők:

I. *Teja*. *Teja* — *Miklós*, *Baltida* — *P. Márkus* K.,
Amalaborga — *Fáy Szeréna*, *Agila* — *Gyenes*, *Feodemis* —
Szawany, *Idóhald* — *Heleny*, *Haribalt* — *Somló*.

II. *Fricike*. *Drossa* — *Ujházi*, *Höldn* — *Sa. Fricike* *Kor-
nélia*, *Frige* — *Beregi*, *Ágnes* — *Ca. Alszeghy* I., *Hallerpford*
Nádai B., *Stefán* — *Abonyi*, *Vilmos* — *Latabér*.

III. *A férfi*. A királyné — *Láncz* Ilka, a marsall —
Gyenes, a festő — *Császár*, a lakáj — *Horváth*, a rózsaszínű
márki — *Zilahy*, a lilaszínű márki — *Rózsahegy*, a stéket
udvarhölgy — *Edkosi* Szidi, az álmos udvarhölgy — *Mészáros*.

A három egyfelvonásos közül a versekben írt
A férfi és a *Teját* *Makai* Emil fordította, a *Fricikét*
pedig *Fáy* J. Béla.

Blaha Lujza asszony fellépése. *Blaha* Lujza
asszony hosszas gyöngékedése után hétfőn, 18-án
lép fel először a *Falu rózsája* Finum Rózsájában. Ezután
következő legközelebbi fellépése vasárnap délután lesz
a *Piros bugyellárásban*.

Uj szerző. A Nemzeti Színház igazgatósága
elfogadta előadásra ifj. *Marios Ferenc Balassa Bilit*
című négyfelvonásos verses történelmi színjátékát. A
darab, mint értesülünk, egyik első újdonsága lesz a
jövő évadnak.

Osokay brigádéros — Ötvenéves. *Herczeg*
Ferenc darabja, az *Osokay brigádéros*, amely a közönség
változatlan érdeklődése mellett ma 86-odszor kerül
színpadra, a franciák vendéglátója miatt egy időre leszor-
ul az esti műsorról. A darab negyvenedik előadása
vasárnap délután lesz. A franciák távozása után ismét
minden este adják, úgy, hogy a népszerű darab már
április első napjaiban megéri ötvenedik előadását.

Vörösmarty-ünnepek. Az egyetemi ifjúságból ala-
kult százaz bizottság ma este gyönyörű ünnepet ren-
dezett a Vörösmarty szobor-alap javára a Vigadó
diszternében. *Rákosi* Jenő költői lendülettel méltatással
nyitotta meg az estét, az ünnepi beszédet lelkesen
megapta a díszes közönség. Taps közönségtől *Jászai*
Mari asszonyt, aki Vörösmarty *A sors és a magyar*
ember című költeményét művészetének nemes hevével
és mélységével szavalta el; az illusztris művésznő
szavala után hatalmas tetszés zúgott föl. Egy bájos,
tisztesendő leánya, *Vescey* Ferike, jött most a
pódiumra és *Hubay* Csárdajelenetek című műbét adta
elő hegedűn. Művészi kvalitásokat rejt magában ennek
a kis leánynak a biztos játéka, nagy sikert aratott a
mai első debütjével. Zongorán *Vescey* Lajosné kísérte a
kis csodagyereket. *Inkey* Gizella bravuros éneke
után *Orbán* Lajos szavaltat tapsolta a hallgatóság.
Bojár Tereska, *Márkus* József és *Szabados* Béla *Kukta-
kisszony* című operettjéből énekel bájosan néhány
részletet. *Ótvész* Leó saját hazafias költeményét szöve-
szavala el. *Fedák* Sári, a Népszínház bájos prima-
donnája, népdalokat énekel tüzesen és kedvesen; za-
josan megtapsolták minden egyes dalát. *Scirmai* Imre
monológját derűtlenség kísérte. *Kury* Klára finom poin-
tírozással énekelte *Farkas* Imre dalait. *Jászai* Mari
asszony szavala el azután a Szózatot, úgy, ahogy
bájosan senki sem tudja, a művészi előadás tökéletes-
sége ez az interpretáció. Természetes, hogy magával
ragadta a hallgatóságot és a tetszés zaja nem esőndesült
el mindaddig, amíg az illusztris művésznő *Szávay*
Gyula Ezer tavasz című költeményét el nem szavalta.
Szó Aladár, *Pozsonyi* Károly, *Köcsgehy* Sándor és *Sos*
Henrik bravuros hegedűjátéka után *Csillag* Teréz mű-
vészi közvetlenséggel s mélységgel szavala *Ábrányi*
Emil Hazádnak rendületlenül című magasan szárnyaló
ódiáját. A szavaltatnak és gyönyörű költeménynek egy-
aránt nagy volt a hatása. *Szojyer* Ilona bájosan, mű-
vészi színészettel énekel részleteket a *Radophéból*.
A zárót ifjú *Smerczka* Ferenc mondta. A hangver-
seny után táncmulatság zárta be a szép ünnepséget.

Wlassios miniszter elismerése. A vallás- és
közoktatásügyi miniszter *Mihalovics* Ödönöz, az
Országos Zeneakadémia igazgatójához a következő
levelet intézte:

A Méltóságod vezetése alatti Országos Zene-
akadémia növendékeinek az Uránia Színházban
iegnap este tartott hangversenye igazán őszinte
örömmel töltött el, mert újabb alkalom nyílt
meggyőződésről arról, hogy a Zeneakadémia mily
kiválóan magas színvonalra emelkedett intézet,
amelyben a növendékek tehetsége a legjobb ve-
zetés mellett a legerősebb irányban fejlődik.
A tegnapi est valódi éreztelt nyújt nekem.
Sietek tehát kifejezést adni Méltóságod előtt leg-
teljesebb elismerésemnek s kérem Méltóságodat,
hogy köszönetemet és megelégedésemet úgy a
jeles tanári kar, mint a buzgó növendékek előtt
is tolmácsolni sziveskedjék. Fogadja Méltóságod
kiváló tisztelettel őszinte nyilvánítását. *Wlassios*.

A Nemzeti Színház eredeti újdonsága. A
Nemzeti Színház legközelebbi újdonsága *Gárdányi* Gé-
zának *A leveis című* parasztrigátéka lesz. A darabból,
amely a nagytehetségű írónak első műve, már meg-
kezdődtek a próbák. A főszerepeket *Cs. Alszeghy* J.,
Liget Juliska, *Györgyiné*, *Gerő*, *Vizvári*, *Gyenes*,
Gabányi, *Ujházy*, *Vizvári*, *Rózsahegy* és *Zilahy* ját-
szák. A bemutató napját az igazgatóság a hónap
20-re tűzte ki.

Filharmoniai hangverseny. Nagy érdeklő-
déssel várják *Behr* Teréz kiváló hangverseny-énekes-
nőnek a szerdai IX-ik filharmoniai hangversenyt
leendő fellépését. *Beethoven* „In questa tomba oscura“
és *Giordani* „Caro mio ben“ kezdett dalait zenekar-
kísérettel, azonkívül *Schubert*, *Brahms*, *Csajkovszky*
és *Cornelius* egy-egy dalát zongora mellett fogja elő-
adni. Az est zenekari számai a következők: *Szabados*
Károly „Romeo és Julia“ című nyitánya, *Bach* 3-ik
Suite-je és *Szendsen* d dur szimfóniája. A jegykereslet
oly nagy, hogy már csak igen kevés ülőhely kap-
ható *Méry* zeneműkereskedésében (Andrássy-ut 12),
ahol már az április 1-én tartandó utolsó filharmoniai
hangversenyhez is kaphatók jegyek. Ezen a hang-
versenyen előadják *Berlioz* nagy Requiemjét *Broulik*
Ferenc és a *Zenekedvelők Egyesülete* teljes zenekará-
nak közreműködése mellett.

Francia színészek a Vigaszínházban. A Vig-
színházban pénteken, 22-ikén kezdi meg vendéglátó-
át a nagy érdeklődéssel vártn francia társulat. Az első
darab, amelyet bemutatnak, *Edmond Rostand* híres
verses drámája, a *Cyrano de Bergerac*. A darab cím-
szerepét *Jean Daragon* játssza, aki *Rostand* kijelentése
szerint *Coquelin* mellett a legjobb személyesítője e
népszerű gascognei lovagnak. *Roxane* szerepét *Rolly*
kisasszony, a párisi *Gymnasenak* most öltűnt új oszil-
lagja adja. Szombaton, március 23-án az *Osztrigás* *Mici*
kerül színpadra, a címszerepben *Rolly* kisasszonnyal és
Petypon szerepében *Baron* fils-el, a *Variétés* színház
kitűnő komikusával. A társulat március 20-án külön-
vontalal érkezik, magával hozván saját díszleteit és
kostümjeit. Nem utolsó érdekessége a francia társu-
lat vendéglátóknak a ragyogó tolelték, amelyeket

első sorban *Rolly* kisasszony és a többi művésznők
fognak szerepeikben bemutatni.

Taps és püsszegés az Operaházban. Az
Operaházban tudvaleg az utolsó karzat nyilvá-
nitja a leghangosabban elismerését, nagyon sokszor
a többi közönség legnagyobb ámulatára, amely egy-
általában nincsen annyira elragadtatva, hogy tapsol-
jon. Vannak, akik azt mondják, hogy odaönn a ma-
gas régiókban csak a klakk működik, mások pedig;
akik — furcsa — többnyire énekesek, úgy vélik,
hogy az utolsó karzaton van lelkes, műértő köz-
önség, amely rajongó módon nyilvánítja mű-
vészi meggyőződését. Hogy klakk is működik, tu-
dom és nem tartom valami nagy bajnak, sőt
szükségnek, mert közönségünk csakugyan rászorul
az őszintésre vagy legalább is hozzázokott, hogy
odaönn induljon meg a kezdeményezés. A bécsi
Operaházban *Mahler* beszüntette a klakkot, mert ott
van igazi zeneközönség, amely belső szükségéretből
tapsol, ha neki valami vagy valami tetszik. *Weidinger*
azonban nálunk csakugyan szükség van, különben
megfogyna operai publikumunk a saját közönytől.
Weidinger eddigi egyedulalma, ügyilátszik, decentrali-
zálódik, mert akadt már művész, aki saját külön
klakk-léonökének vezetése alatt külön adminisztrá-
lármas dícsőségét. Ezek a guerilla-klakkok aztán
nem elégszenek meg a tapsolással, hanem viharosan
ordítják bele sokszor a nyugodt házba is az ünne-
pelt nevére. De még ez se baj. Ellenben a leg-
visszabeszélt állapot, amely utóbbi időben egyre
különbözőbb mérvet ölt, — az, hogy az utolsó
karzatról erős lepisszegést hallunk, amikor a spon-
tán taps lenn a nézőtérre indul meg. Mert azt
már bájosan lehet elképzelni, hogy az utolsó karzat
művészi meggyőződésből foglalna állást a páholyok
és támlásszékének közönsége ellen. Még különösebb
gondolatokat ébreszt bennem következő meggyőző-
sége: Ugyanazon az estén az X. urnak szölv taptot
mindig ugyanaz a néhány fiatal ember püsszegi le a
jobb oldali karzaton, Y. asszonyt a baloldalon stb.
Mészáros Imre igazgató, úgy hiszem, nagyon könnyen
végére járhatna a dolognak és talán igen érdekes
feldedezéshez jutna. Mindenesetre kérjük a jó ízlés
névben, hogy az utolsó karzat művészi meggyőző-
dését a kolló mederbe szorítsa.

A Népszínház bemutatója. A Népszínházban
szerdán, 20-ikán kerül bemutatásra a *Cirkuszélet* című
nagy angol operett, melynek zenéjét *Ivan Caryll* és
Lionel Monckton írták. A látványosságának is beillő
új operetthez teljesen új díszletek és kosztümök ké-
szültek. A díszletek *Linhart* Vilmos, a Népszínház
festője műterméből kerültek ki s a szcenaria teljesen
megfelel a londoni *Gaiety*-színház berendezésének, ahol
a darabot először hozták színpadra. A rendezésben *Vidór*
Pál főrendező mellett közreműködött *Moreton*, a *Gaiety*-
színház főrendezője, ugyisint *Mrs. Ebba Moreton*,
ki a táncokat tanította be, egészen a londoni előadás
stíljében. A Népszínház személyzete hetek óta a leg-
nagyobb buzgósággal készült a darab előadására.
A főbb szerepek kiosztása a következők:

Sir *Titus Wemyss* — *Solymosi*; *Lady Diana*, neje —
Krecányi Sarolta; *Dóra*, leányuk — *Kury* Klára; *Dick* —
Szirmos; *Reginald* — *Raskó*; *Drivelli*, cirkuszisgárgató — *Németh*;
Biggs, pinér — *Kovács*; *Favorita* — *Bojár* Tereska; *Lucille*
— *Kápolnai* Irén; *Drivelliné* — *Siposné*; *Albertoni* — *Kiss*;
August — *Ujvári*; *rendőrbiztos* — *Szendróczy*.

A főpróbát a sajtó meghívott képviselői előtt
kedden délelőtt 10 órakor tartják meg.

A Gyurkovics lányok századsszor. Ritka
ünnepi előadásra készül most a *Gyurkovics* lányok. E
hónap 26-án lesz ugyanis a *Gyurkovics* lányok 100-ik
előadása, melyet a színház méltó módon fog meg-
ünnepelelni. *Herczeg* *Ferenc* e pompás darabja 1899.
január 17-én került először színpadra, vagyis két év alatt
jutott el ehhez a jubileumhoz, amilyent még egy
magyar vígjáték sem ért. A *Magyar Színház* a jubiliári-
stén díszelőadást rendez, melyen a *Gyurkovics* lányok
ünnepelt szerzője is jelen lesz. Az estnek némileg
théatre-paré jellege lesz, amennyiben a jegyek egy
részét meghívott vendégeknek tartják fen. A többi
jegyre nézve előjegyzéseket elfogad mártól fogva a
színház titkári hivatala, minden nap déli 11—1 óráig.

A Denevér reprise. A *Magyar Színház* a jövő
hónapban feleleveníti *Streuss* *János Denevér* című
híres operettjét, amely eddig a Népszínház műsorába
tartozott. A *Magyar Színházban* *Eisenstein* *Ráthonyi*
Akos, *Adélt*, a szóbalányt, *Szojyer* *Ilona*, *Arsalindát*,
hír szerint, *Lejo* *Lili* fogja énekelni, ami nagy érde-
kességet fog kölcsönözni a repríznek.

A Várszínház jövő heti műsora. Csütör-
tökön: *Kolostorból*. Egy eszébe tea. *Kacagó* nők. —
Szombaton: *Stuart* *Mária*.

Uj zeneművek. *Bárd* *Ferenc* és *Testvér*
zeneműkereskedéséből. *Kossuth* *Lajos* utca 4. sz. és
Andrássy ut 42. sz.) *Grieg* 5 dal operett 69. 240 K.
Bokor: *Napfogatkozás* operett teljes zenéje 3 fűzet-
ben zongorára szöveggel fizetlent 3 K. *Dolly*,
Halton betét-dala a *San-Toy*ból, *Mader*; *Primadonnák*

operett 2 fizet ének- és zongorára, Postás fu, San-Toy, Circus Girl, Kis szökevény, Gésák, Mikádó, A Modell, Görög rabszolga, New-York szépe operettek teljes zongorakivonata, egyenkint 6 K. Monte Christo keringő, A hullámok felett, keringő, Ziehrer; Land-streicher keringő, Erti polpouri (Musikal-Moment-aufnahmen). Legszébb magyar nóták A. folyam 14. és 15. szám, Miért vagy másé, angol dal magyar és német szöveggel, Dientz: Néger (kacagó dal), Du mein Girl (magyar szöveggel), Márkus Jenő: 1901. jogász-keringő.

Operaelőadás a Telefon Hírmondóban. A Telefon Hírmondó összes állomásain ma este a magy. kir. Operaházban színekerülő: *Hugonották*, Mayerbeer nagy operája lesz hallható. Az operatívitelek, melyek a Hírmondón keresztül a legjobban érvényesülnek, a mai közélettel is bizonyára kellemes szórakozást fognak szolgálni a hallgatóknak. Az Opera előadása után még cigányzenét követik a Telefon Hírmondó 11 óráig az Bunke és az Elite kávéházban.

Demimonde.

— Repris a Nemzeti Színházban. —

Budapest, március 16.

A szellemes mondásokban gazdag ifjabb Dumas Sándor elméje kevés színművészen szikrázik annyi fényvel, mint a *Demimonde*ban.

Ő az első, aki ezt az osztályt a színpadra vitte és Olivier de *Jalin* szájával megmagyarázta. Ennél a magyarázatnál talán többet nem ismerek. Senki sem mondta ki ennyi kecses, ennyi finom maliciával a legkomolyabb igazságot. Senkinek a bölcsességében nincs ennyi mosolygó báj; és senkinek a könnyed játszóságában nincs ennyi bölcsesség.

Raymond de *Nanjac*, a naiv katona, aki Afrikából, az anakortékak hazájából vetődött vissza Páris bűnös levegőjébe és feleségül akarja venni a legkitűnőbb, legromlottabb párisi asszonyt: *De Vernières* vicemtesse gyanús szalonjában ezzel a kérdéssel fordul a tapasztalt, okos *Jalin* Olivierhez: —

— Mais dans quel monde sommes-nous donc? Car, en vérité, je n'y comprends rien.

Olivier mosolyog a naiv katonára és mielőtt válaszolna, mielőtt brillánsan megjelölne, a jó és szelid bölcsék ironikus szerénységével így kiált föl: „Ah kedvesem, csak az, aki sokáig látta bizalmas közel-ségben Páris összes köreit, mint jó magam, csak az értheti meg a különbözőbb niánszokat; s még az sem magyarázhatja meg egy könnyen!”

Azután egyet gondol és mégis megmagyarázza; először egy pártalanul szellemes hasonlattal és utána mindjárt a demimonde-nak nevezett amalgam végtele-nül finom vegy-elmzésével.

— „Aimez vous les péches? Szereti az őszi barackot? — kérdi a katonától.

— Az őszi barackot? Szeretem! Feleli csodál-kozó ábrázattal Raymond de *Nanjac*.

— Nos, menjen alkalomadtán valami gyümölcs-kereskedő boltjába és kérje a legjobb őszi barackot. A kereskedő egy kosár barackot fog mutatni önnek, tele a legzsebb gyümölcseccel; minden darab külön-külön nyugszik egy-egy zöld levelen, hogy ne érjenek össze és a kölcsönös érintkezés ne rontsa meg őket. Kérdezze az árást s azt kapja válaszul: „darabja harminc sou.” Nézzon körül és a kosár szomszédságában egy másik kosarat lát; látszólag éppen olyan szép barackok vannak benne, mint az első kosárban; de szorosabban simulnak egymáshoz, nem láthatók minden oldalukról és a kereskedő nem kínálja őket... Kérde meg most: „Hát ezeknek mi az áruk?” És azt kapja válaszul: „Tizenöt sou.” Ön természetesen megkérdi tőle, hogy miért olcsóbbak, noha épp olyan nagyok, épp olyan szépek, épp olyan érettek, épp olyan kívánatosak, mint amazok? Akkor a kereskedő a lehető legfinomabb fogással találomra kivessz egyet a kosárból, megfordítja és egy kis fekete foltot tesz ünt figyelmessé. A foltosca ott van a barack alján; s ez az oka, hogy kevesebbet ér a másiknál. Nos, kedvesem, ön itt a hat garasos barackot kosarába kerül. Minden asszonynak, aki körülveszi, van valami ballépés a multjában, valami folt a nevében; szorosan összesimulnak, hogy ezt a foltot lehetőleg eltakarják. Származásuk, külsejük, gondolkodásmódjuk közös a jó társaság asszonyával, de már nem tartoznak hozzá s belőlük kerül ki az, amit mi demimonde-nak, félvilágnak nevezünk; ez a demimonde ugye legegyszerűbb Páris óceánján, mint egy uszó sziget és mindent magához vonz, mindent fölvesz, mindent összegyűjt, ami lehull, ami kivándorol, ami menekül a száraz földről, nem is számítván az ismeretlen helyről jövő hajótörötteket!

Raymond: És hol él voltaképpen ez a világ? Olivier: Mindenütt, különbség nélkül, de a párisi ember szeme hamar észreveszi.

Raymond: Miből veszi észre? Olivier: A férjek távollétéből. Ez a világ tele van valóságos férjes asszonyokkal, akik mellől állandóan hiányzik a férj.

Pompás jellemzés, de Dumas kifogyhatatlan és még a következőket adja hozzá: *Moltère* korában

könnyebbek voltak az erkölcsök. Akkor nevettek a férjen, akinek az asszony szarvakat adott. Ezt az új világot a modern felfogás teremtette meg; a modern férj, akinek van joga kitaszítani a családból a magáról megfélemlített nőt. Hogy alakult a demimonde? Az első asszony, akit kidobtak az utcára, siratta sorsát és elvonult szegényével a leghomályosabb magány ölébe; de — a második? A második fölkereste az első és mihelyt ketten voltak, szerencsétlenségnek mondták a hibát, tévedésnek a bűnt s kezdték egymást kölcsönösen vigasztalni és mentgetni; a mikor hárman voltak, meghívták egymást ebédre; a mikor négyen voltak, elkezdtek járni a kadritt. Nemskóra mások is hozzájuk csatlakoztak: fiatal lányok, akik ballépéssel kezdték az életet; ál-özvegyek; asszonyok, akik a szeretőjük nevét viselik; minden nő, aki el akarja hitetni, hogy valami volt és nem akar annak látszani, a mi valóban. Manapság ez a szabálytalan világ szabályosan funkcionál és ezt a korcs-társaságot a fiatal emberek szeretőik kedvelik. Mert itt a szerelem sokkal könnyebb, mint odaönn és sokkal olcsóbb, mint odalenni.

A demimonde-nak szellemtől szikrázó rajza ez, annyi bizonyos. És egyebütt is a dialog tele van lényes ötlettel, komoly életigazsággal. A második felvonásnak az a jelenete, ahol Thonnerins marquis, a d'Ange báróné „gyámja”, véglegesen leszámol a bárónéval: finom tónus dolgában utólréhetetlen.

A szerző szelleme diadalt ül ebben a darabban. Csodáljuk a szellemes Dumas-t, aki éppen úgy tud reflexiót és maximát írni, mint annak idején a híres *La Rochefoucauld*. De a drámaíró, a drámat, a drámai eszeleket nem méltányolhatjuk ennyire. *D'Ange* báróné hibrid alakja, aki félig léha, félig gonosz, félig számalomra, félig megvetésre méltó; nem érdekel bennünket eléggé. És ugy találjuk, hogy 1855. óta (akkor adták először a *Demimonde*-t Párisban) megvénült, elkopott. Ez az özvegy báróné, akinek soha sem volt férje s akit az öreg Thonnerins marquis protegál, mielőtt *Jalin* Olivier szeretője lesz: pozíciót akar mindenáron. Hálójába keríti a jó családból való, nemes és hiszékeny Raymond-t, felesége akar lenni az Afrikából visszatért katonának és küzd Olivier-rel és a marquis-val, akik nem akarják megengedni, hogy a becsületes Raymond áldozata legyen ennek a becsületes özvegynek. A párbanak vannak érdekes fordulatai, de tulságosan nem izgat bennünket, mert előre látjuk, hogy a báróné elveszt a játszmát. Nem féljük a naiv katonát; tudjuk, hogy sorsa jó kezekben van; inkább bosszankodunk a tulságos hiszékenysége miatt, hogy a kétségtelen bizonyítékok ellenére olyan későn ismeri föl a báróné silány jellemét; kifáraszt bennünket a makacs korlátoltságával. A bárónétól viszont nem félünk, mert nem igazi démon; teljesen hiányzik belőle a gonoszság félelmes energiája. A mentés munkája öt hosszú felvonáson át foly és mikor a naiv katonát végre megmentik, nem fogadjuk örvendőz hurrá-ral, nem sóhajunk fel megkönnyebbülten, sőt azt mondjuk magunkban: tán nem is érdemelte meg a fáradságot. Örömmel mérsékli az a tudat, hogy két erős, szellemes, befolyásos férfi buktatott meg egy asszonyt, aki különben is buktott nő. Ez a triumfus tulságosan könnyű.

És maga a demimonde is, a második császárság demimonde-ja, nem indult-e züllesnek a mai Párisban? A fél-tisztelességnek az a aljasságnak ez a közép-osztályi már megszűnt. A nyomor, a határozott proletariátus, a nyílt anarkia foglalta el a helyét. Ez néz most farkas-szemét a polgári tisztességgel és a fényűző arisztokraciával. A demimonde, mint szervezett osztály, ma anarokizmusnak tetszik. Gyönyörködünk abban, amit Dumas róla mond, mert mondásai rendkívül szellemesek, de működését nem tartjuk többé aktuálisnak.

A *Demimonde* föllelevenítese valószínűleg *Lánczy* Ilka kedvéért történt, aki a Nemzeti Színház művésznői közt ma legalkalmasabb *D'Ange* báróné szerepére. *Heitey* Laura annak idején halásabb viszonyok közt játszotta ezt a szerepet. Az új irány, a modern szellem, a nagy realizmus, az ibseni problémák és hangulatok még akkor nem fenyegették a francia egyeduralmat. A közönség változott hangulatával szemben *Lánczy* Ilkának sokkal nehezebb volt a feladata. Annál méltánylandóbb, hogy élénk, elegáns játékkal, változatos színeivel, könnyű és pontekben gazdag társalgásával mégis erős érdeklődést tudott kelteni a báróné alakja iránt. A harmadik felvonásban zajoson megtapsolták azt a jelenetet, amikor *Olivier* legyőzi és diadalmas kacagással hagyja el a színpadot. De a többi felvonásban is teljesen eltalálta a szerep hangját; következetes és művészi volt a színlelésben; gazdagon variálta a szívtelenséget és a kacérságot. Sikerült kiegészítette, hogy megfelelő pompával, remek illéssel öltözködött. *Olivier* *Náday*, a naiv katonát *Mihályfi*, a marquis *Ujházi* játszotta, mind a három kitűnően. Hasonló

elismérésben részesíthetjük *Szacsavayné* (Vernières vicemtesse), *Heitey* Arankát (Santis-asszony) és *Török* Irmát, aki a bűnös környezetből kiemelkedő Marcellet nagyon rokonszenvessé tette. A hölgyek ezutal bemutatatták a legújabb párisi divatot: elől-hátul mélyen kivágott öltözékekben. A fordítást itt-ott revidéálni kellene.

A. E.

Négy menyasszony.

— A Magyar Színház bemutatója. —

Budapest, március 16.

A Magyar Színházban ma este egy szövegében nagyon kedves és zenéleg nagyon finom francia operettnek, a *Négy menyasszonynak* volt a bemutatója. Ez az operett visszatérést jelenthetne az izlésében eldurvult énekes színpadi irányból egy nemesebb művészi irányba, — ha a színház és a közönség egyáltalában vissza akarna kanyarodni ebbe az irányba.

Ez a kérdés különben nagyon elterelne bennünket a francia szövegírók (*Liorat* és *Fonteny*) négy kis menyasszonyától s különben is a jövő, talán éppen a közel jövő maga fogja megadni erre a kérdésre a feleletet.

A *Négy menyasszony* a négy kis Aymont-nővér, aki éppen megülni készül a lakodalmát. Mind a négy egyszerre, — ami az egyetlen valószínűtlenség ebben a mai korban, mikor a lányoknak olyan nagyon nehéz vőlegényt fogni. A négy kis Aymont lánynak azonban már van vőlegénye s *Micheline*-é, a legszemrevalóbb és legügyesebbé (aki mind a négy helyett beszél és énekel), éppen *Pinsonnet* kovácsmester. A nehéz próblynek ez a könnyű pillangója gondoskodik az operett meséjéről. A helységbe ugyanis egy színésztrupp rándult ki s *Pinsonnet* fejét ebédítette a társulat primadonnájának, *Cyclamen* kisaszonynak a látása. A szerencsétlen éppen akkor hagyja cserben *Micheline*-t, mikor éppen a templomba akarnak indulni az esküvőre. Erre a másik három Aymont-lány is ritka szolidaritással kijelenti, hogy ők sem tartják meg a lakodalmukat, amíg *Micheline* vissza nem kapja a vőlegényét s ezzel a kis Aymont-lányok felkapnak gyorslábú csacsikjakra és üzőbe veszik a megrogrott, hűtlen *Pinsonnet*-ot.

Rá is akadnak a Folies Modernes-színház kullisszái mögött, ahol a kovácslegényből gavallérrá átvédlett *Pinsonnet* erősen evickél *Cyclamen* kisaszonnyal hálójában. Annak pedig, hogy ez a színházi csillag miért vonzódik *Pinsonnet*hez, az a tika, hogy megtudta a nagybátyjától, *Chavassustól*, hogy a kovácslegény két millió frankot örökölt egy Ausztráliában elhalt nagybátyjától. Nem igen van ugyan kedve rá, de a két millió frank kedvéért nőül is kész menni a mammaszhoz. A kis *Micheline*nek tehát nem sikerül viszahódítani a vőlegényét s a kis csaci-kihasználás egy nagy színházi botrányval végződik.

A harmadik felvonásban aztán küli, hogy az ausztráliai nagybácsi nem is *Pinsonnet*-nek, hanem *Micheline*-nak hagyta a két millióját, a minek az a könnyen érthető következménye, hogy *Cyclamen* kisaszonny a faképnél hagyja *Pinsonnet*-et, aki belátja, hogy csak a pénze miatt szeretők és visszatér az ő önzetlenül és igazán szerető *Micheline*-jéhez.

Liorat és *Fonteny* szövegének a bájos meséjéből is kiteszik, hogy operettjük a francia operett nyomdokaiban halad — s csak változatosság okáért tévednek bele a második felvonás második részében az egészen burleszkbe s egy a *Színházi képtelenségek* című ismert bohózathoz hasonló jeleneteket produkálnak s a nézőtér is belevonják a darabjukba. A karzatról és a zenekarból is belekiabálnak a darabba az ódacsempészt szereplők. Ugy látszik, ez olyastéle koncesszió az újabb izlésnek s a francia szerzőknek igazuk lehet, mert a darab e részének nagyon kacsagató hatása volt.

Liorat a legfinomabb muzikusok közül való. Annnyira finom, hogy nem dolgozik hatásokra, még kevésbé úgynevezett „ságerek”-re, hangulatos és a helyzetekbe illő melódiákat szó s különösen jellemzességre és hangszerezési finomságokra törekszik. Ez jellemzi *Lacome* zenéjét az első ütemtől az utolsóig s az operett-zene groteskségének és excentrikus voltának mai korában minden jóízű ember nagy gyönyörűséggel fogja hallgatni a *Négy menyasszony* finom szövését ariettjeit.

A *Lacome*-operett nagy díszetere mondhatjuk, hogy manapság amikor az ilyen szerződés dolognak nagyon nehéz megbirkózni egy egészen ellentétes irányba csapott irányval, — ennek a francia operettnek nagyon szép sikere volt.

Ennek a sikernek az érdeme első sorban *Micheline* személyesítője, *Ledovszky* Gizelláé, akit művészi egyénisége éppen predestinál a francia operettre. Ez a fiatal művésznő ma este is egy teljes alakítást nyújtott, amely minden legkisebb részletében művészi

volt megrajzolva. Ezenfelül kedves, temperamentumos volt, s úgy énekelte Lacomé kompozícióit, ahogy ma rajta kívül kevesen énekelnek az operatárszínpadon. Legnagyobb ítéletét: különben az életformájában-küpielő aratót, amelynek D'Amant Leo a szerzője s amelyet kétszer is megismételt. Hogy egy nagy primadonna-attributumáról valahogy meg ne feledkezzünk: egész garmada virágoktrétát is kapott. Szemrevélt volt a másik három Aymont-leány: Aranyosi Janka, Fenyvesi Erna és Solósz Hermin is. Cylamen kisasszonyt Margó Zelmá játszóttá azzal a rutinos biztossággal, mely minden szerepében jellemzi. Több dalát s ezek közt egy Lawn-Tennys-dalt (szintén D'Amant Leo szerzeménye) ő is megismételt a tapsokra, amelyeket kapott. Úgyes Pinsonnet volt Paldalay vagy játéka, mint énekekben, ha éingar természetnél fogva nem is éppen ideálja egy markos kovácslegénynek. Szégyeni jó humorral és igazi művészi ambícióval rajzolta meg egy erotikus nagykövet karrikatúráját. Boross, mint Chavassus, kicsit sablonos volt ugyan, de grotesk komikumma ma is megtette hatását. Apróbb szerepekben jók voltak: Giróth, Fitrédi, Odry.

Fekete karmester az operett finom zenéjéhez méltóan nagy tudással és izléssel vezette a zenekart. Az operettet Rajna Ferenc, a Magyar Színház igazgatója, fordította ezen a téren jól ismert rutinjával.

(M—s.)

E Négy menyasszony mai bemutatójának egy külön érdekessége volt: Sennorita Junaita Frezzin spanyol táncosnő. Frezzin kisasszony mindenekelőtt sugár, karos barna szépség, a spanyol nők tipikus, nagy, tüzes szemével. Emlékeztet a Budapesti va'amikor annyira kedvelt Carmencita-ra, s pedig a táncprodukcióiban is. Nélkülözti ugyan ennek a csilajlását, tüztét és rakoncátlan temperamentumát, de castagnette-jelét ő is éppugy-osszatartja s karos bokái épp abban a modorban járják a bolero-t s dereka nem kevésbé hajlós. Frezzin kisasszonyban is megvan különben az, ami a spanyol táncosnőket jellemzi, hogy táncuk összeolvad a mimikai művészettel s netosak tisztán testi ritmika, hanem, hogy úgy mondjuk, lelki motívumok is olvadnak bele. Csak meg kell tudni figyelni. Frezzin kisasszonyt érdemes megnézni, ha nem is valami rendkívüli táncosság. Mindenesetre színpadképesebb, mint amilyen Miss Saharet volt, de azért örvendőenk rajta, ha a magyar operett-színpad nem szorulna az elfajta mellék-érdekességekre. A közönség Frezzin kisasszonyt, akinek a kosztümje is egy kis látványosság, táncprodukciójáért erősen tapsolta.

(M—s.)

MŰVÉSZET.

□ A király és a szecesszió. A király ma személyesen nyitotta meg a bécsi Künstlerhaus tavaszi kiállítását; körülményesen megtekintette a tárlatot és néhány jellemző kritikai motót mondott a kísérőhez. Zemplényi Tivadar egyik arképe előtt így szólt:

— Ezt a képet Budapestről ismerem. Már ott nagyon megtetszett nekem.

Egy berlini szecessziós festmény láttára a következőket mondta:

— Hát Berlinben is van szecesszió? Münchenben már tündezni kezd; romélem nem sokára nálunk is megszűnik.

A király sohasem volt barátja a legmodernebb művészeti irányoknak. Ilyen élesen azonban még nem fakadt ki ellenük.

□ Cinka Panna a biboros palotájában. Schlauch Lőrinc biboros, mint nagyváradi levelezőnk táviratozza, újabb tanujelét adta műpártolásának: megvette magának képtárá számára Greguss Imrénnek, az országos hírű festőművészeknek Cinka Panna című festményét, amely a Műcsarnok téli tárlatán is ki volt állítva. A kép Cinka Pannát ábrázolja, amint elmélázva huzza bus nótáit Rökközy táborában.

□ Nemzeti Szalon. Wlassics Gyula közoktatási miniszter ma déli 1 órakor Kammerer Ernő országgyűlési képviselő kormánybiztos kíséretében megjelent a Nemzeti Szalonban, hogy az internacionális tárlat anyagából a megvásárlásra szánt tárgyakat megtekintse. A miniszter közel egy órát töltött a tárlaton. A nemzetközi tárlat után — mely az eddigi diszpozíciók szerint március 28-án zárul — már áprilisban újabb kiállítás lesz a Szalonnak, melynek keretében egy nagyobb magán-kollekciót fog bemutatni oly művekből, melyek a világ legelső metropolisában feltűntetést keltettek. Ugyanezen tárlaton lesznek kiállítva az időközben beérkezett magyar művek is, melyeket április 1-től április 8-ig esti 6 óráig kiadhatnak be a művészek a Nemzeti Szalon titkári hivatalába.

□ Egy híres szobrász halála. Rómában, mint odavál levelezőnk táviratozza, meghalt Pietro Costa szobrász, számos monumentális emlékmű szerzője. Csak néhány hónap óta lakott Rómában, eddig több-

nyire Piemontban működött. Munkái közül nevezetes Mazzini szobra Génában és Viktor Emánuel Turinban. Az utóbbit 1899. szeptemberében leplezték le. Ehhez a szoborhoz nagyszabású pőr fűződtött: Costa a szerződésben kikötött határidőig nem készült el a művel, amiért is Turin városa másfél millió líra erejéig bepörült. A pőről természetesen nem lelt senmit sem, bár Costa könnyen kifizethette volna a kívánt nagy összeget, mert dusszagdag ember volt.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

□ A Jászkun kerületek 1848 és 1849-ben. A Jászkun kerületek nagy és tiszteltreméltó szerepet játszottak Magyarország szabadságharcában. Ennek a szereplésnek a történetét írta meg jeles tollal, alapos tudással Hertelendi József, Jász-Nagykun-Szolnok vármegye érdekes levéltárnoka egy terjedelmes kötetben, mely éppen most került ki a sajtó alól. A szerzővel együtt nekünk is az a véleményünk, hogy a szabadságharc történelmi irodalma csak akkor lesz befejezve, ha minden vármegye megírta a maga szereplése történetét; egész képet csak akkor kapunk, ha behatolhatunk alapjén egybefűzzük a jól kidolgozott összes részleteket. Hertelendi József a saját megyéjére eső részletet kidolgozta és ezzel követendő példát adott mindazoknak, akik szabadon rendelkeznek egy-egy vármegyei levéltár anyagával. Ennek a kötetnek minden lapja fontos és érdekes adatokkal van tele és a megye történetében úgy szólván az egész ország történetét, az egész nagyszerű korszak rajzát visszatükrözi, amint a liberálisizmus küzd a maradisággal, amint a magyar faj hatalmas szabadságszerető megható áldozatkészségben nyilvánul, amint a nép patakokban ont a vérét a harmezőkön s amint az enyimás borzasztó években férfias kitartással türi az idegen uralom sanyargatásait. Hertelendi József drámái tömörséggel írja le mindezt, a tömörked adatot művészi elrendezéssel csoportosítja és a megye vezető alakjait pompás jellemrajzokban mutatja be a nagybecsű könyv négy fejezetében. Ennél érdekesebb, vonzóbb történelmi munka régen jelent meg a magyar könyvpiacra. Ára 3 korona. (4. e.)

□ Uj Idők. A multheti áradást Budapest környékén mutatja be négy igen szép pillanatnyi fölvetelben az Uj Idők e heti száma, néhány sikerült divalképet és Margó két szobornívűnek reprodukcióját is közli. A szövegben Herzeg Ferenc regényeinek folytatása, Szikra visszaemlékezése Bűszörményi Lászlóra, Pósa Lajos március 15-iki költeménye, Murai Károly humoros elbeszélése és sok egyéb kisebb-nagyobb cikk teszi érdekessé és változatossá ezt a számot.

□ A Vasárnapi Újság március 17-iki száma 27 képpel s a következő tartalommal jelent meg: Két boer vezér, (Boha és De Wet arcképevel). — Édes anyámnak, Jakob Odöntől. — Regénylár: A tisztartó leánya. Írta Vértési Arnold. — A delatrákai háboruban használt golyók, képekkel. — Liszt tanítványa. — A Fjordok fölött. Ifj. Hegedűs Sándortól, képekkel. — Az iparművészet a párisi világárlaton, 11 képpel. — Bartók Lajos költeménye a szalkszentmártoni Petőfi-ünnepre. — Petőfi egykori lakása, Baksay Sándortól. — Luitpold bajor régensherceg jubileuma, arcképpel. — A Vasárnapi Újság előfizetési ára negyedövre négy korona. Megrendelhető a Franklin-Társulat kiadóhivatalában (Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4. sz.)

MULATSÁGOK.

□ Az Országos Kereskedelmi és Iparcsarnok fényesen sikerült művészetet rendezett ma. Grünfeld Vilmos remek hegedűjátéka vezette be a hangversenyt. Szeyer Ilonka nagy hatással énekelte dalait után Manhejt Jakob a Bajazzók nagy áriáját énekelte bravural. F. Pevny Irén művészi színésszel és finom pointírozással énekelte ezután Grieg és Aliénét egy-egy dalát, mindegyik után fölhangzott a tetszés zaja. Tollagi Adólf kacagatta meg ezután a közönséget Elektra-paródiájával. Végezetül pedig Boros Ferikó, Balassa Jenő és Győző Lajos folytonos derűltség közepette előadták Zöldi Márton és Molnár Ferenc Az ócska brigádéros című ületes bohózsát. A hangverseny után kezdetét vette a táncmulatság.

□ A Vasuti és Hajózási Klub sikerült hangversenyt rendezett ma saját helyiségében. Fligl József, Anisz Aladár, Batók Zoltán és Kun Emil zongora-játéka után Kytka Ernő szavalt. Schönwald-Siklósi Albert saját szerzeményű zongora-scherzojával aratót sok tapost. Asztaller Irma csillogó szerepránnal adta elő dalait, Kéry Andor tenorista pedig jól iskolozott hangjával ragadta el a hallgatóságot. Opri Valéria úrra bebizonyította, hogy egyike Hubay leghetesebb növendékeinek. Az érdekes hangversenyt szini-előadás követte. Szinre került Gondinet Valami hibája van című aprósdra, melyben Hauswirthné Steinback Elza, Weisz Aranka, Bartók

Lipót és Turján Oszkár szerepeltek. A hangversenyt tánc követte, melyhez a honvöl-zenekar szolgáltatotta a zenét.

□ Nőtisztviselők művésztálya. A Vasuti- és Hajózási Klub helyiségében tegnap este sikerült estélyt rendezett a Nőtisztviselők Országos Egyesülete. Az egyesület tagjai s vendégeik zsulofság megülöttek a klub dísztermét. Fligl József zongorajátéka vezette be a hangversenyt, utána dr. Sebestyén Károly zellemes szabad előadást tartott A klasszikus és modern nők küzdelmei címmel, Manhejt Jakob operáénekes énekelte Tannhäuserből s a zajos tapsra Hellmon egy dalával töltötte meg előadását. Sas Ede Csipkerózsza című költeményét Varsányi Irén, a Vigszínház tagja adta elő bájosan. Soproni Henrik Wieniewsky Moszkvai emlékeit adta elő hatáson, végül Balla Miklós szavalt a el saját költeményét.

EGYESÜLETEK.

□ (A Magyar Pedagógiai Társaság) ma délután 6 órakor felolvasó ülést tartott az Akadémia heti előteremben. Kovács Rezső fővárosi tanár volt az első előadó, aki a párisi testi nevelési kongresszusról terjesztette be jelentését. A kongresszus sok érdekes adattal gazdagította a testi nevelés foglalkozók látókörét. Így például Görögországban az egyetem valamennyi hallgatójára nézve kötelező a testgyakorlat és aki ezt a kötelezettséget nem teljesíti, nem bocsátható vizsgára. A kongresszus elhatározta azt is, hogy minden országban alakítsák be a nevelés nemzeti bizottsága. Az előadó tehát azt indítványozta, hogy ebbe a bizottságba két tagot küldjön ki a társaság, kik az országos közegészségügyi egyesület és a tornatanárok egyesülete két-két tagjával egyetemben megalakítják a bizottságot. Ez a bizottság megalakulása után a közoktatásiügyi, valamint a honvédelmi miniszterfiumot fölkeri, hogy ugyancsak 2—2 tagjával képviseltesse magát. Ezután Kovács János titkár a tanárok javadalmazásának elvéről olvasott föl. Állást foglalt a rangosztályozás ellen és a korpótlékok mellett családí pótlékokat kért a tanárok és tisztviselők számára. Ily irányú indítványait a társaság elfogadta és a nemzeti bizottságba kiküldte Kemény Ferencot és Nagy Lászlót.

SPORT.

□ Bécs Budapest ellen. Az első nemzetközi labdarúgó mérkőzés iránt, amely holnap, vasárnap délután három órakor lesz a Csömör-úti millenáris versenypályán, nagy az érdeklődés. A vasárnap Budapestre ránduló bécsi csapat képességét sportközönségünk már tavaly is figyelhette meg, akkor a Budapesti Torna Klubbal mérte össze erejét s 3:0 arányban győzött. Mostani ellenfeleik a Műegyetemi Football Klub legutóbbi szereplésével olyan szép tudásról tett bizonyosságot, amely remélni engedi, hogy a bécsi csapatok erős ellenfelet találjanak bennük. A csapatok összeállítását a következők: I. Vienna Football Klub (sárga kék). Pekarna, Paul, Grünbaum L., Blowney, Niede Löw, Eipel, Mangold II., Ervin, Willy. Műegyetemi Football Klub (vörös-fekete). Csokonay, A. N. Other, Reiner, Lindner, Gilmet, Pobuda, Kooh, Hochstein, Lauber, Missky, Farkas.

□ Fogadások a rákosi gátversenyre. A gátörlesek után megjelent már a rákosi gátverseny fogadó listája. Favorit Allertich II. 6-szoros pénzsel, utána következik Avar II., Délceg, St Patrick, Baltavár 7-el, Bence 8-al, Retford, Des Grieux, Orkán 10-el stb. A nagy alégi akadályversenyre Almaviva most már 3-al favorit.

□ A bécsi törlesek. Tegnap voltak a Przedswit handikap és a háromévesek nagy handikapjének a törlesei. Különösen a Przedswit bánatjelentéseit várták nagy érdeklődéssel, mert erre indult meg legjobbba a fogadási piac, de — megnyugvására legyen a fogadóknak — az egyetlen Maz kivételével egy olyan lovat sem törültek, amely eddig mint a Przedswit komoly crackje szerepelt. A két legnagyobb terhű Diadal és Mindegy törlese előre látható volt, s az sem meglepő, hogy Rika II., Per Butlers, Dreyfus és Brooky is a törültek között van. A Milne istálló minden jel szerint Karával készül, melynek 63/4 kiló terhével is igen nagy chancea van a győzelemre. Jó kilátása van még a Szemere-istállónak Melitanovál. A háromévesek nagy handikapjének törleseiben az az érdekes, hogy a legelsőbb terhűket törölték, úgy hogy a teherskála nem kevesebb, mint négy kilóval emelkedett. A törültek sorában érdekes alakok: Esti csillag, Frangepán, Galba, Philosoph, Taeshó, Völegény stb. A terhekét véve alapul, jó nyeresí kiállítás van Parolénak, Aranyesőnek és Repülőknek. A Przedswit handikapnak különben 34, a három évesek nagy handikapjének 53 indulásra jogosult crackje van.

□ Hugh Fitt. Ez a neve egy új jockey nagyságnak, aki ma tűnt fel először Budapesten, s aki bizonyára nagy szerepet fog játszani a Turf jövő eseményeiben. Fittet, mint a Sportlet jelenté, John Reéves szerződelte s az új jockey Adams helyét lesz hívatva betölteni, aki még csak az tén szerepel a nyeregben, azután trainer lesz.

Ezeremester. Rohonczi Gida híres háromévese, *Ezeremester*, a mai nappal első favoritja lett a Derbynek. Oddsza 6-ra ment le s most egyformán jegyzik az eddigi favorit, *Carrascova*, mely azonban alkalmasint nem is indul a Derbyért.

Nyilttér.

Vérgyógyítás

HEMOPÁTHIA.

Ezen új eredeti gyógyódmó bántalmos sikerrel lesz alkalmazva köszvény, asztma, sziv-, vesze-, gyomor-, bél- és hólyagbántalmaknál, súlyos ideg-, vér- és bérhájeknál. Biztos védelem szűdhúzás és elmezavar ellen. 12 év óta ki lett próbálva és most évente száz meg száz teljes gyógyulással számol be.

E gyógyódmó megalapítójának és egyedüli képviselőjének **Dr. Kovács J.** egyet. orvosának (Hemopatia) rendelési intézménye van Budapest, V. Váci-útról 18. sz. szán. Rendelés naponta 9-1 és 3-6-ig. Díjazott levélre válaszal. Belegkezelés intézésén kívül is kezel. Nehéz betegeknek legbiztosabb gyógyódmója.

Külföldi tekintélyes életbiztosító

társaság évek óta fennálló

magyarországi vezérképviselőisége

előadó vagyonos budapesti lakosok átlátható. Részletes adatok és referenciákat tartalmazó ajánlatok „Életbiztosítás 1890.” jelű és más kiadványain és Völgler céghez, Budapest Dorottya-utca 8. I. emelet küldendők. Anonym ajánlatok figyelembe nem vételnek.

Válasz — Aradra.

Nagy események eme színterén ugyancsak csehül állhatnak a hírlapok udonság dolgában, ha kénytelenek szunyogot elefánttal fujni. E szunyog: csekélységem, mivel fontosság nélküli okból már másodszer foglalkozik az aradi sajtó.

Két év előtt a magyarországi összes egylo-teknek báli meghívó-mintákat küldtem szét, amelyek igazi meghívókhoz voltak hasonlóak; csak aul 3 sor jelezte, hogy ilyen meghívók nálam kaphatók és mily árban.

Magyarország politikai és közjogi állapotában ezen meghívó-minták semmi változást sem idéztek elő; mindenki annak vette ezeket, amik voltak: egy cég reklamáinak.

Nem így egy aradi nagy lap, amely cikket szentelt a dolognak és neki ment az én képelel-beli rendezésemnek, amiért meghívóit ily célra odaengedi!

Nevettem e dolgon. Jobban sikerült, mint hittem.

Talán ezen cikknek köszönhetem, hogy a mostani farsangon egy aradi ipartestület meghívóit itt készíttette.

De most már nincs mit nevetni, mert azt irták onnét, hogy: „nagyon kikaptunk a lapról, mert magánál dolgoztattunk, de azért tovább is ott dolgoztattunk, mert nagyon meg voltunk elégedve”.

Olvasom a mellékelt „rovást” az *Arad és Vidékben*, és a „pártoljuk a helyi ipart”; ad notam „honi” ipart jelszóról eszembe jut egy malomtársaság, mely nyomtatványain a „pártoljuk a tisztas ipart” frázist igy alkalmazza: „pártoljuk a tisztas ipart”.

A cikk, — nyomdásztól eredvén — a mellett száll sikra, hogy ki kell elvül mondani, hogy ami helyben kapható, azt máshonnan beszerezni hazafiatalanság.

Kedves kollega ur! Kevés kárt tettek még Magyarország kereskedelmében a szent vallás meg a hazafiaság nevében piacra dobott jelszavak? Szükség van még a lokálpatriotizmussal is kibővíteni?!

Nem figyelte meg, hogy a közönség — a mostani sivár pénzügyi viszonyok között — csak lesi, hogy minő tisztas címet nyerhessen bizonyos vásárlások alóli kibuvásra, és hogy ennek a kereskedelem még jobban pangása és a kereskedők tömeges csődbejutása a végeredménye.

De meg aztán — reményem — az a csak helyben vásárlás kizárólag Aradnak szól: mert megköszönné Arad, ha ugyanezen alapra állna azon 50—60 közönség is, mely évről-évre állandóan Aradon szerzi be minden szükségletét. Azokat is, melyeket némi igényeskedéssel otthon sokkal olcsóbban szerezhetne be.

Hogy pedig Aradon „ő hatalmas, jól szervezett nyomda” van és nem kell Gyomára menni „szélséért meg művészetért”; meg aztán hogy Gyomát összehatárosítja cikkirő ur Szilas-Balhással: erre a következőkben válaszolok.

Hol volt az őt hatalmas, jól szervezett nyomda a millenniumi kiállítások? Csak egyet láttam képviselve, holott Gyomáról mindnyájan ott voltam.

A szaksajtó igy referált a többek között a kiállításról:

„A városok neveit véve alfabetikus sorrendbe, első helyen Aradot kell említenünk, a honnan „kő- és könyvnyomató” állított ki

apróbb litografikát. Van a szekrényükben egynehány könyvnyomdai uton készült vizitkártya meg cégjegy is, de ezek jóformán számitásba sem jönnek. A litográfiai munkák azonban meglehetősek”.

A G) betűnél:
„Annál derekabb dolgokat állított ki a gyomai könyvnyomató Kner Izidor. Uvegsekretyében a legsikerültebb, legmodernebb akcidenziákat látjuk, olyanok, hogy még fővárosunk legnagyobb nyomdáinak termékeivel is kiállhatják az összehasonlítást. A könyvek közül a régebben (1886—1889-ig) nyomottak ellen még csak lehetne technikai tekintetben néhány kifogást tenni, de annál szabatosabbak a mostanában készülték”. (Magyar nyomdászlat, 1896. aug.)

Ugyanigy hangzott a Grafika és Grafikai Szemle ítéltézése: tehát *összes szaklapunké*.

Már most meg egyet: Hol volt az őt hatalmas, jól szervezett nyomda, amidőn Varga Ottó „Aradi Vértanúk” könyvét kellett kiadni? Miért nem akadt az 5 közül egy, aki merte és bírta volna kiadni? Vagy miért nem merte és bírta az őt együtt?!

Miért kellett azzal Budapesten házalni és miért kellett Budapesten bizonyos garanciákat biztosítani, hogy megjelenhessen.

Ha van ambíció, miért nem akkor tör ki, amikor egy ilyen epochális és tisztán aradi vonatkozású munkát ereszt ki Aradból? És mekkora korantumu az, amikor egy 6 frtos nyomdai munka elszalasztása miatt ül ki Marosnak partjára keseregni, sirmi miatta?!

Fentiekkel beigazolvva, hogy Arad közelebb esik a letisztelt Szilas-Balháshoz, mint Gyoma; még csak azt említem föl, hogy a báli meghívókat Magyarországon egyedül kultiválom, vagy mondjuk forszírozom és a tömeges előállítás lehetővé teszi nekem 5—6 színben nyomott, igazán diszes meghívóknak oly árban szállítást, mint a mennyiért eddig az egyszínű — legtöbbször piszkos-mászkos meghívókat kapták a bálrendezők: és az a pár száz ezer szép nyomdatermék, amely ezuton a nagyközönség kezébe, legalább pár száz ezer kézbe jut: a jó ízlés fejlesztése körül, meg a magyar nyomdászatnak tesz annyi hasznót, mint „Arad és Vidék” válaszfalakat szaporítani célzó cikke.

Meghívókra kaptam megrendelést az elmúlt farsangon: Budapest, Szeged, Szabadka, Kassa, Nagy-Enyed, Kaposvár, Brassó és még több oly nagy helyről, ahol a nyomdászlat nem áll az aradi mögött, azonban sehol máshol nem csináltak ebből khinai kérdést, mint Aradon: bizonyosságunk annak, hogy az aradiaknak nincs ennél nagyobb bajuk.

Ne is adjon az Isten nekik!

Gyoma, 1901. március hóban.

Kner Izidor,
könyvnyomdász.

KELETI J. orthopædial műltézte

Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17.

Szakavatott orthopæd specialista vezetés alatt jutányos ár és jóállás mellett készíti: **orthopædial tűzőket** hágerincoszlop elferdülések gyógykezelésére, Hessing-rendszertű **járó- és támpékeket** ízületi, csípőzületi és rheumatizmus által okozott bántalmak gyógykezelésére, **egyenestartókat és tűzőket** plasztikai lépárnázással ferde tartással megállítására, **mulábakat, műkezeket, haskötőket, göröcsérharisnyákat** stb. Minden e szakba vágó javítások jutányos árak mellett eszközöltetnek. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Glycerin-Brew-Szappan
a bőrt fehéríti,
puhítja és finoman tartja
F. A. Sarg Na és Tára Pécsben

A SARG-féle

Glycerin-toiletteszerek

ugymint szappanok, krémek, fogtisztító, továbbá haj- és bujaszapoló-szerek stb. (lásd részletes árjegyzékünket), amelyek 80 év óta világhírhoz tettek szert, kiváló higiénikus tulajdonságaik folytán a test és szerszerű ápolásához nélkülözhetetlenek.

A legfinomabb illatszerekkel a legmodernebban elkészített Sarg-féle glycerin-szappan rendszeres használata által megakadályozzuk a gyakran fájdalmas és mindig kellemetlen bőrbetegségeket és nagy glycerin-tartalma folytán az arcból a legkisebb korig fehérén, puhán és finoman tartja meg.

Mindenütt kapható!

A „Sarg” névvel tessék figyelni.

Szt-Lukácsfürdő
TÉLI gyógykezelés.
BUDAPEST.
Iszapfürdők, helyi iszapkezelés, stb. olcsó ellátás. Prospektust ingyen küld az igazgatóság.

INFLUENZA ellen
legjobb **ÖVSZERNEK**
COGNAC
ajánlatik
Gróf Keglevich István utóadi
promotori hírneves gyárából.
Reggelenként egy pohárka cognackal
jó hatást érhetünk el.

(Az e rovat alatt közöltetnek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **A Magyar Jogászegyletben** ma este dr. Baumgarten Izidor osztálytanácsos tartott előadást a *büntetés kiméréséről kriminál-politikai szempontból*. Az előadó ismertette a „modern irányt” a büntetőjogban, mely épp egy mint az újabb szépirodalom és különösen a dráma *forradalmi* jellegű. Valamint a társadalmi rendgyökeres átalakulása kell, hogy megelőzze annak a mának kikelését, melyet gróf Tolstoj elbeszéléseiben, Ibsen és Gerhard Hauptmann színműveikben elvettettek, ugy az állami hatalom érvényesülésének módja nem maradtak a régi, ha a büntetőjog terén eljön majd Lombrosnak vagy Garofalo Lisztnek vagy Hamelnek országa. Az olasz szociológiai iskola a bünteteket társadalmi bajokra igyekszik visszavezetni és a kriminalitás eltűnését szociális reformoktól várja. Ehhez az iskolához legközelebb áll Liszt, aki szerint a bűnösség fogalmát a társadalmi felelősség rendszere kell hogy felváltja. A büntetés nemere és mértékére nézve ne a cselekmény sulya, hanem a tettes jellege, lelki indulata és társadalmi veszélyessége legyen mérvadó. Az előadó kimutatja ennek a feltevésemnek a bűnösségét az egyéni szabadság szempontjából és az egész kriminálpolitikai irányban a szociális államszerve nyilvánulását látja. A modern áramlat hibás alapszámja folytán sokat vesztett hódító erejéből és jelenleg már a visszatejődés stádiumába jutott. Az élvezetes előadást a nagyszámú jogászközönség lelkes éljenzéssel fogadta.

§§ **Botrány a templomban.** Ez alatt a cím alatt a *Magyar Estlap* és az időközben megszűnt *Esti Hírlap* című lap 1899. évi április 4-iki számában azt irta dr. Gábor Gyula szerencsi orvosról, hogy a szerencsi izraelita templomban, a papnak a hitközségi életet tárgyaló prédikációja alatt nyilvánosan közbotránnyt okozott. Ezért rendre utasították, de mikor ez sem használt, felfofozták és kidobták.

Dr. Gábor ezek miatt sajtóport indított. A sajtóügyi vizsgálat során a cikkeért a törvény előtti felelősséget *Patauer Kornél* joghallgató vállalta el, akit a törvényszék rágalmazás és becsületsértés címén vád alá is helyezett.

Ma tárgyalta ezt az ügyet a büntető törvény-szék *Zsitvay Leo* elnöklété alatt.

A tárgyaláson a vádlott szintén elismerte a cikk szerzőségét és elvállalta az ezzel járó felelősséget. Egyuttal pedig a bizonyítás megengedését kérte s azt a kir. törvényszék el is rendelte.

A bizonyítási eljárás s a perbeszédet után a törvényszék *Patauer Kornél* büntőnek mondotta ki két rendbeli rágalmazás vétségében és ezért elítélte 600 korona *pénzbüntetésre*. Kötelezte továbbá a költségek viselésére s az ítéletnek egész terjedelmében leendő közzétételére. Magánpanaszos képviselője sulyosbításért, dr. Szilva Béla ügyvéd pedig felmentésért felelt.

§§ **Ki hamisított?** Rövid két év alatt közel 70.000 forintot költött el uri passziókra *Szilady László*. Mikor aztán családja megszokta tekozlását, a fiatal gavallér hirhede pénzágensok közvetítésével szerzett magának pénzt. Ezek közül a pénzágensok közül *Brik Dávid* volt az, aki legsikeresebben kezelte a fiatal embert. Egy ízben újra pénz kellett Sziladyknak, Brik minden tétvázas nélkül, vagy azzal, de nyomban hamisított Szilady édes anyjának nevére két darab, egy 5000 és egy 6000 frtos váltót. Ezeket a váltókat Brik Grósz Zsigmondnál eszköptáltatta; akinek kerék összegben 2500 forintért váltotta be azokat. Grósz a fényes ízellet után kérdést intézett Halasra, vajjon hitelképes-e Szilady László anyja? A kedvező válasz beérkezése után sietett Grósz tudatni Sziladyval, hogy két drb váltótját lezszámitoltatta. Az urasszony azonban tudtára adta, hogy ő fiának nem irt alá váltókat, sem senkit fel nem hatalmazott nevének aláírására. Grósz most bűnvádi utra terelte az ügyet, s a törvényszék ugy Szilady Lászlót, mint Brik Dávidot vád alá helyezte magánokirathamisítás büntetéért. Ebben az ügyben megtartott első főtárgyaláson csakis Szilady László jelent meg, de őt a törvényszék felmentette. Brik Dávidról az beszélt hogy Amerikába szökött. Ez azonban csak híresztelés volt, mert Brik az első főtárgyalás után sietett jelentkezni a törvényszéknél.

Ma tárgyalta le Brik bűnügyét a büntető 102.

vényezék Eördög bíró elnöke alatt. A tárgyaláson, amelyen a vádat dr. Keserű ügyész képviselte, Szilády László mint tanu veti részt.

Grosz Zsigmond magánpanaszost dr. Káldor Gyula képviselte. Elnök kérdéseire vádlótt beismerte, hogy a két váltón levő Szilády Aronról aláírás az ő kezétől származik, de védelmére felhozta, hogy őt Szilády leitatva s öntudatlan állapotban íratta alá vele azokat. — A törvényész dr. Odóni Miksa védelmében felmentette ugyan Briket a vád alól, de az indoklásban kimondta, hogy evidens ugyan a vádlótt bűnössége, de mivel a másik vádlóttat is felmentette már előzőleg, ennek bűnösségét nem rója Brik terhére. Az ügyész felebezzett.

TÁVIRATOK.

Hága, március 16. *Elan* hadügyminiszter ma elbocsátását kérte.

Rocheport.

Hága, március 16. Rocheport, aki jelenleg itt tartózkodik, holnap ismét visszautazik Párisba. Szándéka, hogy Párisban és Európában összes országában nagy sorsjátékot rendez a boerok javára.

Jelölés a vatikáni követségre.

Bécs, március 16. Gróf Kuefstein berni követ van kiszemelve a Vatikánnál a nagyköveti állásra, mert a két előbb jelölt diploma kandidációjára nem talált kedvező fogadtatásra a Vatikánban.

Az angol trónörökös utja.

Portsmouth, március 16. A *cornwalli és yorki herceg* és neje ma délután az *Ophir* gőzösnő megkezdte utazásukat a gyarmatokba.

Az *Ophir* gőzösnő elindulása előtt adott reggelinél *Edouard* király a *cornwalli* és *yorki* herceggérek felkészítést mondott, melyben szerencsés utat kívánt nekik és kiemelte, hogy az utazás célja az, hogy elismerését fejezzék ki a gyarmatoknak a dél-afrikai háborúban nyújtott lojalitás támogatásért. A herceg ezután a király egészségére emelte poharát. A reggelin *Chamberlain* gyarmatügyi miniszter is részt vett.

Az autonóm vámtarifa.

Prága, március 16. A *Pottik* jelentése szerint a kereskedelmi minisztériumban még márciusban elkészülnek az *autonóm vámtarifa* tervezésével s husvét táján megindulnak a két kormány között a szóbeli tárgyalások felváltva Bécsben és Budapesten.

Közgazdasági táviratok.

Firenze, március 16. A gabonakivétel nagy árnyokat vesz. Az idén eddig Velencébe és Anconába körülbelül 220 vagon szorb búzát és 300 vagon rozst és tengerit raktak hajókra. Mostanában nagy mennyiségű buza és rozs áll készen berakodásra.

Berlin, március 16. Jól értesült részről közlik, hogy legközelebb fognak dönteni a felett, vajjon maximális, avagy minimális gabona-vámtarifát léptetnek-e életbe. A kettős tarifa már elhatározott dolog s ennek megnyerték a kancellárt is. Hír szerint a kettős tarifa búzára 6—8 márká, rozsrá 5—7 márká lesz. Valószínű, hogy ilyen alapon új kereskedelmi szerződés kötése lesz szükség.

Bécs, március 16. (A *Budapesti Napló telefonjelentése*.) A hét vége felé beállt esőre nem volt már szükség, mert inkább hátrálta a mezői munkákat. Az irányzat az itteni piacon valamivel bágyadtabb lett, az árak a mult hetiekkel szemben egy csekélységgel hátrányban maradtak. Az észak-amerikai piacokon, különösen New-Yorkban szilárdabb irányzat jelentkezett s buza egy centtel emelkedett. Felmondottak itt 15.000 métermázsza búzát, 500 mm. rozst. Kötötték: buza tavaszra 7.92, május—júniusra 6.98, rozs tavaszra 7.91, tengeri május—júniusra 7.84, őszre 7.11, zab tavaszra 6.74, tengeri május—júniusra 5.54, július—augusztusra 5.65, repce augusztus—szeptemberre 12.75—12.85 K.

A készárk piacán a fogyasztás tartózkodó volt s ennek következtében üzletelenség jelentkezett, az irányzat szilárdult.

Eladattak: 77 kg. 7.15 K., és 77 kg. 7.25 K. Ipolyágról, 78 kg. Szlavóniai 8.85 K. Marobegyől, 79 kg. 7.60 K. Udvardról, 76—79 kg. 7.85 K. és 7.65 K. Érsek-Ujvárról, 77.5 kg. 7.60 K. Surányról, 78.4 kg. 7.70 K. Szegredről, 80 kg. 7.85 K. Nagy-Szombatból, 80 kg. 7.50 K. és 7.65 K. Mező-Berényből, 79 kg. 7.50 K. Mező-Turról.

Rossz tíz fillérel drágult; postai 7.95, szlavóniai 7.85 bécsi raktárból, morvaországi 74—75 kg. 8.07 Gödingből, szlavóniai 7.20 Nándorról, 7.25 Balassa-Gyarmatból, 7.10 Szécsényből, 7.55 Csornáról.

Árpádti szükség esetén teljes árakat kellett volna fizetni.

Tengeri 5.95—6.— K. szilárd volt. Zab tíz fillérel erősödött, magyar minőség szerint 6.50—7.40 K.

Liszt középszerű és sötétebb minőségekben 10—20 fillérel szilárdult, finomabb minőségeikért a szombati árak tartottak.

Korpa ára szilárd.

Bécs, március 16. (A *Budapesti Napló* tudósítójának telefonjelentése.) A *déli* magánforgalomban a sárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 716.75. Magyar hitelrészvény 727.—. Angol-Osztrák bank 285.—. Bécsi bankjegyet 507.—. Union bank 572.—. Länderbank 439.—. Osztrák-magyar államvasut részvény 694.50. Lombard 101.—. Elbavölgyi vasut 503.—. Északi-nyugati vasut részvény 482.—. Dohányrészvény 293.50. Rimamurányi vasut 524.—. Alpesi bányarészvény 475.50. Májusi járadék 98.30. Magyar koronajáradék 92.85. Török sorajegyek 110.75. Német birodalmi márka 117.55. Napoleon d'or 19.08.

Berlin, március 16. (A *Budapesti Napló* tudósítójának távirata.) *Esti forgalom.* 49/10-os magyar aranyjáradék 99.30. Magyar koronajáradék 93.75. Osztrák hitelrészvény 234.60. Osztrák-magyar államvasut 148.60. Déli vasut 24.40. Északi-nyugati vasut —. Elbavölgyi vasut —. Orosz bankjegy készpénz 216.15. Buschtienhradi —. Orosz bankjegy —. (Utolsó.) Lombard —.

New York, március 16. (Törvényközlés.) (Zárhat.) *Gyapot:* New Yorkban helyben 8 3/4 (8 3/4). Áprilisa 8.29 (8.32). Juniusra 8.33 (8.38). New-Orleansban helyben 8 3/4 (8 1/4). — *Petróleum:* Stand white New Yorkban 8.05 (7.95). Stand white Philadelphianban 8.00 (7.90). Refined in Cases 9.10 (9.—). Credit Balances at Oil City 1.30 (1.28). — *Zsír:* Western steam 8.10 (8.05). Robe és Brothers 8.25 (8.20). — *Tengeri irányzata szilárd.* — Márciusra 49.— (49.—). Májusra 47.— (46 3/4). Juliusra 46 3/4 (46 3/4). — *Buza irányzata igen szilárd.* Piros ősz helyben 81 3/4 (81 3/4). Márciusra 80 3/4 (80 3/4). Májusra 81 3/4 (81 3/4). Juliusra 80 3/4 (80 3/4). Szept.-re — (—). Gabona szállítási díja Liverpoolba 1 1/4 (1 1/4). — *Kávó:* Rio Rio 7. sz. 7 1/4 (7 1/4). Márc.-ra 5.60 (5.70). Juliusra 5.75 (5.85). — *Liszt:* Spring Wheat clears 2.75 (2.75). — *Cukor:* 3 1/4 (3 1/4). — *Olaj:* 25.65 (26.25). — *Rész:* 17.— (17.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelölik.)

Chicago, márc. 16. (Törvényközlés.) (Zárhat.) *Buza irányzata igen szilárd.* Márc.-ra 76 1/4 (75 3/4). Májusra 77 1/4 (76 3/4). *Tengeri irányzata szilárd.* — Márciusra 40 3/4 (40 3/4). — *Zsír:* Márciusra 7.70 (7.77). Májusra 7.70 (7.77). — *Szaionna short clear* 7.95 (7.85). — *Sértés:* Márciusra 15.25 (15.45). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelölik.)

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratok nem adunk vissza. —

Csiki. A probléma, amelyet ön felad, a következő:

A unokafivér ur hideg és közömbös ur. Nem szerelmes, de udvarias.

B unokanővér és C unokanővér azonban melegszívű és szerelmes hölgy. Mindketten szerelmesek A urba.

Kérdés: Hogy viselkedjék A ur, hogy egyik lány se legyen megsérve?

A megoldás: A ur vajllon szereimet B kisasszonynak s aztán hidegüljön el iránta. Ez nem sértés. Ezután vajllon szerelmet C kisasszonynak s hidegüljön el ez iránt is. Ez sem sértés. Mikor ez megtörtént, pártoljon vissza B kisasszonyhoz s ha azt látja, hogy ez visszafogadja szívét, akkor A ur szerjed föl a sátorfáját s tekintettel arra, hogy a dolog komoly, még mindig udvariasan távozzák onnan, ahol olyan nagyon szeretik. A dolog megoldása akkor az lesz, hogy B és C kisasszonyok ugyan szidni fogják a hütelent, de nem mondhatják egy percig sem, hogy A ur megsértette őket. Hütelennek lenni pedig nem olyan nagy bűn, mint udvariatlannak s azontúl B. és C. urhölgyek ki fognak ábrándulni a célesap A urból.

G. L. Békés-Csaba. 1. Igen, lehet reménye hozza. De akkor már most kérje államköltséges önkéntesnek való föltételes fölvetelét s jegyezze meg, hogy időkönben az érettségi bizonyítványt be fogja mutatni. 2. Mindenesetre említse meg, különben a saját költségén kellene szolgálnia.

Pestszent. Az efféle patvarkodást az illetéktelen kommentálás és magyaráztatás mind jobban bonnyolítja. Leghelyesebb tehát, ha nyíltan szembe áll a két fél és kölcsönös jóakarattal megmagyarázzák egymásnak a háboruszkodás okait. Hogy kinek van igaza, ezt nagyon bajos volna eldönteni, mert apró tévedések történtek mind a két oldalon. Kölcsönös jóakarattal azonban meg lehet teremteni a békességet.

K. F. S. Szomaházy István Kártya-kodex című könyvét minden könyvkereskedésben megkaphatja.

Régi előzetes. Felső leányiskolák internátussal és tanítónő-képzővel: az Erzsébet-nőiskola (VI. Andrássy-ut 65.), az Országos Nőképzőgyelet nevelő-intézete (IV. Zöldfa-utca 33.), a II. ker. állami tanítónő-képző (II. Csalogány-utca 43.), a kath. tanítónő-képző (IV. Lipót-utca 9.) és a Ranolder-utca (IX. Gyp-utca).

Egy előzetes. Egyelőre nem lesz, mert a tanfolyamot végzetű közlőnőket sem tudják elhelyezni.

Szabadelvé. Ön azt kérdi, hogy van-e mód arra, hogy a jövő országgyűlésbe egyetlen egy néppárti képviselő sem jön be a Házba. Természetes, hogy van rá mód. Nem kell megválasztani egyetlen sem!

Bizonyosak vagyunk abban, hogy ha minden választó ilyen problémákkal vívődne, mint ön, egyetlen egy néppárti képviselő sem jutna be a törvényhozók közé. De vannak más feltevések emberek ebben az országban s ezek a más feltevések is éppen olyan módon gyakorolhatják választó jogaikat, mint ön, amiből az következik, hogy a föllégek, a meggyőződésük megmegtartásával lehetne csak megoldani a problémát az ön szája ize szerint. Addig is, míg ez nem történik meg, tiszteletben kell tartani az ő meggyőződésüket s ha ők úgy tartják jónak, ahogy tartják, nem szabad semmi olyan ad hoc alkalmazható eszközről gondoskodni, mely meggyőződésük és elveik ellen irányul. Ön *szabadelvének* mondja magát s e néven kéri választunkat. Nem gondolja, hogy egy kissé vét a szabadelvétség ellen, ha olyan eszközöket keres, melyekkel egy politikai párt elpusztítását lehetne elérni?...

Fogadás. 1. Nem sorozzák be, de elítélik 15 naptól egész két hónapig terjedhető elzárásra és 100 koronától 600 koronáig terjedhető pénzbírságra. 2. Illetőségi bizonyítványt okvetlenül kell mellékelni. 3. Igen, kilgiztatás az anyakönyvet is, a vármegyei nyilvántartást is, ha a vonatkozó miniszteri engedélyt eredetiben vagy közjegyzőileg hitelesített másolatban bemutatja.

K. J. Nezzette. 1. Mind a két kifejezés jó, de a leghelyesebb: Er wollte nicht. 2. Az nem ragályos baj, tehát szó sem lehet róla, hogy átvették volna.

I. Nagyon kockázatos! vállalkozás volna biztos állását elhagyni egy bizonytalan jövőért, ahol esetleg még több család is érthet. Az a tanácsunk tehát, hogy maradjon. Legalább addig, míg megfelelő alkalmazást nem talál folyamodás útján. Többi kérdéseit várjuk, szivesen válaszolunk reájuk mindig.

Türelmetlen. Kérdéseire már válaszoltunk. Ha utánuk néz a *Budapesti Napló* utóbbi számban, meg is fogja látni.

162.667. sz. előzetes. 1. Igen, többnyire megszokták kapni, de arról igazán nem állhatunk jól, hogy okvetlen megkapja-e. 2. Az index alapján már folyamodhatik. 3. Igen, csak akkor veszik föl próbafeladatra, ha vagy a honvédségnél, vagy a közös hadseregnél ténylegesen szolgált. 4. Megelégszenek a VIII. osztályu bizonyítványával is.

J. Gyökényes. 1. Olvastassa vele a magyar klasszikusokat: Petőfi, Arany, Vörösmartyt, Eötvöst, Jókait, Jókait. 2. Jó kölcsönkönyvtár az ifj. Nagel Otó (VIII., Múzeum-körút 2.), itt megkaphatja valamennyit. 3. Német lapot elvből nem ajánlunk.

H. J. Szilágyosnyó. Már a mult évben szó volt róla az újságokban, hogy az ilyen egyesületek alapszabályai nem kapnak többé miniszteri megerősítést; nem kellett volna tehát a működést megkezdniük.

C. M. I. Sorsjegyre a napokban kap üzemet. 2. Ha fontos oka van reá, megkapja az engedélyt. 3. Sopron, Soproni Hirlap, Sopronvármegye.

Hú olvasó. Az álamtitkár fia nemeskéri Kiss Miklós 1848-49-iki honvédezrednek.

K. D. Mura-Király. A Klottid Szeretetház Egyesület címe: Budapest, I. Városmajor-utca 59.

Kaszinó tag. Az nem város, hanem egy olasz lapnak a címe.

Reménylő. 1. Csak a vallás- és közoktatásügyi miniszter kivételes engedélyével vizsgálhatuk. 2. 320 koronába kerül az ut.

L. N. Gemva. Szives ajánlatával nem élhetünk, minden külföldi nagy városban és tudósítónk.

V. E. (bálint apó.) Erőltén és színdelen a história.

Öngyeny leány. Lehet férj is, nő is.

B. A. (Egy nap a Balaton mellett.) Rossz iskolai dolgozat.

Mama. Rutinos munka, csak itt-ott van kivetni való belőle. Mind a kettő biztató kísérlet. Gondjal, figyelemmel jobbat is teremthet még.

Sz. J. Debreccen. A kiadóhivatal hivatalos órái reggel 9-től 12-ig és délután 3—7-ig. A szerkesztőségbe a legalkalmasabb, ha délután 5 és 7 óra között jön.

T. J. Budaörs. 1. A kiadóhivatal intézkedik az ügyben. 2. Csak a repertoir-készítők tudnak megokolni a dolgot.

B. K. Pápa. Az iroda címe: Budapest, VI. Lázár-utca 18.

Ligouri János. 1. A törvényészék elnöke megadhatja az engedélyt a periratok megtekintésére, más nem. 2. Nem jelent meg magyar nyelven.

161.051. 1. A Mannheimi Biztosító Társaság (Kemnitz-utca 10.) elintézi, ha ajánlatát megírja. 2. Annýt jelent: normális óra. 3. A pársni, zürichi és genfi intézetek híresek.

H. J. Budapest. Ott kell szolgálnia, ahová beosztják. A csapatotest csak az önkénteseknek van joguk megválasztani.

M. L. I. Egyelőre csak a finiszkoláknál kezdik meg ezt a reformot, a leányiskoláknál nem. 2. Valószínűleg már a jövő tavényben, ha ugyan a minisztérium az előmunkálatokká addig elkészül.

H. J. Érszent-Király. 1. Legobb és legbiztosabban a tiszta dióolaj használ. 2. Jó minőségű Ferenc-borsesszel kell naponta kétszer megmosni a fejet.

B. L. Veresegyháza. Közigazgatási uton kell kérelmeznie az engedélyt. Megkaphatja a koncessziót.

K. B. A. teendői ugyanazok, mint eddig voltak. A törvény egyébként Lampel kiadásában (Andrássy-ut) megjelent.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.
Vasárnap, 1901. március hó 17-én.
A hugenották.
Nagy opera 4 felvonásban. Zenéjét zserozta Meyerbeer. Szövegét írta Scribo. Fordította Nádassey L. Személyek:
Valois Marg. Pevny De Nangis Alberti Váradi
Urbain Vasquez Saint Bris Váradi Beck
Valentin Palóczyné De Nevers Beck
Marcell Ney D. Tavnnes Dálnoki
Kezdeté 7 órákor.

NEMZETI SZÍNHÁZ.
Vasárnap, 1901. március hó 17-én.
Delutina 2 1/2 órákor, mérsékelt helyárakkal.
Francillon.
Vígjáték 3 felvonásban. Irtá Dumas Sándor. Fordította Paulay Ede. Személyek:
Riverolles Ujházi Célestin Faludi
Riverolles L. Gyenes Inas Narcisz
Grandredon Nádaj Riverollesné Márkus
Symeux Császár Smithné Szacsvayné
Carillac Nádaj C. Annette Vizvári
Pinguet Rózsahegyí Eliza Mezlényi
Este:

Demimonde.
Színmű 5 felvonásban. Irtá Dumas Sándor. Ford. Feleky Miklós. Személyek:
Nanjat Rajm. Mihályi Teango báróné Lányai
Janil Olivér Nádaj Santisze Hottczy
Tongring Ujházi Verniere Szacsvayné
Richond Hetényi Sancoaxoz Török I.
Kezdeté 7 1/2 órákor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.
Vasárnap, 1901. március hó 17-én.
D. u. 1/3 órákor mérsékelt helyárakkal:
Aranylakodalm.
Látványos alkalmi játék, nyolc képből dalokkal és táncokkal. Irták: Beóthy László és Rákosi Viktor. Zenéjét összeállította Fekete József. Este:
Sennorita Juannita Frezza vendégfelléptével.
Másodszor:
Négy menyasszony.
Operett 3 felvonásban. Irták A. Liorat és A. Fontey. Fordította Rajna Ferenc. Zenéjét szerz. P. Lacombe. Személyek:
Pinsonnet Palásby Izidor Kalocsay
Cyclamen Margó Justin Semogyi
Chavassus Boros Anatóle Iványi
Micheline Ledofsky De Porto-Rico Szilágyi
Nini Soltész De Douy Fűrész
Phrasie Fenyessy Mitouffet Giréth
Lisa Aranyossy Briquemolle Mátray
Kezdeté 7 1/2 órákor.

Jegyek a M. kir. Operaház, Nemzeti és Magyar Színház előadására kaphatók és előjegyezhetőek Bárd Ferenc és Testvére műkereskedéseiben Kesuth Lajos utca 4. sz. és Andrássy-ut 42. sz. n., valamint a New-York kávéházban. (Telefon)

FOLIES CAPRICE.

Ma:
„Gobröder Zifferblatt“
Ezt megelőzi:
„Fogat-fogért“
és
Ehebruch oder nicht?
Jászay Mimi
a kintán énekesnő fellépte.
Cigányzene reggelt 5 óráig a pompás téli kertben.

Petánovits
„Metropole-szálloda“
VII. kerület, Kerepesi-ut 58. szám.
Ma nagy hangverseny
Pongrácz Lajos
kolozsvári zenekara által.

Fénykép!
6 drb Mignon 50 kr. 1 drb Kabinet 80 kr.
3 „ Vinit 90 kr. 1 „ kis Makart 60 „
Minden más nagyság a legfinomabb kivételben, a legolcsóbb árak mellett. Vasár- és ünnepon egész nap nyitva és felvételek egész időben is eszközöltetnek.
Rauch Ede fényképezési műterme
Budapest, VIII., József-körut 51.

AZ IBOLYÁHOZ
Dominitz
Hatica
ELŐ- és MŰVIRÁG-TERME.
Budapest, VIII., József-körut 17. sz.
Csokrok és koszorúk a legszebb kivitelben izléseesen és jutányos árban készíttetnek.

Dr. Budai
GYÓGYVÉDELMI
Ápóla, szépséget az arcra, bőrt, elavultja, mátfoltot, szepit, pattanásokat, borsókat és az arcnak bájt és üdeséget ad.
Próbategy 50 fillér, nagy legyél 1.00.
BUDAPEST.
Városi utca 11. sz. gyógyterem
Váci-utca.

Uj Petőfi.
Az első szabad képes Petőfi-kiadás. Telogy, Tull és Neogrady festőművészek 52 rajzzal. Minden rajz egy egész oldalad foglalja el a három színen van művészi módon reprodukálva. A két kötetet dr. Radó Antal rendezte saját árá és látta el jegyzetekkel. A szöveg költészet pontosságú. Dr. Ferenczi Zoltán, a legteljesebb és legjobbj Petőfi-monográfia szerzője, értékes, magvas áttekintést írt az első kötet elé. A könyv papíra fanyteres, finom papír, a nyomás mintaszép, kitűnően olvasható. A művészi kötés, a melyet Petőfi dombermivt aréke díszít, pártját ritkítja. A két kötet ára 10 kor. Kiadja Woodner F. és Fial (Lampel Róbert) és. és kir. u. 21. könyvkereskedés Budapesten, Andrássy-ut 21. Kapható minden könyvkereskedésben.

Magy. kir. Államvasutak.
Hirdetmény.
A magyar kir. Államvasutak igazgatósága nyilvános ajánlati tárgyalást hirdet a legújabb felvételi épület átalakításához és bővítéséhez szükséges építési munkák végrehajtására.
A tervek, a költségvetés, az egységárjegyzék, a szerződési tervezet, az ajánlati minta, a pályázati feltételek, valamint a munkák végrehajtásához köztölt feltételek Budapestben a magyar királyi Államvasutak igazgatóságának magasséptiményi ügyosztályában (VI. Terezkörut 58. szám III. em. 14.) és Szegedben az üzletvezetőség pályafenntartási osztályában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.
Az ajánlatok legkésőbb 1901. március hó 27-én, déli 12 óráig benyújtandók a központi igazgatóság építési főosztályában (Terezkörut 56. II. em. 10.).
Az ajánlatot egy kor, az ajánlat melléklettel ienvenk 30 filléres bélyeggel ellátva és lepecsételve a köztetköz felirattal nyújtandók be. Ajánlat a szegedi felvételi épület átalakítási és bővítési munkára.
Csak az összes munkákra tett ajánlatok fognak figyelembe vétetni.
Az ajánlat benyújtását megelőző napon, vagyis 1901. évi március 26-án, déli 12 óráig 9.800, azaz kilencszáznyolcvan kor. bantpénz teendő le a magy. kir. Államvasutak központi főpénztárában (VI. Andrássy-ut 75. sz.).
Kár készpénzben, akár állami letétre alkalmas értékpapirokban.
A bantpénzről szóló letéjegy az ajánlat hoz nem csatolandó.
Az értékpapírok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számítanak, de névtereken felül számlásba nem vétetnek.
Csak idejekorán beérkezett írásbeli ajánlatok szolgálhatnak a tárgyalás alapjául.
Pósta utján beküldött ajánlatok és bantpénzek térítvényenylel adandók fel.
Budapest, 1901. február hóban.
Az igazgatóság. (Utányomást nem díjazt.)

MOST JELENT MEG

Tornai Gyulának „Európai zsákmány“ és „Tam Tam“ című képe kitűnően sikerült, művészi, heliogravure (fénymetszet) reprodukcióban.
Ára, a magyar iparművészetnek díszére való, divatos keményfa - keretben, fém - díszítéssel egyenként 40 korona.
Részletfizetésre is megszerezhető.
Rendelő-lap.
Alulírott a „Könyves Kálmán“ magyar irodalmi és könyvkereskedési részvénytársaságtól, Budapestben, VIII., Kerepesi-ut 17. szám, ezenel megrendeli a következő képeket a) utánvétellel, b) az alant jegyzett feltételek mellett. Fizetendő Budapestben.
TORNAI: Európai zsákmány. Heliogravure margóval 70x64 cm divatos kemény fakerebten íveg alatt 40 kor. **TORNAI: Tam-Tam.** Heliogravure margóval 70x64 cm. divatos kemény fakerebten íveg alatt 40 kor. Vidékre csomagolással, bérmentesen szállítva darabonként 3 koronával több.
Egy-egy kév után a legkisebb havi részlet 2 korona. Összesen kor. fill-ért 1 kor. filléres részlet fizetésekkel kötelezettsége mellett. A részletfizetésre be nem tartása esetén a részletfizetési kedvezmény megszűnik és a teljes vételár eszedékké válik. Az első részlet a szállításkor utánveendő.
Lakhely és kelet:
Megrendelő aláírása és állása:

Tessék ezt a rendelő-lapot kivágni és b. aláírásával hozzánk beküldeni.
Kívánságra készségeel küldünk képünkrol kis mintát.
„Könyves Kálmán“
magyar irod. és könyvkeresked. részv.-társ.,
Budapest, VIII., Kerepesi-ut 17.

HOTEL „UNION“ SZÁLLODA
Budapest, az Operával szemben, étterem, telefon, villanyvilágítás.
Utazóknak kedvezmények.
Dreher cs. és kir. udv. kamarai szállító
Antal
kőbányai serfőzdeje
ajánlja a legjobb palacksöreit
(eredeti töltés a serfőzdeben), a legolcsóbban megállapított árakon és pontos szállítás mellett.
A szállítás eredeti 25 és 50 üveget tartalmazó ládákban történik bérmentesen házhoz szállítással.
Fűtött üvegekben kapható minden nagyobb üvegezt és fűtőszerekkel.

HAGGENMACHER féle PALACZK-SÖR
PARIS 1900 GRAND PRIX
SZALON-SÖR
ERŐTEJES MALÁTÁS
SÖRFÖZDE SAJÁT TÖLTÉSE.
MAGYARORSZÁG
MEGRENDELÉSI HELY:
VÁROSI IRDAVÁKADÁR-UTCA 5.
VED. JENY.

A hét színházi mősora.

| | Nemzeti színház | M. Kir. Operaház | Vigazínház | Népszínház | Magyar Színház |
|----------------------|---------------------|------------------|---------------------------|--------------------------|------------------|
| Hétfő | Demimonde | Nincs előadás | Ocskay brigadéros | Falu rossza | Négy menyasszony |
| Kedd | A Peleskei nótárius | Aida | Ocskay brigadéros | A modell | Négy menyasszony |
| Szerda | Moritur (elsőszor) | Nincs előadás | Ocskay brigadéros | Cirkusz-élet (elsőszor) | Négy menyasszony |
| Csütörtök | Moritur (másodsor) | Tell Vilmos | Ocskay brigadéros | Cirkusz-élet (másodsor) | Négy menyasszony |
| Péntek | Moritur (harmadsor) | Nincs előadás | Cyrano de Bergerac | Cirkusz-élet (harmadsor) | Négy menyasszony |
| Szombat | Hóféherke | Don Juan | La dame de chez Maxime | Cirkusz-élet | Négy menyasszony |
| d. u. | Bánk bán | | Ocskay brigadéros | Pirosbugyeláris | A postás fiu |
| Vasárnap este | Moritur | Troubadour | Hotel des Libres Échanges | Cirkusz-élet | Négy menyasszony |

Valódi csak ezen bejegyzett védjegygel.
Utánsz miatt ügyeljenek pontosan a **SCHAFFER ROZA** névre.
Szépség gazdagság, szépség hatalom.
Ezt a legnagyobb kincsét elérni egyedül csak **Mme ROSA SCHAFFER.** szorb kir. udv. és kamarai szállító, BECS, I. Graben 14. által feltalált és használt szépségázerkeket sikerült.
Poudre ravissante cs. kir. és kir. udv., minden nőtök ki egyeztetés próbált, márkülözetlen, a bőrt valódi fehérre teszi, csodálatos zománca alatt eltüntet a bőrkülsőket, és a himlőbajokat és anyajegyeket is, elsimítja a ráncokat, összehuzza a rossz keménybőrt által támasztott ilkeségeket, és minden nőreket vakítóvá, Batallá, majdnem átlátszóvá tesz. Ez az egyedüli pudró, melynek használata után mosakodni legeg, a nátkül, hogy szeszszelcs hatása a bőrtől eltűnjen. Egy karton ára 2.50 és 1 fr. evizettedekkel tisztalt, a bőrt ruganyos marad és ránc nélkül és esteendő minden hölgynek kellene használni. Egy tégló 1.00. megörül a bőr üdeségét, erőit és a legkintünbb, biztos határu toldat-ez. Egy üveg 2.50.
A párisi és Londoni 1807. évi nemzetközi kiállításán a nagy aranyéremmel lett kitüntetve.
Mind e szerem csodálatos hatásért teljes kezeséget vállalok. Számtalan közönség és elismerőlevél betekinthető a legmagasabb körből és csak dekreációból nem közlöm őket.
Főirátok: Rosa Schaffer, Bécs, I. Graben 14.
Kapható Budapestben: Török József gyógyszeriárában, Király-utca 12.

Van szerencsém a t. c. közönség becses tudomására hozni, hogy fővárosi raktárom

tavaszi kész férfi-, fiu- és gyermekruhákban

teljes.

Jó hírnevem minden további reklám alól felment.

A szerzett bizalmat továbbra is igazolni fogom.

NEUMANN M. Budapest, IV. ker., Múzeum-körút I. sz.

Képes levelezőlapok
a legkedveltebb budapesti színésznők

brom-erzát kivitelű arc-képével díszítve.

Páratlan szép gyűjtemény. Eddig megjelent 4 sorozat. Egy sorozat 12 darab tartalmaz, ára bormoszt ajánlott küldéssel 1 frt 80 kr. (3 K. 60 fl.).

Az ország beiktatása után külföldi

„Budapesti Napló”

kiadóhivatala

József-körút 19. sz.

Aki mind a négy sorozatot egyszerre hoztatja, az 43 helyett 32 képet kap.

A).

Ábrányiné W. Margit
Blaha Lujza
Felekiné M. Flóra
Gazsi Marika
Gombaszögi Margit
Jaszai Mária
Küry Klára
Ligeti Juliska
Szojyer Honka
Vasquez M. grófnő
Vizvári Marika
Székely Irén.

Nincs ember

ki a

KHINAI

események iránt nem érdeklődnek! Egész Kínát s annak népet ismertető gyönyörű könyv jelent meg a napokban Cholnok Jentől

Sárkányok országa

olm alatt 200 eredeti képpel.

Kapható Köves Béla

könyvkiadóhivatalában

Veszprémben. — Fűzve

10, díszkötésben 13 kor-ért

utánvétel vagy az összeg

beiktatása ellenében.

BERGER-féle GYÓGYÍTÓ KÁTRÁNY-SZAPPAN

tekintélyes orvosok ajánlják, Európa legtöbb államában fénys sikerrel alkalmazták
mindenemű bőrkürités
ellen, nevezetesen idült pikkely-sömör, kozs s elődei kitégek, nyuszajánlú orr-rossaság, övvar, fagydag, hábrzadás, fejr- és szakállkorpa ellen. A Berger-féle kátrányszappan tartalmazza a fakátránnak 40%-át és minden egyéb, a kereskedelemben előforduló kátrányszappanoktól lényegesen különbözik. Csaklások elkerülésé végett határozottan Berger-féle kátrányszappan megrendelése s az ismert védjegyre való figyelmeztetés kéretek. Idült bőrtogégeknek sikerrel alkalmazhatók a kátrány-szappan helyett.

Berger-féle gyógy-kátrány-kézzappan. A gyengébb kátrányszappan az.

ARCBOŐR TISZTÁTLANSÁGAI

előfordulására a gyermekeknek valamennyi fejteltséggel ellen felléimulhatatlan kúritású, mosó és fürdésrappan mindennapi használatú szolgálja.

Berger-féle glicerín-kátrány-szappan

30% glicerín tartalommal és finom illattal. Ára minden fajnak használati utatissal együtt darabonként 35 kr. 6 darab 1 frt 90 kr.

A többi Berger-féle szappanokból különösen kiemelendők: Honozé-szappan s bőr finomítás, Borz-szappan pattanások ellen, carbol-szappan a bőr simítására himbő-helyeknél és mint fertőtlenítő szappan, Berger-féle fonyfűrdő-szappan a fonyfű-pipere-szappan, Berger-féle gyermek-szappan s a sebzé kor részére (25 kr.).

Berger-féle Potrosulfoi-szappan

rezes orr, kúrités, bőrvizkezőség és arvörösség ellen, szepilés-szappan igen hasznos (75 kr.).

Berger-féle kénes tejszappan

mitfresszer és arctisztítósággal ellen. Tannin szappan lábrzadás és hajkúritás ellen.

Berger-féle fogszappan köcsögben

1. sz. rendes fograknak, 2. sz. dohányosoknak. Ára 30 kr., a legjobb fogtisztító szer. A többi Berger-féle szappanok hat illétező utatissal a rőpitörésre. Csak Berger-féle szappanokat kell kérni, miután szemálmán hatástalan utatissatok vannak. Gyár és főraktár:

G. Hell & Comp. Troppau.

Érdemeitellé kitüntetve a nemzetközi gyógyszerkiállításban Bécsben 1889. Budapesten nagyban és kisnyben kapható: **Török József** gyógyszerárában, Király-utca, **Tallmayer és Seitz** gyógyszerárában, Erzsébet-utca, **Dejányi Erzsébet**, **Dejányi Károly**, **Waltersdorfer Pál** Kereskedés, **Wanderer**, **Molnár és Moser**, **Láng Gusztáv**, továbbá a következő gyógyszerárákban: **Bayer A.**, **Fanser M.**, **Faykiz J.**, **dr. Jarmal**, **Petri Ottó**, **dr. Egger**, **Eisendorfer J.** és többi budapesti és Magyarországi egyéb városban levő gyógyszerárákban.

RADEIN savanyuvizforrás és gyógyintézet

HÖHN ES TÁRSAI

Posta-, távirat- és vasutállomás: Radein-fürdő. Van szerencsém tisztelettel jelenteni, hogy a nagyrésztmű községnek köznyelme

Kulyák Ernő asványvízkereskedő urnai

Telefón 53-46. Bpsten, József-körút 9. sz. alatt. Telefón 53-68. savanyuviznek elúrítása céljából raktári létesítetünk, hol viznek mindgyök a legfrissebb állókban kaphatók. Az

eredeti **radeini** savanyukut

utólérhetetlen líhion-nátron tartalma gyógyforrás, hólyag-, vesé-, gyomor-, és húrból bántalmak, de kiváltképpen hólyagbántalmak ellen. Nagy szénsavtartalmu és természetes pezsgése folytán fiatal borral vagy gyümölcsesséppel vegyítve kedvelt itató ital. A

radeini Gizella-forrás

legtisztább érvényes, szénsavdús savanyuviz, mely különösen 6-horral vegyítve igen kedvelt, a mennyiben még közelebb állna után sem fogja meg azt. A

regedei Király-forrás

elismert legjobb minőségű, gasdag nátriontartalmu szénsavdús savanyuviz. Erősen pezsgő asztali itatóital, mely cseedsága és kúritósága folytán általános kedveltséget örvend. A főnti természetes forrásvizet minden használatban levő nagyságu ütegekben szállítja főraktáronk **Kulyák Ernő** ur főosztályunkól, a ki figyelmes és jó kiszolgálásról előre is biztosítja megrendelőinket.

Szamos megrendelést kér kiváló üszellettől a forrásigazgatóságtól.



Több mint 44.000 darab készült.
Emmerich gépgyár és vasöntő
van Gölpen Lensing & von Gimbom
EMMERICH, RHEIN.

92742—900. számhoz.

Arlejtési hirdetmény.

A hatvani áll. polg. iskola felépítése alkalmával teljesítendő: föld-, kőműves-, elhelyező-, kőfaragó-, szobrász-, vas-, ács-, cserépfedő-, bádgos-, burkoló-, padozati-, asztalos-, lakatos-, mázóelő-, üveges-, kárpitos-, szobafestő-, kályhás-, kut-, vízvezeték és csatornaberendezési munkák elkészítése, illetőleg szállítása iránt, a következő feltételek mellett nyilvános arlejtési hirdetnek:

1. Az arlejtésben résztvehetnek mindazon szakértő hazai iparosok vagy vállalkozók, kik ízetlik gyakorlására hatósági engedéllyel bírnak.
2. Ajánlat az összes munkákra, egyes munkacsoportokra, vagy pedig egyenkint külön-külön tehető.

3. A munkákra vonatkozó munkakivonatok, és ajánlati minták vállalkozók rendelkezésére bocsátatnak és kötelesek abba egységáraitak beiktatni, a végösszegeket pedig egy számgjeggyel, mint betűkkel kírni. Csak azon ajánlatok fognak figyelembe vétetni, melyek a kiszolgáltattott eredeti íveken tétetnek.

4. Később érkezett távirati uton küldött vagy pedig utóajánlatok figyelembe nem vétetnek.

5. Az 50 kros bélyeggel ellátott és lepecsételt ajánlatok lekésőbb az

1901. évi április hó 29-én déli 1 óráig

a villás és közoktatásügyi m. kir. ministerium segédhivatali főigazgatójánál (V. Hold-utca 8. sz.) nyújtandók be.

6. A beadott ajánlatok a villás és közoktatásügyi m. kir. ministerium kebelében az 1901. év április hó 30-án déli 11 órakor (V. Vadász-utca 33. III. em. 13.) nyilvánosan felbontatnak.

7. Tartoznak ajánlattevő vállalkozók az általános feltételek 6. §-a szerint, az ajánlati összeg 5 %-nak megfelelő bányapénzt az ott körülírt módokat és kikötéseket melletti a budapesti IX. ker. m. kir. állampénztárnál vagy pedig a hatvani m. kir. adóhivatalnál az ajánlat benyújtása előtt betenni és az erről szóló nyugtát az ajánlathoz csatolni. Az ajánlathoz késszpen, vagy értékpapír bányapénznél nem csatolható.

8. Fenntartja magának a ministerium azon jogot, hogy ajánlattevő vállalkozók közül a jutyonyosság szemelőlő tartása melletti a munka kivitelével és végrehajtásával azt a vállalkozót bizza meg, ki a jól és helyesen készített munkák teljesítése iránt már eleve is legtöbb biztosítékot nyújtani képes.

9. A munkákra vonatkozó általános különleges feltételek és tervek Hercegh Zsigmond és Baumgarten Sándor építészektől (Budapest, VIII. Köztmező-ut 4. sz.) naponta d. u. 4—6 óra között megtekintetők, ugyanott fognak az ajánlati minták és munkakivonatok a jelentkező vállalkozóknak kiszolgáltattni.

Budapesten, 1901. évi március hó 12-én.

A vall. és közoktatásügyi m. kir. ministeriumtól.

A legkellemebb, legkúritóbb és nélkülözhetetlen fogtisztító-szer



1 tubus 60 fillér. (30 kr.) Mindenütt kapható.

Törvényesen védett HAZAI gyártmány.

Egyedül készítő és főszéktőlűdési raktár:

Schwartz illatszergyára.

Gözerőre berendezett hygien. kosmet. laboratórium, magyar elsőrendű finom pipere-szappangyár.

Bpest, VII., Damjanich-utca 28.

Gyári raktár és főkúrit: TEMESVÁROTT.

T. c.

A tőzsde helyzete, mire már ismételtlen utaltam, jelentékenyen javult és a politikai, különösen azonban a kamatláb-viszonyok rendkívül kedvező alakulásával további fokozott ár-emelkedésekre nagy esélyeket nyújtanak.

A legközelebb Ausztriában kibocsátandó nagy beruházási kölcsön nemcsak a bankoknak, hanem az összes iparágaknak fog jelentékeny hasznára válni és általános üzleti fellendülés teljes bizonyossággal várható.

Rendkívül alkalmasnak találok tehát a jelenlegi időpontot értékpapírok vételére és kívánatra kész vagyok azon papirokat megjelölni, melyek úgy tőkebefektetésül, mint spekulációra leginkább ajánlhatók.

Tőzsdemegbizásokat legelőnyösebben eszközöl és felvilágosítást a leglelkiesmeretesebben nyújt

FUCHS H. váltóháza
Budapest, IV., Keoskeméti-utca 1.

Szigoruan szabott árak! LUKÁCS GYULA

Saját készítményű férfi és fiu ruha-áruház

Felöltő 8 frt és följebb
Gentry-felöltő 12 „ és „
Raglan 16 „ és „
Férfi-öltöny 12 „ és „
Férfi nadrág 4 „ és „
Piquet- és divatszövet-mellények 2.50 és följebb.

Mértékzerinti megrendelések jutányos áron eszközöltenek.

Hölgyek titkára.

Hár! táncadó és levelező tekintettel az életminden viszonyára, Szociális Levélintézet, leírólást szabványokkal és fogymódványintézetekkel, Arany ványvannu látkában, vászonba köve, ára 1 kor. 60 fill. Az öszeg díjazás beiktatása esedő bormosztva küldetük meg. Megrendelést Lampel Rábert (Wollaner F. és Fial) os. 6. ktr. útvari könyvkereskedésben, Andrássy-út 21. sz.

Bérmertve

küld a rég fennálló áruház
LESSNER D., Bécs
minden megrendelést 10 koronától feljebb.

Ujdonságok az 1901. évadra:

I. sorozat: Egyszerű és mintázott divatos 40 fillértől 2 K.-ig, minden divatos színben. **gyapjuszövet.**

II. sorozat: sima divatos **kammgarnszövetek.**

Homespun és sevtot-szövetek 170-től 380 koronáig, minden divatos színben.

Nyerselyem 170-től 475-ig.

Legdivatosabb mintázott **Selyemszövetek** 136-tól 360 K.-ig minden div. színben.

Legdivatosabb finom, csíkos **Selyemszövetek** 220-tól 420 K.-ig a legjobb div. színekben.

Legdivatosabb selyemszövetek **Chiné-selyemszövetek** 510-től 15 koronáig.

Fekete és fehér, sima és mintázott selyemszövetek a legjobb kivitelben.

Minta-megrendeléseknél kérem pontosan megadni, hogy melyik szövetből és milyen árban kívánatik a minta, hogy a valódit lehessen küldeni.

III. sorozat: Csikozott legújabb 2-30 K.-tól 4-90 K.-ig minden divatos színben. **divatos szövetek.**

IV. sorozat: egyszerű és mintázott div. kammgarnszövetek **gyapjuszövetek.**

Homespunok stb. 420 koronától 9 koronáig és feljebb, minden divatos színben.

MOSÓSZÖVETEK minden nemből:

vózszerű, sima és csíkos mosószövet (smokingkosztümökhöz a legnagyobb választékban).

Divatos **Levantine** 42 fillértől 90 fillérig.

Divatos **Battist** 92 fillértől 160 koronáig.

Divatos a **jour-Battist** csak fehér 40 fillértől 140 korig.

Fehér, himzett **svájci battist** 120 kortól 420 korig.

Divatos **atlas-satin** 72 fillértől 136 koronáig.

Fehér, legdivatosabb **piké** 75 fillértől 240 koronáig.

Divatos **Zefirek** 48 fillértől 175 koronáig.

Divatos **mosóelyem** 230 koronától 420 koronáig.

Voile imprimé tiszta gyapju, 120 kortól 170 koronáig.

Minták és képes árjegyzék ingyen és bérmertve.

Áruház LESSNER D., Bécs

VI., Mariahilferstrasse 81-83. sz.

Tessék az árakat és minőséget összehasonlítani.

Bőr, viaszkosvászon és Linoleum
különlegességek
GYÁRI RAKTÁRA

NEUMAYER LIPÓT
BUDAPEST.
FŐUTLET: VI. VÁCI-KÖRTÉ
MAGYAR UTCA 14. SZÁM ALATT

LINOLEUM SZÖNYEG-RAKTÁR

LINOLEUM
az egészségügyileg legjobbak elismert legolcsóbb és legtartósabb padlófedés, pormentes, neszfogó, ruganyos, hasadék mentes és tartósabb, mint bármely más padlózat.

Nelkülönözhetetlen, felülmúlhatatlan, hatása csaliszhatatlan!

Világcikk. Kivitel minden országba.
CHIEF-OFFICE 48. BRIXTON-ROAD. LONDON S. W.
A legmegbízhatóbb, legjobb s az egész világon híres és keresett háziaszer a

Thierry A. gyógyszerész balzsama

Felülmúlhatatlan mindenféle mell, tüdő, máj, gyomor s általában belek bajok ellen. Különleg alkalmas a legkisebbek

seb-balzsam.

Csak akkor valódi, ha a minden művelt államban beajstromozott, zsidó szintű apaca-vedjegygyel és a záró token cég-jelelssel van ellátva. Évi termelés kimutathatólag 6 millió palack.

Thierry A. centifolia-kenőcse

(nyervezett cenda-ir), sebeknél felülmúlhatatlan szívó és gyógyító hatás. Az operációkat többnyire feleslegessé teszi. E cenda-irral egy régi 14 éves, gyógyíthatatlannak tartott centifolia, újabbban pedig egy 22 éves, súlyos rákosított baj gyógyult. Antiseptikus hatása, gyorsan enyhítőleg és csillapítólag hat, rövid időn belül teljes gyógyulást eredményez minden nemnél granulációnál és sebeknél. Továbbá gyorsan lágyító és szelídítő és biztosan megszünteti a még olyan mélyre behatolt legyeket. Egy téglai bérmertve 1 koronra 50 fillér, csak kérszámra elküldöm. Nagyobb rendeléseknél olosb. Kimutatható évi termelés 100,000 téglai.

Mindkét háziaszerrel egész levlélár. Kiváló eredeti bizonyítványok állanak rendelkezésre a világ minden országából. Utánajutóknak óvatoknál kell és szigorúan figyelni a helyesen bejelölt és azonos cég-jelelssel: **Apothekes von Schutzengel von A. Thierry.** Ahol rákérülök, semmi ne legyen megdöbbentő rábeszélés állítólag hasonló értékű, de valójában értéktelen készítmények megvásárlására, hanem rendeljen közvetlenül az alábbi címre:

Apotheker A. THIERRY'S FABRIK in Pregrada, bei Rohitsch-Sauerbrunn.
(Az esztrák hivatalnok-egylet szállítója.) (Contractor of the War-Office and the Admiralty, London.)
Kapható Budapesten: Török József, Dr. Egger Leo és J. gyógyszerüzében.

A legolcsóbb szabott árak!

Wolf Jakob
férfi- és fiuruha nagyáruháza
Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 22.
(a Kereskedelmi Bank mellett.)

Saját készítményű

| | | |
|--------------------------------------------------------------|----|-------------------|
| Tavaszi és nyári divatöltönyök a legdivatosabban elkosztitva | 12 | forinttól feljebb |
| Pelöltők | 12 | " |
| Jaquet és Fer. Józ. öltönyök | 25 | " |
| Ulszterek | 15 | " |
| Raglan | 20 | " |
| Tavaszi és nyári nadrágok | 4 | " |
| A legdiv. selyem-mellény különlegességek | 4 | " |

Legnagyobb választék valódi angol, francia és heni szövetekben. — Mérték szerinti megrendelések 24 óra alatt pontosan eszközöltetnek.

A legolcsóbb szabott árak!

„Guzi”-kenőcs.

Készen nyilvánosan 1 évi írásbeli jóváallat vállalko el minden vádrolt cipőért, melyet „Guzi”-kenőccsel naponta egyszer bekennel, mislalt a bőr elszáradt az idő előtt ki van zárva. 1 téglai 40 kr. — Mindenk, ki cipőit kárm szert be, 1 téglai Guzi-kenőcsöt eszt kap ingyen. — Vidéki megrendelés esetén 20 kr. postaköltséggel jár, nem megfellelőket visszatesszek és eszennel költsézem magam a pénzt visszakadni.

Férfi víx sima cipő erős kitéll. kenőccsel ... 8.—
Férfi víx betétes cipő, erős talp, elegáns 8.20
Férfi víx fűrésű cipő, gavalier forma ... 3.50
Divatos berna v. sárga bagaria fűrésű cipő 4.—
Sárga lak fűrésű v. cuqos cipő, elegáns ... 4.—
Legfinomabb „box káll” bőv. fűrésű v. gom-bos cipő, elegáns francia szabás 4.—
Mértékben elegáns, ha a járástap hársnyában egy papírralap rajzolattik. Kéje több száz ábrával ellátott árjegyzékem, melyet ingyen és bérmertve küldök. — Tiszteltelt!

AGULÁR DÁVID FIA BUDAPEST,
Deák-tér és Királyi u. sarok

Titkos betegségek ellen

25 év, részben katonasorostól (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvos tapasztalatai után legolcsóbbban ajánlható

DR. KAJDAGSY,
v. es. és k. ezredorvos.

Electrotherapiai rendelő intézete
Budapest, Váci-körté 4. sz. 1. em.
A legálhanyagoltabb betegségek, legkülönbözőbb hughyólyabajoknak, bujakóros sebeket, szifilist, az éberfőtésítés utóbjait

Elgyengült férfierőt
az orvosi világ által legjobban olyannyra felkarolt és hatásban pártán sikerő

Electro-Massage
vagy **Psychrophor**

Által, magómléseket, nőknél fehérfelyűt befecskendezés nélkül, a legkisebb börtbetegségeket, valamint ifjúkori bűnök következtében beállott ideg és ennek utókövetkezményeképp létrejött hátrányosabbakat gyógyít a legújabb gyógy-módot szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel.

Rendel: délelőtt 9 órától 4 óráig; este 7—8 óráig. Nőknek egy mint férfiaknak külön be és kijárat. Külön vésőtermek.

Levelekre díjtalanul eszmal választottak; eszt leg gyógyszerokról is gondokodva lesz.

Fontos sérvbajásoknak.
SENZACIÓTALÁLMÁNY

Egy magyar találmány sem lett oly általános, jónak elismertve, mint a Pollitzer által feltalált és az éir. szab. gummi-kötés. Esz szérvtől eszt-nyel a többi sérvtől felolt a következők: 1. nem gyakori kellenetien nyomást. 2. Ugy éjtel, mint papppal körbátó. 3. A pállást oly mértékben emlínek a sérves, hogy a sérvtől teljesen eloltik és így a sérvtől megszabadulnak. 4. A biztonságát és feljálásával pedig a sérvtől leozsása meg van gátolva. Célserűsége nem egy bol-és külföldi orvosi tekintély ismereti el. Használatosságát bizonyítja továbbá azon számos kórosít és hársnyitásoknak, mely a világ minden tájáról (Német, orosz, francia, olasz, toók-orosz, Amerika, India stb.) hoztak bekerült, s melyek a l. rovónknak mindenkor rendelkezésre állanak.

Célserűsége mellett az árak mértékkel.

Egyedüli ára 7 és 10 frt. Kötészet 10 és 12 frt.

Gyermekeknek a félvél alább.

Rendelőnk a test bőrére követő esztérőreket, továbbá, hogy a vevő job, bal, vagy mindkétoldára.

Nagy rákér továbbá valódi angol és francia esztérő sérvtőlben, beakóll, köllőkötő, brigator, mindennemű műfeszekendő, görösharagya, hársnymentő, lezpara, agybelet, hirtelleges és minden esztékbe végt cikkekben.

Egyedüli képviselővel valódi angol és francia

GUMMI-különlegességekben.

Postal megköltségek, rendeléseket pontosan és titoktartás mellett legkondosabban utárral esztérő!

POLLITZER MÓR és FIA
es. és kir. szabad. orthopédiai kötszerészek
Budapest, Deák Ferenc-utca 10. — Alapították 1856
ÁNYRUYEKZÉK kivánata sárt borítékban bérmertve küldem.
E a címre úgy érkel becsék. 17



M E S E.

Tubus, Burkus, meg a majom.

Tubus egy lusta, hazudozó vén agár volt, Burkus meg egy fiatal, ostoba juhászkutya.

Tubus benn az ámbituson, egy luha pokrócon szokott nyújtózni, Burkus meg csak az ámbitus ajtaja előtt, a jó meleg, ragyogó porban heverészett és innen hallgatta nagy putá fejével a Tubus hazudozásait.

Hogy: milyen hőstetteket vitt ő véghez, amikor még a gazdája is, meg ő is fiatalok voltak s együtt jártak el vadászni. Hogy: egyszerre három nyulat kergetett a gazdája elé, még pedig úgy, hogy körbe futott a nyulak előtt s ezek se előre, se hátra nem tudtak előle szabadulni.

Burkus ostobácska volt szegény s mindent elhitt, a hitvány Tubus meg boldog volt, hogy valakit lóvá tehetett és egyre hazudozott Burkusnak. Némelykor oda jött hozzájuk Kajetán, a majom is s ő is hallgatta az agár meséit, hogy hogyan fogott ő egyszer egy rókát.

— Hát — mesélte az agár — lélekszakadva elfutok a róka barlangja előtt s a róka sógorának hangját utánozva a kiáltom: a fűredi bíró kutjába beleesett egy sajt! Haja, haj! milyen sajt az! Csupa vaj, csupa tej és olyan nagy, mint egy malomkerék! A rókának se kellett több! En futok a hosszabb uton, ő a rövidebben, s mire oda érek, éppen helyezkedik el a róka a vödörben, hogy leereszkedjék a kutba. En nem szólok semmit, csak beleharapok a róka nyakába, oszt' elharapom a torkát...

Kajetán meg Burkus szájátva hallgatták a vén hazudozót, ez meg ásitott egy verset s újra kezdte:

— Az volt csak az élet! Lónyeringés, vadásztűlök volt a muzsikám s tejbé-vajba fűrésztöltő a gazdám.

Kajetán megcsóválta a fejét.

— Ez az élet nem is neked való, Tubus, Te, aki harchoz és diesőséghez szoktál s most úgy ülsz itt, mint a kilencedikszáz felmelegített káposzta a fazékban. Ez nem járja. En, ha neked volnék, itt hagynám ezt az aszalt-szilva gazdát s nekivágnék a világnak.

— Haj, haj! — ásitozott Tubus, — öreg vagyok, pajtás, öreg.

— Eh, mit öreg! Még mindig úgy tudsz futni, mint a kilőtt nyíl, hát azt mondom neked, pajtás, hogy álljunk tovább innét. En is unom itt ezt a pipogya életet, mert érzem magamban, hogy nagy dolgokra születtem, hisz annyi az eszem, hogy kölcsön is adhatnék belőle. Hát nem igaz-e, Tubus koma?

— Hát 'iszén igaz — felelte Tubus immelámmal — csak az a baj, hogy lelkesedsz, katogsz-pattogsz, mint a fővő kása és mégis minden dolgodnak az a vége, hogy semmit se csináltál. Hát tudod koma, hogy ne essék zokan a szavam, ez a te eszed csak olyan — majom ész.

— Na, — pattogott megsértődve a majom — a puskaport se az agarak találják fel!

— Ej — csitította őket Burkus — csak ne veszekedjétek. — Mind a ketten nagyon okosak vagytok s csak arra kérek benneteket, hogy ha el fogtok innen menni, hát engem is vigyetek el magatokkal. En leszek a szolgátok.

— A biz' jó lesz — mondta a majom — majd ha elfáradok, rajtad fogok lovagolni. Hát rajta, Tubus, induljunk!

Az agár nagy ásitozások között lassan felemelkedett a fekvőhelyéről s Burkus is feltápáskodott és azt mondta:

— Talán mégis illenék a gazdáink kezét bucsuzólul megnyalni?

Az agár gondolkodott, hogy igazán illenék-e, de a hálátlan természetű majom közbeszólt:

— Ugyan ne komédiázzatok! Mind a ketten megszolgáltátok ezt a hitvány kis eledelt, amit kaptatok. Te Tubus vadásztál, te meg Burkus ugattál érte. Hát előre!

Es elindult a három jó madár. Mentek, mentek előre és mindig előre, amerre az orruk állt és sok-sok menés után egyszer egy nagy folyóvízhez értek.

Már nagyon éhesek voltak s amint szétnéztek nagy szimatolással a víz partján, egyszer csak Burkus elkialtja magát:

— Halló! Oda nézettek, egy nagy darab konc vár a víz partján!

— Az ám, — örvendezett Tubus, de a majom rájuk kiáltott:

— Ne bolonduljatok meg, nem látjátok, hogy benn a vízben meg egy tiszterre olyan nagy konc van? Az után ugrunk be. Jertek csak utánam!

Beugrott a három okos a vízbe és csak usznak-usznak, kerülgetik, kergetik a koncot, de mindhiába, mert azt ugyan itéletnapig sem tudták volna megfogni.

A három okos egymásra néz nagy csodálkozva s a legbutább, de legbecsületesebb közöttük, a juhászkutya, egyszer csak megszólal:

— Kajetán, tudod hogy mi ez a nagy darab konc a vízben?

— Hallgass! — mordult fel dühösen a majom — hogynye tudnám.

— En is! sohajtott az agár. A parton maradt kis koncnak a nagy árnyéka.

Nagy szomoruan kiustak aztán a vízből s éhesen és fáradtan lefeküdtek a pusztá földre s az agár addig sóhajtozott az ő jó puha pokróca után, míg a majom jól oldalba lökve, el nem hallgattatta.

Másnap reggel azt mondja a majom:

— Most pedig elmegyünk egy erdőbe, ahol sok mindenféle állat lakik s ott én felesapok a mindentudó doktornak. Gyógyítok, pörösködöm, kuruzsolok, szóval, ami kitelik tőlem, mindenhez hozzáfogok. Majd meglátjátok, hogy milyen parádicsomi életünk lesz!

Elindultak ezután s meg sem álltak, míg egy nagy erdőbe nem értek. Itt pedig hamarosan csináltak galyakból házat, Kajetán kerített valahonét egy darab deszkát s nagy ákom-bákom betükkel rápingálta a deszkára: „Kajetán, a tudós majom.“

Mikor aztán minden kész volt, a majom be-

ült a házba, egy nagy pápaszemet az orrára tett, fogott egy könyvet s tette magát, hogy se hall, se lát a könyvén kívül egyebet.

Egyszer csak kopognak az ajtaján.

— Tessék! — kiáltott ki Kajetán, mire ki nyílt az ajtó és egy felkötött állu, savanyu pófajú bagoly lépett be.

— Mi tetszik? — kérdezte Kajetán fontoskodó arccal, mire a bagoly előadta, hogy már két hét óta majd megbolondul, úgy fáj a foga; kéri szépen tehát a tudós nagyságos majom urat, hogy segítse az ő baján.

— Hm, hm — rázogatta a fejét Kajetán — ez baj, nagy baj. Hanem majd segítünk rajta. Tessék csak szépen hazamenni, aztán otthon vegyen a szájába vizet, üljön fel a forró tűzhely tetejére s addig üljön ott, amíg a szájában fel nem fő a víz. Ettől bizonyosan meggyógyul.

Hálálkodott a bagoly nagybá s hazafelé tartva minden ismeréséhez bekukkant elmondani, hogy micsoda tudós doktor lakik az ő erdőjükben!

Nosza neki, egyéb se kellett az ügyes-bajos állatoknak; nyomban elmentek a tudós majomhoz és ki-ki előadta a maga baját.

Egy öreg ordas-farkas a miatt jött tanácsért, hogy: hogyan lehetne ő okosabb a rókánál? — Mert úgy áll a dolog, — mondta a farkas — hogy nagy téli szokott lenni erre mifelénk s a huncut róka mind elkaparintja az orrom elől az ennilót. Hát már most mit tegyen egy szegény öreg farkas, kérem alászan?

Csak gondolkodik, gondolkodik Kajetán s egyszer csak eszébe jut a Tubus meséje s mondja aztán nagy büszkén:

— Egy szegény öreg farkas azt tegye, hogy: lélekszakadva fusson el a róka barlangja előtt és kiáltja el magát, a fűredi bíró kutjába beleesett egy nagy sajt!... Több mint bizonyos, hogy a róka fűrgőbb lévén, hamarabb ér a bíró udvarára s ha egyszer leereszkedett a róka a kutba, akkor dudát csinálhat a bőréből.

Elsíetett nagy vigan a farkas s minden nagyon jól sikerült volna, ha a számár farkas nem siet olyan nagyon. De a vén ordas esze nélkül loholt s mire a kuthoz ért, úgy elfáradt, hogy azt sem tudta, hová ül le s hamarosan beléteppent a vödörbe s ott szépen — elaludt.

Jött aztán a róka, sunyin, ravaszul, fogta a vödört, leeresztette a kutba és zsupsz, a farkast csak negyed napra találták meg az atyafiai holtan a kutban.

Na, nagy haragra lobbantak erre a farkasok a tanácsadó majom iránt s nosza neki, felfegyverkezve karókkal, dorongokkal, csörtetve rohantak a Kajetán doktor házára.

Amint így rohannak, egyszer csak találkoznak egy sereg repülőbagollyal.

— Hova, hova bagoly komaék? — kérdik a farkasok.

— Megyünk a mindentudó doktornak ki-vájni a szemét.

— Nohát akkor együtt mehetünk, mert mi meg az oldalbordáját akarjuk betörni. Különbön mit vétett kelmeteknek?

A szurtos királyfi.

— REGÉNY —

Az ifjuság számára írta:

(12)

KABOS EDE.

Kuhinka Gyuri úgy elkapta a kezét, mintha már le is harapták volna az ujját. Mukkanni se mert s hiába volt olyan sötét a Szunyog-utca, az ő szeme előtt tüzes karikák kergetőztek, mintha csupa világító szunyog volna, amelyik csipkedi, égeti, marja az ő arcát, egész testét. Sírni szeretett volna legjobban, de nem mert.

Végre Viki így szólt a levegőben reszkető Kuhinka Gyurihoz:

— Megtudtam Gyuri, hogy te bérelted fel azt a gonosz embert, aki Loneit az esőesatornába mártogatta. Igaz-e?

Kuhinka Gyuri hazudni akart. Fogvacogva mondta:

— Nem igaz.

— Ne hazudjál Gyuri, mert a csatornába mártalak. Még egyszer kérdezem, igaz-e?

— Igaz! — nyögte most már Kuhinka Gyuri.

A kovácsinas nagyot ütött a Gyuri hátába, a többi inas azt mondta: pftuj, te cudar! — de Viki intett az inasoknak, hogy ne bántsák. Csak folytatta nyugodtan:

— Megérdemelned, hogy követ kössünk a lábadra s úgy dobjunk a csatornába, mert nem érdemli az ilyen gonoszlelkű gavallérocska, hogy a föld tovább epelje a hátán. De én nem akarok a te jó szüleidnek olyan bánatot okozni, mint te okoztál a szegény Lonei nagypapjának. Csak azt akarom, hogy térden állva kérj bocsánatot Román Kázmér bácsitól is, meg Loneitól is. Megteszed? Kuhinka Gyuri nem felelt. Az inasok fel-

dobták a levegőbe, mint valami labdát, megint elkapták s elülről kezdték.

— No, megjött-e már a hangod? — Kérdezte a lihegő Gyuritől Viki.

— Megjött, hangzott a nyöszörgő felelet.

— És térden állva fogsz bocsánatot kérni a cudarságodért?

— Még ma? — kérdezte Gyuri.

— Holnap reggel. Most nem engedem, hogy a beteg Loneikét zavarod. De holnap reggel meglátogatod Román Kázmér bácsit, megvallod neki, hogy te vagy az oka Lonei betegségének s aztán térden állva kéred, hogy engedjen a Lonei ágya elé borulni, mert nem lehet addig nyugtód, míg Lonei meg nem bocsájott. Így lesz?

Gyorsan, lihego válaszólt Kuhinka Gyuri:

— Holnap bocsánatot kérek!

Az inasok közbévagtak, hogy Vikit figyelmeztessék:

— Ha mi most hazaengedjük az urfit, úgy megesal, mint a pinty.

— Ne féljétek, jegyezte meg Viki. Holnap reggelig jó helyre teszszük, ahonnan nem szabadul a mi segítségünk nélkül. S ha akkor is megpróbálna esalni, el tudjuk mi csipni még egyszer is. Igaz-e fiuk?

Az inasok ott tartották a válluk fölött Kuhinka Gyurit s úgy szóltak fel hozzá:

— Bizony elesipünk.

— Nohát, nevetett magában meglepődve Bors Viki. Most pedig — szólt — előre, fiuk!

S megindult a különös menet. Husz inas, kettős sorban, szóltalan, csendesen haladt a sötét utcákon keresztül, melyeken most már egy lélek se járt. A menet közepén, mintha a levegőben szállna, látszott Kuhinka Gyuri, akit a két legéresebb inas, a kovács és a lakatos tartott a válla fölött. Most reszketett csak igazán, mert el se tudta képzelni, hová viszik éjszakára az inasok. És attól a jelenettől is előre fázott, mikor majd holnap reggel oda kell állnia az öreg katona elé

a vallomással. Nem csuda hát, hogy még ebben a langyos, édes éjszakai levegőben is nagyon reszketett Kuhinka Gyuri.

A menet élén haladt Viki s az inasok néman, szóltalanul követék. Most fordult be az ő utcájukba s csakhamar megállt az öreg katona háza előtt. Zajtalanul nyitotta ki a kaput és intett az inasoknak, hogy lábujjhegyen osonjanak be az udvarra. Kuhinka Gyurinak külön odasugta:

— Egy kukkot se, Gyuri, mert különben jaj neked!

Mikor aztán mind benn voltak az udvaron, Viki megfogta Kuhinka Gyurit, aki alig tudott a lábán állni s odavezette a galambduchoz, melyhez az egyik inas Viki parancsára létrát támasztott.

— Menj fel a galambducba, te szelíd galambocská! Ha egy kissé összehuzod magad, elég jól elférsz a dűcben s reggelig még alhatsz is, ha ugyan aludni hágy a lelkiismereted. De a létrát, pajtás, elszedjük alólad s majd csak reggel kapod vissza, hogy lejöhess bocsánatot kérni.

Kuhinka Gyuri sirt, könyörgött, hogy már ezentul jó fiu lesz, csak a dűcbe ne ültessék. De Viki nem engedett. Érezte, hogy nem szép dolog, amit művel, de hát az szép volt talán, amit Kuhinka Gyuri művelt a szegény ártatlan Loneival? Már sajnálta egy kicsit Gyurit, de mikor eszébe jutott Lonei, aki lábzan, betegen nyöszörög és siránkozik, megkeményedett a szíve. Ah, meg kell büntetni az olyan lelketlen urfit, aki egy ártatlan, édes gyermek kinjaiban gyönyörködni tudott.

— Föl a dűcba! — parancsolt rá Kuhinka Gyurira.

Az reszketve, elfojtott zokogás közben mászótt fel a létrán s csakugyan elhelyezkedett az üres galambducben. Az inasok pedig elkapták a létrát s most már Kuhinka Gyuri ott volt a levegőben, galambok magas éjjeli szállásán.

— Megölte az orvosságával az egyik testvérünket.

— Nekünk meg a nagyapánkat — mondták a farkasok — hanem hát közösen majd elhuzzuk mi az ő kelme nótáját!

Es azt bizony el is huzzták. Az egész tudóstársaságot úgy elagyabugyálták, hogy mire kiértek az erdőből, még a tulajdon édesanyjuk sem ismert volna rájuk. A majomnak kiűtötték egy fogát, az agarat megsántították, Burkut összehéptették a vert sereg sótlanul ballagott előre. Egyik sem mondta a másiknak, hogy hova tart, de azért mindegyik az elhagyott otthon felé tartott.

Otthon is részeseültek egy kis alapos elpáholásban, hanem nem is kíváncsított többé egyik sem ki a világra. Sőt az agár nem hazudozott többé, e helyett mogorván feküdt az ámbituson és ha nagyon meguntta magát, legyeket fogott.

Burkus meg hűségesen őrizte a házat, csak a majomnak voltak még néha nagyratörő vágyai, de menten elhallgatott velük, amint az agár csüfölgő dörmögéssel megszólalt:

— Jobb volna, ha a kiűtött fogadat növesztened meg, mindentudó doktor!

Luz Torka.

KÜLÖNFÉLÉK.

Vártalak.

Vártalak...

Kimondhatatlan sóvár epedéssel
Néztem a napfényes sugárzó utra,
Honnán ragyogó árnyad felmerül...
Vártam, mikor tűnik fel valahára
Egyszínű selyem kis napernyőd,
Feszülő vitorlájá vágyaimnak,
Mely virágos sajkád utamba hajtja...

Vártalak...

Mondhatatlan gyönyörrel és reménnyel,
Hogy egymás mellett elmehessünk,
Mikor tavaszi nap ragyog az égen,
Válthassunk egy-két szót sietve
Es egó tekintetünk forrón összenézzen.
... S elment mellettem annyi asszony
S reám mosolygott minden szép leányka,
Csak te nem jöttél...
Csak téged vártalak hiába...

Vártalak...

sokáig... sokáig...
S multak a percek és az órák...
Lassanként csöndes lett az utca,
Valami metsző zord fuvallat
Csapott a homlokomba,
Felnéztem a magasba... eltűnt már a napfény,
Nedves hamuszín felhők
Gomolyogtak az égen...
S én kimondhatatlan szomorúsággal
Csüggedten hazatértem.

Veszelei Károly.

Szerelem.

Gond, nyomor elszáll, míg szilaj hévvel
Karcus derekad átölelem,
Mig a szívünkben sír, zokog, lázong,
Tombol, viharzik a szerelem.

Míg ez a forró éjszaka lángol,
S csökölöm selymes hajfonatod! —
Meghalok én még ezen az éjen,
Ezen az éjen még meghalok!

Herzeg János.

A divat hóvirágai.

Az első tavaszi napsugár hízelve megöiró-gatta arconkat, előbukkant az első hóvirág és ibolya fejeckéje, s egyszermind megjött a szép asszonyok, leányok öröme: a tavaszi divat postája is. Elárasztotta a divatpiacot tömérék újdonsággal, szébbnél-szebb szövet és kalapmintákkal — csupa szín, pompa és művészet minden!

Az ideai ruhaszövetek teljesen különleges izlésiek és fényűző voltuknál fogva arra vannak hivatva hogy káprázatos tolettek készüljenek belőle. Szövésük lágy, omlatag, minden keménységtől ment. S ez a selymekre nézve is áll. A ropogós, keményen megálló selymek, melyekkel szépanyaink oly büszkén megdicsekedtek, neveltségessé váltak ma, a könnyed lebegés és hízegő simulás napjaiban.

Nagyon divatos lesz ez idén a foulard. De ez, valamint a tafota is nagy változáson ment át, végtelen puhává alakult. S ez nélkülözhetlen kelléke is az ideai divatszöveteknek, tekintve a még mindig divatos tölcésraljakat. Azok ugyanis most is fent szorosan a csipőhöz simulnak, míg lent dus ráncokba szélesednek. Többnyire kerek fodorban is végződnek, melynek varrását teljesen takarják a különféle fodor- és egyéb diszek. Sok ruhán ezek a diszek a derékig feljutnak, hol nagy gonddal egyesítve lesznek a derék díszével. Így — bár az aj és derék két teljesen különálló részt képez — az egész mégis az egybe-szabott princeesse-ruha benyomását teszi.

A könnyű japonaise-selymek és festett crépe de Chine-szövetek elbájoló mintákban mutatkoznak be. Világos alapon fantasztikus viráglüzekek fonódnak egymásba. Láttunk egy renaissance mintájú bársonyt, mely páratlan volt a maga nemében.

A tavaszi ruhák — kevés kivétellel — szürke szövetből készülnek. Ezek mellett azonban szinte elmaradhatlan a különféle színű pasztell ruha. A párisi nő most — ibolyanyiláskor — nagy előszeretettel választja az ibolyakék különféle árnyalatait. Természetesen a kalapok díszét is csaknem kizárólag ibolyacsokrok adják. Sárga csipkével élénkítve nagyon kedvesek lesznek a fehér és ivoir nyári ruhák. Versenyruhákul a színes bélesű, áttört fekete tafota-ruhát jelölük.

Szépek és előkelően hatnak a könnyű ruhákra most sűrűn alkalmazott, ódon zsánerű csipke-inkrustá-

ciók. Láttuk őket szeszélyes, lebegő ruhaszegélyek, bolero-diszek és derékbetétek ezer alakjában.

A bolero továbbra is nagy kedveltségnek fogynak örvendeni. E kecses viseletől nőink nem tudnak megválni. A hát többnyire feszes derekat mutat s csak elől csucosodik ki a hegyes boleróban. A nagyon rövid példányokhoz egy, az előbbi években már ismert övet viselnek. Alkalmazásához két egyén szükséges és legalább öt méter, három ujnyi széles szalag. Ennek egyik végét erős tüvel a derekunkra tűzük, aztán lassan forgunk a saját tengelyünk körül, amíg a szalag — amelynek másik végét a segítő-társunk tartja — a kívánt magasságban derekunk köré csavarodik. Némi ügyességgel így a karcsúságot hatatosan kiemelő övet nyerünk.

A nap esőjára és a szél fuvallata tudvalevőleg sohasem oly veszélyes arcbőrünkre nézve, mint tavasszal. Azért a párisi nő nagy fénytűzést fejt ki a fátályokban. Legalább két példányt tart állandóan készletben: egy feketét és egy fehéret. Ha esetleg rossz színből van, reggeli sétánál, színházból és vacsorákról hazajövet mindig könnyű fátályosövet borít az arcára. Az elegáns hölgyek azonban nem elégszenek meg a szokott, sablonosan pontozott mintákkal. Szeszélyesen elszórt virágok, kalászok borítják e drága fátálykülönlegességeket, az alattuk rejtődő arccsokkáknak is szeszélyes, sajátos jeletet kölcsönözve.

És még egy nagyon üdvös és kívánatos újítást fogadtunk el a szép párisi nő: hadat üzent a szépség-szerekeknek. Ma már nem külső, muló hatású szerekek teszi bársonyossá és üdvösé az arcbőrt, hanem rendszeres gyógyóddal és kezeléssel. Ha megmondjuk, mely sokféleképpen károsították meg nőink egészségét és józisést a nagyon is szokásossá vált, gyakran erőszakos, szépség-szerek, örömmel kell üdvözlőnünk és ajánlanunk ezen üdvös újítást. És a franciák jót állnak érte, hogy helyes kezelés mellett agg koráig minden nő megőrizheti arcán az ifjuság tavaszi rózsáit és ráncatlan irriszségét.

Igaz, egyet még elfeledtem! Illatszert persze csak egy létezik a mostani hónapokra: az ibolyaillat. Hiszen a ruhaszínrel és kalapdíszrel egymásbaolvadva tökéletesé teszi azt az illuziót, hogy egy bájos nő alakjában a tavasz e kedves hirnöke áll előttünk!

Igy hát beszámolnunk volna az átlagos divatról. A ruhák részletes leírásával legközelebb szolgálnok, mert addig már visszaérkezett Párisból divatpostalaink legbuzgóbbja, Pertik Béla, a Monaszterly és Kuzmik-cég főnöke. Ő mesés újdonságokat ígér a tavaszi tolettek terén.

s. b.

† Az alázatos Haynau. Herendi József most megjelent könyvében, amely a Jász-Kun kerületeknek a függetlenségi harcban való részvételéről szól, Haynau egy érdekes kiadatlan levelét közli. Meglepő ebben a levélben az alázatos hang, amelyre Haynaut senkise tartotta képesnek. A levél egy gyámitézetéről szól.

— Hajnabban előzők érted — sugta fel hozzá Viki, azzal az inasok élén kismopolgott az utcára.

Akkor ment arra az öreg Kuhinka, a Gyuri apja. Látta a sok inast, de semmi rosszra sem gondolt. De úgy kell lenni, hogy Gyuri meglátta a ducból az édes apját, mert messzire hallatszott egyszerre a Kuhinka Gyuri sikoltása:

— Édes apám, fogja el azokat a fiukat, mert ide dugták a galambducba.

Az öreg Kuhinka megállt és figyelt.

— Édes apám, én vagyok, a galambducban vagyok, — sikoltott újra Kuhinka Gyuri.

Viki látta, hogy az inasok futva menekülnek, látta, hogy az öreg Kuhinka berohan a Lonciék udvarára, látta, hogy a mogorva házban is mozogni kezdenek. Ebben a pillanatban érezte, hogy mégis rosszul eszeledett, mert ha Kuhinka Gyuri kegyetlen volt, neki nem lett volna szabad éppen olyan kegyetlennek lenni. Érezte, hogy megzavarta az öreg katoná nyugodalmát s még tán haragudni is fog rá, hogy a beteg Lonci mellől ilyen lármával csalta ki. Érezte, hogy a szüleinek is bánatot okozott. S mindennekfölött önmaga előtt szégyeltes magát, hogy azt az incifineit, nyápie gavallérocskát egész sereg inassal ijesztette meg. Mintha ő maga nem lett volna elég az urfnak. Valami kábulságot érzett.

Az inasok már mind elmenekültek, egymaga állott a sötét utcában. A Lonciék oldaláról hangokat hallott: az öreg Kuhinka ijedt szavát, a Gyuri fenyegetését, az öreg katoná haragos morgását.

Román Kázmér akkor mondta éppen:

— Egyik rosszabb a másiknál... Csupa suhanc...

Viki lehorgasztotta a fejét s szomorúan botorkált ki a langyos, homályos éjszakába. El volt szánya, hogy sohasem jön többé vissza, nyakába veszi a világot...

(Folytatása következik.)

REGÉNY.

Cine mintye.

— REGÉNY. —

Irta: DÓZSA ENDRE.

(2)

Nappal aztán Éliás, ha vendégei nem voltak, házról-házra járt. Itt eloltani a még pislogó zsurátnokot, ott kiszabadítani vagy gondozni a hátrahagyott háziállatokat, elrakogatni biztos helyre a megmentett vagy visszamaradt értékeket vagy ingóságokat, magyarnál, rónál és románánál egyaránt. Mikor aztán esteledett, felment az ősi kuriába, odalopozott az épen maradt egyik üvegablak mellé s átszellemülten, csaknem boldogan nézte, amint a kis penészvirág verejtékeze, az ember feletti munka fáradságától hordta a jeves vizet, osztotta a tépést, kötötte a sebeket a hevenyszett ágyakon vergődő harcosoknak. E halvány, vértelen, de tünémenyszerien szép leány, amint a rendelkezésére adott két eszelődlánnyal járt-kelt a sebesültek között, semmit sem különbözött a balzsamosztó, mesebeli tündéréktől. Olyan kevés volt rajta földi és olyan sok a földöntuli, hogy az egész lány egy szerető női szív önmagát emésző ködfátyolképekként látszott.

— Hol vagy, Éliás? — hallatszott egy harásny kiáltás a koresma előtt.

— Itt vagyok, uram! — kiáltott lélekszakadt futásban Éliás, s pár perc alatt a koresmaajtóban termett.

Fiatalkossuth-huszártiszt állott az ajtóban, mögötte egy pár székely huszár.

Eliásnak úgy tetszett, hogy káprázik a szeme, ernyőt csinált szeme elé kezéből, hogy

jobban lássa a jövevényt. A jövevény azonban megölelte az öreget. Szinte recsegett, amind odaszorította izmos mellkasára.

— No Éliás bácsi! ne esodálkozz nagyon, hogy hazajöttem pár órára. Nem megyek oda fel, ugyanis tudom, hogy mindenem fel van prédálva. Nálad is itthon vagyok. Meghálunk itt a padokon, jó szívvel látsz, egy-e?

— Oh, nagy jó uram, Miklós urfi! — sóhajtott fel az öreg Elia, megismerve Galambodi Miklóst, az ősi kuriá rég nem látott fiatal tulajdonosát.

— De hát Olmütz? a császárhuszár-erzed? a szép bárókisasszonyka?

— Mind végre van annak... a császár lemondott. A császárnak nincs huszára és a huszárnak nincs császára. Más gazdánk van már, egy szépséges, de ezer sobtól vérző asszony: Hungária és egy ideál szép érintetlen leány: a Szabadság. A császártól csak a kárját hoztam el, hogy segítsem odaláítani a vérző asszonyt és az érintetlen lányt közé, a magyar királyt.

— De a fényes karrier... a partie?...

— Holnap reggel a Gedeon ügyei elé megyünk, annak tüze nem elég fényes karrier? Es a partie? Az olmützi ellenséges falak között egy kis penészvirág! Ki tudja, hova hányja veti ez a zivatár... Eh! adj bort, vagy pálinkát huszáraimnak! Nekem ez a mesterségem, de ezeknek futni kell...

— Adok uram azonnal... vacsora is lesz... úgy is lesz... minden lesz, az én jó Miklós urfimnak a huszárait is ellátom — mormolt az öreg Elia, benyitván a belső szobába.

Onnan aztán finomabb italokkal jött vissza. Palackba huzott borokkal, régi törköly és szilvapálinkával csakugy villogtak az üvegek, mikor az asztalra letette.

— Üljetek le fiuk, — rendelkezett Galambodi Miklós — lássatok hozzá... jószívvel adják és ingyen adják.

hímzések, ruházati és lakberendezési cikkek, fazekas- és kosáron-munkák stb. bemutatásával.) Előadó: Nyéreg László országgyűlési képviselő.

A Budapest-Erzsébetvárosi Bank mint szövetkezet ma délelőtti tartotta VI-ik rendes közgyűlést Ehlrich G. Gusztáv elnöke mellett. Az igazgatósági jelentés szerint az elmúlt esztendő rossz gazdasági viszonyai dacára az eredmény nem maradt vissza az előző év eredményétől. A takarékbetéti állomány 840.995 K. 81 fillérre rug. Az évi mérleg szerint a tiszta nyereség a múlt évről áthozott 3390 K. 24 fillérrel 65.275 K. 96 fillérre rug. Ebből az intézeti tartalékalapnak 110.000 koronára való kiegészítéséhez 12.749 koronát fordítottak és így a közgyűlés rendelkezésére 52.526 korona 96 fillér maradt. Osztalékra esik 35.000 korona, vagyis az alapítóké 7%-a, a jövő év számlájára pedig 3554 korona 16 fillért vittek át. A közgyűlés a jelentést tudomásul vette, a dílmmentvnyt megadta és Ehlrich G. Gusztáv vezérigazgatónak, valamint az igazgatóságnak is köszönetet szavazott. Végül a választásokat ejtették meg a következőképpen: igazgatósági tagok lettek: Ehlrich G. Gusztáv, Löwy Adolf, Paulheim József, Popper Mór, Schwart Simon, Stadler Károly, Walla József; felügyelő bizottsági tagok: Pósa Kálmán, Haldek Ignác, Knutzen Frigyes, Paksy Béla, Sopronyi Dezso, Szabó János; ezenkívül a választmányba tizenöt tagot választottak.

Bosnyák vasutak. A Bosnyák-Hercegovinai Államvasutak 1901. január 1-jétől január 31-ikéig 57.083 személyt, 57.956 tonna árut szállított. Ezért bevett 436.005 koronát (1900-ban 4478 korona) február 1-jétől február 28-ikéig 52.652 személyt, 57.507 tonna árut szállított. Ezért bevett 417.802 koronát, (1900-ban — 32.277 korona). Az összes személyszállítás 109.735, az áruk összege 115.463 tonna, az összes bevétel 853.807 korona, ami az elmúlt évvel szemben 36.755 korona többletet jelent.

Az Anker élet- és járadékbiztosító-társaságnál (Magyarországi vezérképviselet: Budapest, VI., Deák-ter, „Anker-udvar”) 1901. februárban benyújtottak 968 ajánlatot 4.813.860 korona biztosított összegre és kiállítottak 849 kötvényt 4.227.787 korona összegre. A betöltött díjak összege 1.657.606 korona, a kifizetett károké 184.529 korona. A jan.—febr. havi időszak alatt benyújtottak 1941 ajánlatot 9.886.479 koronára és kiállítottak 1782 kötvényt 8.919.176 koronára. Díjakért bevett 3.800.263 korona. A károkért kifizettek 404.638 koronát. — A haláleseti biztosítókorról az A osztaletkértvny szerint a nyeményszalék az 1899. évben az évi díj 25%-át tette. A vegyes- és takarékpénztári biztosításnál B osztaletkértvny szerint az összes befizetett díjak 3%-át fizették ki nyeményszalék gyanánt. A társaság vagyona 1899. december 31-ikén 134 millió korona. Biztosítási állomány 500 millió korona. Eddigi kifizetések összege 221 millió korona.

Hajóindítások. A Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság a rendes hajóaratokat Baja és Apatin között március 18-ikán a következő menetrend szerint indítja meg: Felfelé: Indulás Apatinból 3 óra 50 perc reggel. Indulás Mohácsról 8 óra 05 perc d. e. Erkezés Baján 10 óra 15 perc d. e. Letele: Indulás Baján 1 órakor d. u. Indulás Mohács 3 óra 20 p. d. u. Erkezés Apatin 6 óra 20 perc este. A gőzös csütörtök kivételével naponként közlekedik.

Szesszárak. A kontingens nyersszesz ára Budapesten pénzben 42.—, áruban 42.50 korona, Bécsben 40.80, illetve 41.20 korona.

Budapesti sertés-konsumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székcs-íóvárosi sertés-konsumvásár árjegyzése 1901. évi március 16. Készlet 710 darab. Erkezett 955 darab. Összesen 1665 darab. Eladatot 1111 darab. Maradt 554 darab. Napi árak: 120—180 kilogramm sulyban 84—90 koronáig, 220—280 kilogramm sulyban 86—92 koronáig, 320—380 klg. sulyban 84—92 K.-ig. Öreg nehéz páronkint 400—500 kilós 76—84 koronáig. Malac 64—84 kgrig 66—74 korona. A vásár élénk volt.

A budapesti gabonátözsde.

Budapest, március 16.

A buzaüzlet ma kedvező hangulatban nyílt meg. Waggonárak 2 1/2 fillérrel, hajórakományok 5 fillérrel magasabbak. A forgalom 32,000 métermázsát tett, szilárd irányzat mellett. Rozs javult.

Eladatot:

Buza. Tiszavideki: 1100 mm. 78 k. 8 K. 10 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 07 1/2 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 05 f., 200 mm. 79 k. 7 K. 97 1/2 f., 1750 mm. 78-5 k. 8 K. 07 1/2 f., 100 mm. 78-5 k. 8 K. f., 100 mm. 78-5 k. 7 K. 95 f. 350 mm. 78 k. 7 K. 95 f., 1300 mm. 78 k. 8 K. 80 f., 200 mm. 78 k. 7 K. 95 f., 600 mm. 78 k. 7 K. 90 f., 200 mm. 77-3 k. 7 K. 90 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 85 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 90 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 85 f. 100 mm. 77 k. 7 K. 90 f. 800 mm. 76 k. 7 K. 87 1/2 f.

Pestvidéki: 500 mm. 79-5 k. 8 K. 15 f., 600 mm. 77-3 k. 7 K. 90 f., 400 mm. 78 k. 7 K. 80 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 80 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 80 f., 200 mm. 77 k. 7 K. 80 f. 100 mm. 77 k. 7 K. 80 f., 800 mm. 77-6 k. 7 K. 80 f., 100 mm. 77-5 k. 7 K. 75 f., 150 mm. 77 k. 7 K. 70 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 40 f., úszkös, 100 mm. 77 k. 7 K. 45 f., hibás,

100 mm. 76-5 k. 7 K. 30 f., úszkös, 200 mm. 74-5 k. 7 K. 70 f. Makói: 3000 mm. 79 k. 8 K. 15 f. Szarvasi: 5000 mm. 78 k. 8 K. 05 f. Fehérmegyei: 200 mm. 78-5 k. 8 K. 05 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 95 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 65 f. Szt.-Tamási: 3600 mm. 77-4 k. 7 K. 77 1/2 f. Zentai: 4000 mm. 74-7 k. 7 K. 75 f. Erdélyi: 300 mm. 77 k. 7 K. 75 f., 2300 mm. 77 k. 7 K. 85 f. Bántási: 2000 mm. 76-8 k. 7 K. 75 f. Raktári: 1200 mm. 76 k. 17 K. 60 f., 700 mm. 78 k. 7 K. 95 f., 800 mm. 77-8 k. 7 K. 95 f., 450 mm. 77-4 k. 7 K. 95 f.

Mind három hónapra. Rozs: 200 mm. 7 K. 45 f., 100 mm. 7 K. 45 f., 100 mm. 7 K. 45 f., 150 mm. 7 K. 45 f. 100 mm. 7 K. 40 f. Arpa: 100 mm. 6 K. 50 f. Zab: 160 mm. 6 K. 45 f.

Készpénzfizetés mellett. A kászárú hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktözsde szokásai szerint, készpénzben 50 kilogrammonkint. — A minőség hektoliterenkint és kilogrammonkint.

Table with columns: B u z a, Kiló, K.-10, K.-12, K.-10, K.-12. Rows include Tiszavideki, Fehérmegyei, Pestvidéki, Bántási, Bácskai.

Table with columns: Egyéb gabonafélék, Kiló, K.-10, K.-12. Rows include Rozs, Arpa, Zab, Tengeri, Repce, Káposzta.

A határidőztvnyét folyamán a következő kötések történtek: Buza áprilisra . . . 7.66-7.65-7.67-7.65-7.67 Buza októberre . . . 7.73-7.71-7.70. Rozs áprilisra . . . 7.52 Rozs októberre . . . 6.71-6.72 Zab áprilisra . . . 6.30-6.32-6.33 Tengeri májusra . . . 5.26-5.25-5.27-5.25-5.26 Tengeri júliusra . . . 5.37-5.36-5.38 Repce augusztusra . . .

Déli egy órakor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén: Buza áprilisra . . . 7.66 pénz 7.67 áru Buza októberre . . . 7.69 " 7.70 " Rozs áprilisra . . . 7.54 " 7.55 " Rozs októberre . . . 6.70 " 6.71 " Zab áprilisra . . . 6.35 " 6.36 " Tengeri májusra . . . 5.25 " 5.26 " Tengeri júliusra . . . 5.36 " 5.37 " Repce augusztusra . . . 12.50 " 12.60 "

Délután fél 5 órakor zárul: Buza áprilisra . . . 7.68-7.69 Buza 1901. októberre . . . 7.76-7.77 Rozs áprilisra . . . 7.55-7.56 Rozs októberre . . . 6.70-6.72 Zab 1901. áprilisra . . . 6.35-6.38 Tengeri májusra . . . 5.25-5.27 Tengeri júliusra . . . 5.36-5.37 Repce augusztusra . . . 12.50-12.60

A budapesti értéktözsde.

A mai előtözsde irányzata is igen szilárd volt, mire okul a szilárd külföldi tőzsdék szolgálták. Felette jó vélemények gyakorol az osztrák beipoltika kedvező alakulása s a kilátások nagy osztrák közmunkákra. Így könnyen érthető, hogy az egymással vetelkedő megbízási és fedezési vételek óriási hausse-irányzatot eredményeznek. A mai emelkedés főleg osztrák hitelekben jutott kifejezésre, míg a többi vezető-érték némileg el volt hanyagolva, bár azok szilárdságához sem térhet szó. A helyi piac tartott volt, de mérsékelt érdeklődést igényelt, előnyben csupán rimamurányi részvények részesedtek, jóval magasabb árfolyam mellett. A déli tőzsde kezdetben némileg elcsendesedett, de később a magas külföldi taxációk hatására igen megszilárdult, nagy üzlet mellett. A valuták és ércváltók szilárdak. Az előtözsde szilárd. Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 724.—=727.50. Osztrák hitelrészvény 712.75=717.75. Államvasut részvény 694.50=697.25. Jelzálogbank 466.50=467.—. Rimamurányi vasutú 520.—=523.—. Városi villamos 300.—. Közúti vasut 613.50=619.—. Salgótarjáni 618.50 korona.

A déli tőzsde igen kedvező. Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 725.25=726.75. Osztrák hitelrészvény 713.75=716.—. Államvasutak 694.—=695.—. Jelzálogbank 463.50=466.—. Leszámitoló bank 455.50=456.—. Rimamurányi vasutú 618.50=620.—. Déli vasut 101.—=102.—. Közúti vasut 617.—=618.— korona. Forgalmok került: Koronajárék 92.90=93.30. Hazai takarékpénztár 159.—=159.50. Salgótarjáni 61.9.—=62.0.—. Ujlaki 175.—=180.—. Adria 465.—=468.—. Városi vasut 299.25=301.— korona. Utótözsde. A 4 órai zárlikor maradt: Osztrák hitelrészvény 718.75. Magyar hitelrészvény 728.75. Leszámitoló bank részvény 459.—. Rimamurányi vasutú részvény 525.50. Osztrák-Magyar államvasut 694.75. Közúti vasut részvény 617.50. Városi villamos vasut részvény 299.— korona.

A budapesti terménytözsde.

A terményüzletben a szezonzerű hangulatnak megfelelően alakult az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: lucerna magyar 43.—=48.— korona, vörös aprószemű 43.—=48.— korona, vörös erdélyi korona, vörös bántási korona, középszemű 52.—=55.— korona, nagyszemű 56.—=63.— korona. Disznózsír: budapesti: 56.50=56.— korona, vidéki korona. Tabbaszalonna: légszárazított vidéki korona, városi 4 darabos 45.50=46.— korona, 3 darabos 48.—=48.50 korona, lüstit korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 15.—=15.25 korona 120 darabos korona, 100 darabos 18.—=16.25 korona, 85 darabos 17.—=17.25 korona, azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 14.25=14.50 korona. 100 darabos 15.25=15.50 korona, 85 darabos 16.—=16.50 korona. Szilvaiz: szlavóniai 19.25=19.50 korona, szerbiai 18.—=18.50 korona, azonnal való szállításra.

A bécsi értéktözsde.

Az előtözsden javult az irányzat, tekintettel kedvezőbb politikai hírekre. Déli tőzsdén szilárd maradt az irányzat. Zárul csendes, de szilárd.

Bécs, március 16. (Magyar értékek szárlata) 4%-os aranyjárdék 117.85. Tisza- és szegedi kölcsön sorsjegy 144.50. Magyar vasuti kölcsön ezüstben 100.35. Magyar keleti vasuti állami kötvény 116.60. Magyar eszámítók-és pénzváltóbank 452.—. Rimamurányi vasutú részvény 522.—. Magyar koronajárdék 92.85. 4%-os Magyar földterem. kötvény 92.30. Magyar hitelbank részvény 726.—. Magyar nyeméreny kölcsön sorsjegy 172.60. Kassa-oderbergi vasuti részvény 358.—. Magyar kereskedelmi bank 2530. Magyar cukoripar 1960.

Bécs, március 16. (Osztrák értékek szárlata) 4 2/2%-os papírjárdék 98.30. 4%-os osztr. aranyjárdék 117.70. 1860-os sorsjegy 141.50. Osztrák hitelsorsjegy 399.—. Angol-osztrák bank 134.75. Bécsi bankesylet 505.—. Osztrák-magyar bank 1679.—. Déli vasut 101.—. Dunagőzhajózási részvény 838.—. Dohányrészvény 207.—. Császár- és királyi arany 11.33. Német bankváltók 117.47. 4 2/2%-os ezüst járadék 98.20. Osztrák koronajárdék 97.90. 1864-iki sorsjegy 205.—. Osztrák hitelintézet részvény 214.50. Unionbank 573.—. Osztrák Länderbank 430.50. Osztrák-magyar államvasut 693.—. Elbavölgyi vasut 127.50. Alpezi bányarészvény 475.70. 20 frank. arany 190.8. Londoni váltóár 240.35. Bécsi Tramway Litt B. 282.—. Bécsi Tramway Litt A. 286.—. Lipót kobó —.—. Az irányzat tartott.

Külföldi értéktözsde.

Berlin, március 16. (Tőzsdés tudósítás). A mai tőzsde-forgalom hétegyi realizációk miatt nyomott volt és az üzlet pangott. A második tőzsdésárban kissé javult a hangulat. Bankok gyöngyűltek, ellenben kohó részvények kissé javultak, különösen a Laura-kohó részvények. Egyébként az árfolyamok nem igen változtak. Zárul után a készpénzpiac szilárd volt, ugyancsak a belföldi 3 1/2 és 3%-os kölcsönök. Magánleszámitolási kamatbál 3/8%-ig. Berlin, március 16. (Zárulati) 4 2/2%-os papírjárdék 98.75. 4%-os osztrák aranyjárdék 100.30. Elbavölgyi vasut —.—. Magyar koronajárdék 93.75. Osztrák-magyar államvasut 148.25. Kassa-oderbergi vasut —.—. Bécsi váltóár 85.95. Magyar vasut beruházási kölcsön 102.50. Alpezi bányarészvény —.—. Discont-Commandit 187.25. Altalanos villamosági Edison 204.—. Geisenkirchen 175.10. Laura-kohó 206.—. 4 2/2%-os ezüstjárdék 98.25. 4%-os magyar aranyjárdék 99.30. Osztrák hitelrészvény 224.60. Déli vasut 24.40. Károlyi Lajos vasut —.—. Orosz bankesylet 216.15. 4%-os új orosz kölcsön 96.10. Török dohányrészvény —.—. Olasz járadék 95.90. Magyar hitelbank —.—. Dynamit Trust 162.50. Harpeni 170.20. Az irányzat szilárdult. Frankfurt, március 16. (Zárulati) 4 2/2%-os papírjárdék 98.40. 4%-os osztrák aranyjárdék 100.40. Magyar koronajárdék 93.30. Osztrák-magyar bank 120.10. Déli vasut 24.40. Elbavölgyi vasut 127.50. Londoni váltóár 204.03. Bécsi bankesylet 127.—. Villamos részvény —.—. 3%-os magyar aranykölcsön —.—. 4 2/2%-os ezüstjárdék 98.30. 4%-os magyar aranyjárdék 99.20. Osztrák hitelrészvény 224.75. Osztrák-magyar államvasut 148.40. Eszaki nyugati vasut 119.—. Bécsi váltóár 849.75. Párisi váltóár 31.10. Unio bank —.—. Alpezi bányarészvény 237.—. Az irányzat nyugodt. Hamburg, március 16. (Zárulati) 4 2/2%-os ezüstjárdék 98.25. 1860. sorsjegy 142.—. Déli vasut 24.40. 4%-os osztrák aranyjárdék 100.25. Osztrák hitelrészvény 224.60. Osztrák-magyar államvasut 148.30. Olasz járadék 95.75. 4%-os Magyar aranyjárdék 99.10. Az irányzat szilárd. Paris, március 16. (Zárulati) Osztrák-magyar Államvasut 746.—. 4%-os osztrák aranyjárdék 101.30. Osztrák Länderbank —.—. 3%-os francia járadék 101.50. Ottomanbank 649.—. 3 1/2%-os francia járadék 102.92. Alpezi bányarészvény —.—.

TELEFON 478.

TELEFON 478

To The English Clothing Company

Az ANGOL RUHA-TÁRSASÁG-hoz

KOCH TESTVÉREK

Elsőrangú férfi- és gyermekruha-áruház.

Kivonat a férfi- és fiu-ruhák árjegyzékéből.

- Dívtos felöltők**
minden elgondolható színben 8 frttól.
- RAGLAN,**
dívtos ujjas és zsebszá-
bással 12 frttól.
- ULSTER**
legjobb felöltő 14 frttól.
- NADRÁG**
angol cheviotból 4 frt.
- Fiu-felöltők**
minden faconban 7 frttól.
- Fiu-öltöny,**
dívtos szabás 8 frttól.
- Kerékpár-öltöny**
7 frttól.
- Kamgarn-öltöny**
10 frttól.

A legolcsóbb szabott ár minden darabon látható.

Kivonat a gyermek-ruha-árjegyzékéből.

- Tavaszi felöltő**
rövid alakra 5 frttól.
- Izléses gyermek costüm**
3 frttól.
- Egyes rövid fiu-nadrág**
1 frttól.
- Diszes costüm**
dupla gallérral 5 frttól.
- Iskola-öltöny**
4 frttól.
- Fiu-öltöny**
rövid nadrággal, 7 frttól.
- Gyermek-Havelock**
5 forint.

A legolcsóbb szabott ár minden darabon látható.

IV. ker. Károly-körut

26.

földszint és első emelet (Rostély-utca sarokház)

Megnyilt tegnap.

A n. é. vevőközönségnek oly nagy előnyöket nyújtunk el nem ért versenyképességünk, valamint legelőnyösebb kiszolgálásunk által, hogy már a legcsekélyebb bevásárlásnál is készpénz takarítható meg.

Külön szakszerű mérték-osztály.

Óriási szövet-raktár (méterenkénti eladás).

1271/901. számhoz.

Árlejtési hirdetmény.

Kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur 5 nagyméltóságának folyó évi március hó 8-án 13698/901. sz. a. kelt rendelete alapján az alulrott m. kir. országos posta- és távirdagazdászati hivatal a „magyar korona országai területén fennálló távirda- és távbeszélő-hivatalok névsora” című segédkönyv előállítására ezenel árlejtést hirdet a következő feltételek mellett:

1. Nevezett segédkönyv 5000 példányban az előbbi kiadásnak megfelelő alakban, nagyságban félméremény kötésben szállítandó.
2. A segédkönyv terjedelme a 18 1/2 ivre terjedő előbbi kiadásával körülbelül egyenlő lesz.
3. Előállításához az előbbi kiadáshoz használt papírnak megfelelő s csakis hazai gyártmányú papír használható, melyen az előállító gyár viznyomatú védjegyének is rajta kell lennie; e védjegy a gyár megnevezésével bejelentendő.
4. A pályázni kívánók fennnevezett gazdasági hivatalnál az előbbi kiadás segédkönyvet megtekintethetik, s ott a még esetleg szükséges felvilágosítást is megkaphatják.
5. A pályázók ajánlataikban tüzetesen és részletesen mutassák ki, hogy 5000 példány kivonmátása, teleértve a papírt és a szedést ivenként mennyibe fog kerülni.
6. Mibe kerül a felzés ivenként és mennyi számmittak a borítékért 1000 példányonként.
7. Az egykoronás bélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételt borításban

„Ajánlat a távirda- és távbeszélő névsor előállítására”

Felirással

folyó évi március hó 28-ika, déli 12 órájáig az országos posta- és távirdagazdászati-hivatalhoz (IX. ker. Gyáli-ut) küldendők, hol azok nyomban fel fognak bontatni és olvastatni, mely alkalommal ajánlattevők vagy megbízottjaik jelen lehetnek.

7. Kereskedelemügyi miniszter ur fenntartja magának, hogy az ajánlatok közül, tekintet nélkül az ajánlott árak összegére, szabadon választszon. Budapest, 1901. március hó 13-án.

M. kir. országos posta- és távirda-gazdászati-hivatal.

A nekünk bemutatott számtalan megbízható hitelen közzétartott folytán ezen negyedkiadását óta fennálló rendelő-intézetet a legelőnyösebben ajánlható.

Rendelő-intézet Budapest, Andrássy-ut 21. az Opera mellett.

TITKOS BETEGSÉGEKET

hugyvesfolyásokat és sebeket, az önfertőztetés utó-
bujait, az elgyengült férfero, magömlések, a bujakor
utókövetkezményeit, nőknél feherfolyást, bármenny-
nyire létezik is, valamint mindazon női betegsége-
ket, melyeknek a magtalanlág egyik főokója és
borbetegégeket gyogyit uj gyógyszerrel, biztos
sikerrel, gyorsan és alaposan

Dr. Garai Antal

orvos, sebész, szemész- és szülész-tudor, volt
osasz. kir. oszt. főorvos.

RENDEL: naponta d. e. 10 óráig egész délután 4 óráig,
este 7 óráig 8 óráig.

Díjazott levelekre legnagyobb figyelemmel válaszoltattik és
gyógyaszerkei is gondoskodva lesz.

Nőknek külön váróterem.

Ugyanott megjelent és a szerzője: Dr. GARAI ANTAL-
nál megrendelhető NÉPSZERŰ UTMUTATÓ (már a
15-ik kiadásban megjelent) a nemü betegségek és ezek
kezelési módjairól részletesen írt könyv, volt ára 2 frt 50
kr., most csak 90 kr. A könyv jól becsomagolva lesz
eküldve, 1 frt beklüldése mellett bármennyre vagy 90 kr.
utánvét mellett.

Legszebb Legjobb Legolcsóbb PAP-ian PAP-ian PAP-ian



| | | |
|--------------------------------|------------------------------|------|
| 1 össebajtható vaságy 2 db | 1 női szőtröny ágybetét | 1 m |
| 1 kivethető matraccal — 10.- | 1 lenggeriffi matrac | 5.- |
| 1 rouge paplan — 1.50 | 1 ágytete | 5.- |
| 1 „ — prima — 2.50 | 1 kőszőny | 12.- |
| 1 „ — cachmir paplan — 3.40 | 1 ablak kőpör függöny | 3.- |
| 1 „ — satin — 3.80 | 1 „ — tunis — 1.50 | |
| 1 „ — silas cachmir — 4.80 | 1 „ — gyapju — 4.50 | |
| 1 „ — seym silas paplan — 8.50 | 2 nagy, 1 osztalértő bútor | 5.00 |
| 1 fedras seym aul. papl. 12.50 | 2 „ 1 „ gyapju 12.- | |
| 1 jó vázson paplan lepedő 2.- | 1 nagy szőszőnyeg — 2.50 | |
| 1 „ — szőny — 1.90 | 1 „ — — — 1.50 | |
| 1 „ — kárpitok pókora 2.50 | 1 „ — — — 0.85 | |
| 1 „ — gyapju — 3.50 | 1 taposny ágytelke — 1.50 | |
| 1 jó löpököré — 1.60 | 1 mir. jó futószőnyeg — 4.00 | |
| 1 toll pókora — 4.60 | 1 „ — miniatott — 75 | |
| 1 szőp fall szőnyeg — 7.50 | | |

GICHNER JÁNOS

paplan, matrac, és kárpitosáru gyáros, szőnyeg, függöny, vas-
butor stb. nagy raktára

Budapest, VII., Erzsébet-körut 20.
Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki meg-
rendelések pontosan eszközöltenek, nem lesz árak kicserél-
tek, vagy a pénz visszadák.

FERNOLANDY

élpő-fénymáz, a világ legjobb fénymáza, gyorsan mélyfelete fényt ad és a bőr
tartósságát fentartja.

Alapítattott 1832-ben. Gyári raktár: Bécs, I. Schulerstrasse 21. Kapható mindenütt.
Raktár Budapestben, V. Lipót-körut 24. sz.

Olasó operák

zongorára 2 kézre.

- Auber, Porfeli néma — 1.80
- „ Körtves és lakatos 1.80
- Beethoven, Fidelio — 1.80
- „ Egymout — 1.80
- Bellini, Norma — 2.40
- „ Alvaáró — 1.80
- „ Puritana — 1.80
- Boieldieu, Fehér nő — 1.80
- Donizetti, Lucia — 1.80
- „ Lucrécia — 1.80
- „ Erred leánya — 1.80
- Flotov, Márta — 3.00
- „ Stradella — 3.00
- Hallévy, Zsidónő — 3.00
- „ Alvaáró — 2.40
- Haydn, Teremtés — 1.80
- „ A nagy évszak — 1.80
- Herold, Zampa — 2.40
- Kroutzer, Granadai éji
szélke — 1.80
- Léitz, Császár és ésa — 2.40
- „ Fegyverkövés — 2.40
- „ Vagorzó — 2.40
- Mendelsohn, Szentivánéji
álom — 1.80
- Meyerbeer, Ördög Róbert 3.00
- „ Hugonották — 4.80
- „ Próféta — 4.80
- „ Afrikai nő — 3.00
- Mozart, Don Juan — 2.40
- „ Figaró lakodalmá 1.80
- „ Titus — 1.80
- „ Varkasvölgy — 1.80
- Nicolai, Winesori vig nők 1.80
- Rossini, Sevillai borbély — 1.80
- Schumann, Faust — 3.00
- Verdi, Ripoleto — 4.80
- „ Tóvendi nő — 4.80
- „ Trovatore — 4.80
- Weber, Búvá vadász — 1.80
- „ Oberon — 1.80
- „ Freciosa — 1.80

HONI IPAR!
Minden darab saját
műhelyben készül.

Feltétlen
legelőnyösebben
vásárolhatók

Férfi és Gyermek Ruhák

Platschek Vilmos

elismerett elsőrangú férfiszabó-üzle-
tében,

Budapest, Károly-körut
(Központi városháza.)

Mértékszerinti
megrendelésekhez
óriási szövetraktár a
bel- és külföld legdi-
vatosabb és legfin-
mabb szövetből.

TAVASZI UJDONSÁGOK 1901.

Csakis szigorú szabott árak mellett.



**Kevés gond!
 !Kevés aggodalom!**

nyugtalanítja az embert, ha a

Budapesti Naplóra előfizet, mert

nagy megnagyvást szerez az a tudat, hogy **2000 koronára**

van biztosítva baleset ellen mindaddig, míg előfizetése érvényben van.

A Budapesti Napló minden előfizetőjét

ingyen biztosítja baleset ellen

halál esetén **2000 korona erejét, rokkantság esetén 2000 kor. erejét. A biztosítás egész költségét a Budapesti Napló kiadóhivatala fedezi.**

Mindenki annyi időre van ingyen biztosítva, amennyi időre előfizet. A biztosítást a manheimi biztosító-társaság magyarországi vezérképviseletége végzi. Minden előfizető, régi és új egyaránt, egy mint a következő jogérvényes biztosítási kötvényt kap:

Manheimi biztosító-társaság Manheimban.

Magyarországi vezérképviseletőség Budapest, VI., Kemény-utca 10.

Alapítók: Nyolc millió márká. Erre befizető: Két millió márká. Tartalék alap: Két millió márká. A részvényesek váltóiban a még be nem fizetett részvényőke felelősen.

Balesetbiztosítási kötvény.

A Manheimi biztosító-társaság biztosít jelen kötvény által, a tulajdonosi általános feltételek mellett,

T. urnak
 urnóknak

(lakóhely).....

(a név sajtóüzemig borírandó) mint a Budapesti Napló előfizetőjének az önállóan esetére: Kétféle korona összeg, a munkaképességének életfogytiglani elvesztése (teljes rokkantság) esetére: Kétféle korona összeg, vagy a baleset mérvének megfelelő összeg. A biztosítás csak arra az időre érvényes, melyre az előfizetési díj lefizetett. — A biztosítás kezdődik az előfizetési díj postára adását, vagy kifejtését követő déli 12 órakor és végződik az előfizetés lejártá után való napon déli 12 órakor.

Manheimi biztosító-társaság magyarországi vezérképviseletőség Budapest.

Fényes, igazgató.

Előfizetési árak: egész évre 28 korona (14 frt), fél évre 14 korona (7 frt), negyed évre 7 korona (3 frt 50 kr.), egy hónapra 2 kor. 40 fillér (1 frt 20 kr.).

Az előfizetési összegnek a

„Budapesti Napló”

kiadóhivatalában József-kürt 18. küldendő.

ELSŐ MAGYAR NŐI FELÖLTŐ ÁRUHÁZ UNGÁR LIPÓT

BUDAPEST, KOSSUTH LAJOS-UTCA 2. SZÁM.

Bécsi nők köszönhetik szépségüket

első sorban a legkellemesebb, leghatásosabb, leghíresebb, eredeti Pompadour Paszta használatának, amelyet néhai Mad. dr. Rix A. adott ki, és a szépségnek hasonlalt folytán élénk friss arcúkat, vakító fehér rücskös arcúkat csinált még a későbbi korok is, elmulasztottak az eredeti Pompadour Paszta használatát, mely idő alatt ugyancsak ezer hasonló szer készült és újra előtűnt. Egy 6 hónapra való tegy ára 1 ft 50 kr.

POMPADOUR-TEJ
 a bőri azzal teljesebb fehérséggel vonja be, rajta marad az arcbrón mosás után is. Eredeti palack 1 ft 50 kr. Pompadour-creme róza, krém és fehér színben 1 ft 25 kr.
 Tervek bialommal. Dr. Rixné Vilma hat-hoz (Rix Antal és testvérei) céghez, a valódi Dr. Rix-féle készítmények egyedüli gyártóihoz Bécs, Fraterstrasse 10, fordulni. — Felülről csak ólmotörös csomagokat tessék elfogadni.
 Pórtár Budapest: DANKOVSKY ISTVÁN V., Vurm-utca 6., DEITSNYI FRIGYES V., Marokkó-utca 2., Dr. EGGER LÉO és EGGER J. gyógyszerárak, LUEFF SÁNDOR Hírszerző, NERUDA NÁNDOR, Kossuth Lajos-utca 2., TORÓK JÓZSEF Kárpis-utca 12., BRAUN MÓR Lajos-utca.

UNGHÁRY LÁSZLÓ
GZEGLED

UNGHÁRY LÁSZLÓ 300 boldog csopellé gyümölcsökkel és orvosi-telepének árjegyzése megjelent, mely 500 gyümölcsfaj leírását tartalmazza. Nemes eszmetelő min. 2 krtól 50 krtig. Rendelhető mindenféle vadoncz, nagy mennyiségű sima és gyökerező szőlőre alkalmas ható sövény-készítési alkalmas. Vizsonteladók 20-30% engerményt s 4-6 havi hitelt kapnak. Kertészeti eszközök és kitéző borki is adának el. Árjegyzék bérmentve küldetik.

A kellemetlen szagot a szájából dohányszag után eltávolítja a



Engestr. Warenzeichen. bejegyzett árnyék.

A torokt felírásit, szagotitja a lehetet. Szóznok és énekesnek megbőszülhetetlen. Egyedül készítő:

Marsner A. könnel. Weinberge (Böhmen).
 Magyarországi vezérképviselet:

BALÁZS CELÖSTIN, Budapest, VII., Csömörli-ut 16.

A 12692. számú

„Emeletes sütökemence”

emlék magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának értékesítése céljából magyar gyárosokkal összerögzöttetést keres, esetleg szabadalmát eladja vagy gyártási engedélyt ad. — Felvilágosítás nyerhető:

Kalmár J. mérnök
 hites szabadalmi ügyvivő irodájában
 Budapest, VII. Kerepesi-ut 44.

Gabonakörmény F. LIGHTWITZ & Comp.
 Tiszla párlat 1/2 — 1.40. Kapható minden jobb fűszer-és csomagorostól. Imáit esztől. Kapható minden jobb fűszer-és csomagorostól.

Olcsó butor-eladás.

| | | | |
|------------------------------------------|--------|------------------------------------------|----------|
| 2 székrony, 2 ajtó fényezett | 30 frt | 1 ebédlőszék, 6-német stíl | 3.50 frt |
| 2 ágy, fényezett | 22 | 1 íróasztal, 3 fiókos | 18 |
| 1 éjszai székrony, fényezett | 8 | 1 hálószoba, matt diófa | 100 |
| 1 mosdó, 2 ajtó, fényezett | 14 | 1 hálószoba, faragott | 130 |
| 2 székrony, 2 ajtó, diófa, matt | 30 | 1 garnitúra crepe- vagy bourette-behuzat | 55 |
| 2 ágy, magas, diófa, matt | 26 | 1 garnitúra selyem-behuzat | 80 |
| 1 éjszai székrony, diófa, márvánnyal | 8 | 1 garnitúra plüss-behuzat | 80 |
| 1 kredenc, 4 ajt. diófa, faragott, márv. | 46 | 1 szalonasztal | 10 |
| 1 diván, magas lámpa szőnyeggel | 40 | 1 consol márvánnyal és tükör | 26 |
| 1 ebédlő-asztal, diófa, matt | 12 | | |

Nagy vátázték egyszerű, valamint a legdiszesebb kiviteili butorokba.
Dósa Kálmán fővárosi asztalos és kárpitos butortelege
 Budapest, Erzsébet-tér 18 Sas-utca sarok, I. emelet.
 Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.



Polgár Sándor

m. kir. szab. nyert orvos mű- és köztársaság
BUDAPEST,
 VII., Erzsébet-kürt 50.
 Ajánlja dusan felszerelt raktárát saját gyártmányu orvos-sebészeti és betegápolási tárgyakban.
 Saját gyártmányu, m. k. szabadalmaz. Polgár-féle **sérvkötő,** háskötő, görcsér elleni gummiharisnya, orthopaediai készülékek, műlábak és kezok stb.
 Valódi francia különlegességok F. Bergerand filis, párisi gyárából.
 Réseletes képe arjegyék ingyen és bérmentve.

Vadász- és sportöltönyök 4 forinttól följebb.

TELEFON 1710.

TELEFON 1719.

Teljesen elkülönített mértékosztály.

Valódi angol és francia szövetek.

Elismert szigorúan lelkiismeretes üzletkezelés.

Minden ruhanemben és minőségben óriási választék.

AZ „Angol szabó”-hoz

KOHN HEILMANN ÉS FIAI
elsőrangu

úri- és gyermekruha áruház

BUDAPEST, Károly-körút 12.
földszint és első emelet.

Szilárdan szabott, nagyon jutányos, számokban jelzett árak.

FELÖLTŐK két- és egysoros divatos színekben 7 frttól 30 frtig, legfinomabb kivitelben.

ULSTER legfinomabb kivitelben, 14 frttól 24 frtig, divatos ferde zsebkkel.

RAGLAN felöltő, vábla szabott ujjakkal, gyönyörű kivitelben, legújabb fazon. 14 frttól 24 frtig.

Kamgarn- és Chewiot-öltönyök 10 frttól 26 frtig.

Kerekpár-öltönyök 9 frttól 14 frtig.

NADRÁGOK legszebb színekben, divatos szabás, 3 frttól 8 frtig.

ZSOLNAI-LODEN Havelok, egész Pellingallérral 7 frttól 12 frtig.

Legszebb gyermek-kosztümök 3 frttól 8 frtig. Gyermek-köpenyek 4-10 frtig. Gyermek-nadrágok 1-4 frtig.

13 és 17 év közötti fiúk részére öltönyök és felöltők ugyanolyan szövetben és fazonokban, mint felnőttek részére.

Fiók-üzlet: Károly-körút 30. szám, (volt Károly-kaszárnya).

16 FIÓK-ÜZLET.

Alapított 1848-ban

2000 darab gyermeköltöny 3 forinttól följebb.

MIELŐTT OSZTÁLYSORSJEGYET VÁSÁROL

tekintse meg BEIFELD BANKHÁZ kirkatát Budapest, Károly-körút 1., ott minden vevő, ha csak 1/5 sorsjegyet vesz 10 forintért, legszerencsésebb esetben 1/5 millió koronát nyerhet! Huzás már e hó 19-én! 30-000 nyeremény! Postai megrendeléseknél szigorú titoktartás!

Kimoshatlan

Ruhajelző - Tenta

fehérnemű jelzésére

kapható

TINTNER J. E.

bélyegző-gyáros és vésnök-üzletében

BUDAPEST,

Kigyó-utca 10. szám.

Csak Sanidolok (10 g Santol 3 Saliol 3 Cubeb, 1 Terpinolaj) anonnal hatnak és minden utócsapás nélküli hánygást és hányóhányag betegségekkel befejeződés nélkül). Ára 1 üveg 3K70 fillér. Forráskár. Budapest. Török gyógyszerészeti királyútsza 12.

Schenk Lipót dr.

A nemi viszonyokra gyakorolt befolyás. A híres becélt egyetemi tanár a szülései gyermekek nemének önkényes meghatározásáról szóló elméletét írta meg ebben a könyvben, melynek megjelenése nagy forrongást idézett elő a világ-sajtóban. Az általános érdeklődésnek beküldése esetén bérmentve küldetik meg. Megrendelhető Lampel Hóbert (Wodianer F. és Fiai) es. és kir. udvari könyvkereskedésében Budapesten, Andrássy-ut 21. s. z.

Ujdonságok!
R. & B. szabad.
15840. sz.



Ábra 56/59. sz.



„Ideál”-Spitzvágen üveg R. & B. szabad. 15123. sz.

RIES és BERKOVITS

GÉPGYÁRA

BUDAPEST, VII., KERPESEI-UT 66. SZÁM.

Különlegesség: Oxigén- és szikvizgyárak berendezése, szabadalmazott szifonfejek és palackok, valamint sórayomógépek gyártása.

Oxigén- és szénsav-eladás.

Oxyigén és szikvizgyári berendezések.

Oxigén-szifonpalackok, cs. és kir. szab. fedéles szifonkupakok, törv. védett „Oroszlán-és Unicam” szifonfejek, „Non plus ultra” gázsepalackok, szab. „Ideál-szifonpalackok, „Poseidon” törv. védett oxigénvizgépek.

Ujdonságok!
R. & B. szabad.
15840. sz.



Ábra 54. szám.

„Ideál”-palack R. & B. 15 szab.123. sz.

Uj gyógymód Kataphorese Uj gyógymód

IDEG ÉS NEMI

BETEGSÉGEK.

radikális gyógyítására legjobban ajánljuk

Dr. Mitzger

kiváló gyógyhatásairól elismert intézet

Bndapest, VI., Terev-körút 44. I. om.



Fabriks-Merk.

Kérem!

Tessék próbát tenni az elismert kitűnőségű

„SISAK“-KAKAO-val

és

„SISAK“-CSOKOLADÉ-val

Kezességel a legtisztább és mindamellert legolcsóbb hollandi gyártmány.

Kapható az összes jobbfejta gyarmatáru- és csemegés üzletekben.

Oh jaj!



Megfojt ez az átkozott köhögés!

En és családom évek során át használjuk az én valóban hatásos mellpasztilláját. Postai utánvéttel ímet 10 drb 1 koronás dobozt. Tepitz-Schönauf, 1900. G. Grimm, szerkesztő

Köhögés és rekedtség ellen gyors és kitűnő eredményel használja mindenki **EGGER mellpasztilláit.**

Doboz 1 kor. és 2 koron. Próbadoz 50 fillér. Kapható minden gyógyszerárban és droguériában.

Fő- és székhelyi raktár: „NADOE“-gyógyszertár Budapest, VI. Váci-körút 17.

Éljen!



EGGER-mellpasztilla csakhamar megszabadított!

A Magyarországi Könyvnyomdászok és Betűöntők Jótékonykassági Köre

1901. évi március hó 24-én (vasárnap) tartja a fővárosi vigadó összes termelben

Paraszt-Bálgát,

mely ezuttal azért lesz érdekes, mert községünk leggyőző ott tartja meg lakóhálmát.

Belépti díj: előre váltva 2 kor. a pénztárnál 3 kor.